

08.06

ATL
1995

T.C.
DEVLET BAKANLIğI
KADININ STATÜSÜ ve SORUNLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

AİLEDE KADINA KARŞI ŞİDDET VE KADIN SUÇLULUĞU

Proje Yürütücüsü

Prof.Dr. TÜLİN GÜNŞEN İÇLİ

Proje Ekibi

ASLIHAN ÖĞÜN

NİLÜFER ÖZCAN

H.Ü. Sosyoloji Bölümü Araştırma Görevlileri

ISBN: 975-19-0980-5

Dizgi & Baskı
Bizim Büro Basımevi
Sakarya Caddesi 8/11-12
Kızılay / ANKARA
Tel: 433 36 36 - 431 88 81

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
Tablolar Listesi	v
Grafikler Listesi	ix
Araştırmaya Katılan Anketörlerin ve Grup Başkanlarının Listesi	x
Teşekkür	xii

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Konusu.....	2
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi.....	2

İKİNCİ BÖLÜM

2. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ	3
2.1. Araştırma ile İlgili Kavramlar	9
2.2. Hipotezler	10

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BAZI ŞİDDET TÜRLERİ VE KONU İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR	11
3.1. Çocuklara Karşı Ebeveyn Şiddeti	12
3.2. Kardeşler Arası Şiddet	12
3.3. Ebeveynlere Karşı Şiddet	12
3.4. Kadına Karşı Şiddet.....	13
3.4.1. Kadına Karşı Şiddetin Nedenleri.....	16
3.4.1.1. Bireysel Düzey	16
3.4.1.2. Sosyal-Psikolojik Düzey.....	17
3.4.1.3. Sosyolojik Düzey	19

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. ARAŞTIRMA VERİLERİNİN İSTATİSTİKSEL DEĞERLENDİRMESİ.....	27
4.1. Ankara, İstanbul, İzmir Örnekleminin Tek Yönlü Frekans Tablolarının Değerlendirilmesi	27
4.2. Ankara, İstanbul, İzmir Örnekleminin Bazı Çapraz Tablolarının Değerlendirilmesi.....	31
4.3. Ankara, İstanbul, İzmir Örnekleminin Regresyon Analizi ...	43

4.4. Hükümlü Kadın Örnekleminin Tek Yönlü Frekans Tabloları	44
4.5. Hükümlü Kadın Örnekleminin Bazı Çapraz Tablolarının Değerlendirilmesi	51
4.6. Hükümlü Kadın Örnekleminin Regresyon Analizi	69
4.7. Suçlu ve Suçlu Olmayan Grupların Bazı Değişkenler Açısından Grafikleri	70
4.8. Şiddete Maruz Kalan Kadın Hükümlü Örneklemini ile Ankara, İstanbul, İzmir Örnekleminin Bazı Değişkenler Açısından Karşılaştırılması	80
GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ	89
KAYNAKLAR	99
EK 1 : Cevaplayıcı Formu	104
EK 2 : Ankara, İstanbul, İzmir Kadın Örneklemini Soru Kağıdı	105
EK 3 : Kadın Hükümlü Soru Kağıdı	119

TABLolar LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1.	Sosyo-Ekonomik Durum ile Kadının Evlenme Biçimi	31
Tablo 2.	Sosyo-Ekonomik Duruma Göre Eşin Çocuklarıyla İlişkisi	32
Tablo 3.	Sosyo-Ekonomik Durum ile Eşinin Kötü Davranışlarına Kadının Nasıl Tepki Gösterdiği	32
Tablo 4.	Sosyo-Ekonomik Durum ile Kadının Kızının Evliliğinde Kötü Davranışa Tepkisi	33
Tablo 5.	Sosyo-Ekonomik Durum ile Eşin Cinsel Birliktelikte Kadına Zorlama Uygulayıp Uygulamadığı	34
Tablo 6.	Sosyo-Ekonomik Durum ile Erkeklerin Kadınlara Karşı Şiddet Kullanmasını Engellemek için Ne Yapılması Gerektiğine İlişkin Görüşler.....	35
Tablo 7.	Sosyo-Ekonomik Durum ile Eşinin Kadına Karşı Kaba Kuvvet Kullanıp Kullanmadığı	36
Tablo 8.	Sosyo-Ekonomik Durum ile Eşin Şiddet Kullanma Nedenine İlişkin Kadının Ne Düşündüğü	37
Tablo 9.	Sosyo-Ekonomik Durum ile Eşi Kendisine Karşı Şiddet Kullandığında Kadının İlk Anda Neler Düşündüğü.....	38
Tablo 10.	Sosyo-Ekonomik Durum ile Eşinin Kadına Şiddet Uyguladığı Yer	39
Tablo 11.	Sosyo-Ekonomik Durum ile Tartışmalarda Eşin Kadına Karşı Herhangi Bir Alet Kullanıp Kullanmadığı.....	40
Tablo 12.	Sosyo-Ekonomik Durum ile Eşin Alkol Kullanması.....	41
Tablo 13.	Sosyo-Ekonomik Durum ile Eşiyle Kavgalarının Ardından Kadının da Çocuklarını Dövüp Dövmediği	41
Tablo 14.	Sosyo-Ekonomik Durum ile Eşin Şiddet Kullanmasına Rağmen Kadının Birlikte Olma Nedeni	42
Tablo 15.	Hükümlü Kadınların Cezaevine Girmeden Önce Yaşadıkları Yer ile Şiddete Maruz Kalma.....	51
Tablo 16.	Hükümlü Kadınların Evlenme Yaşları ile Şiddete Maruz Kalmaları	52
Tablo 17.	Hükümlü Kadınların Öğrenim Durumu ile Şiddete Maruz Kalmaları.....	53

Tablo 18. Hükümlü Kadınların Şiddete Maruz Kalmaları ile İşledikleri Suç	54
Tablo 19. Hükümlü Kadınların Şiddete Maruz Kalmaları ile Daha Önce İşledikleri Suç	55
Tablo 20. Hükümlü Kadımların Şiddete Maruz Kalmaları ile Suç İşleme Nedeni	56
Tablo 21. Hükümlü Kadımların Suç İşleme Yaşları ile Şiddete Maruz Kalmaları	57
Tablo 22. Hükümlü Kadınların Şiddete Maruz Kalmaları ile Suçu Yöneltiltikleri Kişiyne Yakınlık Dereceleri	58
Tablo 23. Hükümlü Kadımların Öğrenim Durumları ile Çocuklarını Dövmeleri	59
Tablo 24. Hükümlü Kadınların Öğrenim Durumları ile Erkeğin Şiddete Yönelik Davranışının Nasıl Engellenebileceğine İlişkin Düşünceleri	60
Tablo 25. Hükümlü Kadınlarda Ekonomik Sıkıntı ile Şiddete Maruz Kalma	61
Tablo 26. Hükümlü Kadınların Eşlerinin Alkol Kullanma Durumları ile Boşanmayı Düşünüp-Düşünmemeleri	61
Tablo 27. Suç Türüne Göre Suçun İşlendiği Yerleşim Birimi	62
Tablo 28. Suç Türüne Göre Kadının Suç İşlediği Andaki Medeni Hali..	63
Tablo 29. Suç Türüne Göre Suçu İşlemeye Önceden Karar Verilip Verilmediği	64
Tablo 30. Suç Türüne Göre Suç İşleme Nedeni	65
Tablo 31. Suç Türüne Göre Mağdurla Yakınlık Derecesi	66
Tablo 32. Suç Türüne Göre Eşin Evde Nasıl Davrandığı.....	67
Tablo 33. Suç Türüne Göre Kadının ya da Ailesinin Ruhsal Sorunu Olup Olmadığı.....	68
Tablo 34. Ankara, İstanbul, İzmir Kadın Örnekleminde Kadımların Öğrenim Durumu.....	80
Tablo 35. Hükümlü Kadınların Öğrenim Durumu	80
Tablo 36. Ankara, İstanbul, İzmir Örnekleminde Kadımların Meslekleri.....	80
Tablo 37. Hükümlü Kadınların Meslekleri.....	80

Tablo 38. Ankara, İstanbul, İzmir Örnekleminde Kadınların Çalışma Durumları	81
Tablo 39. Hükümlü Kadınların Çalışma Durumları	81
tablo 40. Ankara, İstanbul, İzmir Örnekleminde Kadınların Evinde Önemli Kararları Kimin Aldığı	81
Tablo 41. Hükümlü Kadınların Evinde Önemli Kararları Kimin Aldığı	81
Tablo 42. Ankara, İstanbul, İzmir Örnekleminde Kadımların Aile İçi İlişkileri	82
Tablo 43. Hükümlü Kadınların Aile İçi İlişkileri.....	82
Tablo 44. Ankara, İstanbul, İzmir Örnekleminde Kadınların Eşlerinin Öğrenim Durumları	82
Tablo 45. Hükümlü Kadınların Eşlerinin Öğrenim Durumları.....	82
Tablo 46. Ankara, İstanbul, İzmir Örnekleminde Kadınların Eşlerinin Meslekleri.....	83
Tablo 47. Hükümlü Kadınların Eşlerinin Meslekleri	83
Tablo 48. Ankara, İstanbul, İzmir Örnekleminde Kadımların ve Eşlerinin Evlenme Yaşları.....	83
Tablo 49. Hükümlü Kadınların ve Eşlerinin Evlenme Yaşları	83
Tablo 50. Ankara, İstanbul, İzmir Örnekleminde Kadınların Eşleriyle Nasıl Evlendikleri.....	84
Tablo 51. Hükümlü Kadınların Eşleriyle Nasıl Evlendikleri	84
Tablo 52. Ankara, İstanbul, İzmir Örnekleminde Kadının Eşinin Ev Dışı Sorunları Olup Olmadığı	84
Tablo 53. Hükümlü Kadınların Eşlerinin Ev Dışı Sorunları Olup Olmadığı.....	84
Tablo 54. Ankara, İstanbul, İzmir Örnekleminde Kadının Eşinin Sorunlarının Yoğunlaştığı Çevre	84
Tablo 55. Hükümlü Kadınların Eşlerinin Ev Dışı Sorunlarının Yoğunlaştığı Çevre.....	84
Tablo 56. Ankara, İstanbul, İzmir Örnekleminde Kadının Evlilikte Ekonomik Sıkıntı Yaşayıp Yaşayamadığı	85
Tablo 57. Hükümlü Kadımların Evlilikte Ekonomik Sıkıntı Yaşayıp Yaşamadıkları	85

Tablo 58. Ankara, İstanbul, İzmir Örnekleminde Kadımların Eşlerinin Uzun Süre İşsiz Kalıp Kalmadıkları.....	85
Tablo 59. Hükümlü Kadınların Eşlerinin Uzun Süre İşsiz Kalıp Kalmadıkları.....	85
Tablo 60. Ankara, İstanbul, İzmir Örnekleminde Kadınların Eşlerinin Alkol Kullanıp Kullanmadıkları	85
Tablo 61. Hükümlü Kadımların Eşlerinin Alkol Kullanıp Kullanmadıkları	85
Tablo 62. Hükümlü Kadınların Daha Önce İşledikleri Suç.....	86
Tablo 63. Hükümlü Kadımların İşledikleri Suç.....	86
Tablo 64. Hükümlü Kadınların Suç İşlerken Kullandıkları Alet	87
Tablo 65. Hükümlü Kadınların Suç İşleme Yaşları.....	87
Tablo 66. Hükümlü Kadınların Suçu Yöneltdikleri Kişinin Cinsiyeti.....	88
Tablo 67. Hükümlü Kadınların Suçu Yöneltdikleri Kişi ile Yakınlık Dereceleri	88

GRAFİKLER LİSTESİ

Sayfa

Grafik 1 : Kadınların Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı.....	72
Grafik 2 : Kadınların Eşlerinin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı.	73
Grafik 3 : Kadınların Evlenme Yaşlarına Göre Dağılımı	74
Grafik 4 : Kadınların Eşlerinin Evlenme Yaşlarına Göre Dağılımı	75
Grafik 5 : Kadınların Eşlerinin Kaba Kuvvet Kullanma Durumlarına Göre Dağılımı.....	76
Grafik 6 : Kadınların Suç İşledikleri Yaşa Göre Dağılımı.....	77
Grafik 7 : Kadınların Hangi Suçtan Hüküm Giydiklerine Göre Dağılımı	78
Grafik 8 : Kadınların Şimdi ve Daha Önce Hangi Suçtan Hüküm Giydiklerine Göre Dağılım	79

**ARAŞTIRMAYA KATILAN ANKETÖRLERİN ve GRUP
BAŞKANLARININ LİSTESİ**

ANKARA

Grup Başkanları

Aslıhan Öğün

H.Ü. Sosyoloji Bölümü Araştırma Görevlisi

Nilüfer Özcan

H.Ü. Sosyoloji Bölümü Araştırma Görevlisi

Esra Burcu

H.Ü. Sosyoloji Bölümü Araştırma Görevlisi

Anketörler

Meryem Karaman

Nurcan Yıldırım

F. Özlem Özer

Dilşah Altınkaya

Necla Koç

Özlem Güneş

İZMİR

Grup Başkanı

Dr. Engin Önen

Ege Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü Araştırma Görevlisi

Anketörler

Kumruhan Kaya

Fecriye Demirbaş

Sebahat Akbaş

Sara Barki

Arzu Yılmaz

Handan Akkuru

Arzu Gülbaz

Ceyda Ertekin

Meral Uslu

Göknur Bostancı

Nurcan Umur

Bahar Akbaş

Ferhat Uygurçetin

Münile Arslan

Şenay Çeliker

İSTANBUL

Grup Başkanı

Dr. Halil Mutioğlu

S.Ü. Sosyoloji Bölümü Araştırma Görevlisi

Anketörler

Sevda Ergenekon

Oya Aydın

Gülsün Göksümbül

Songül Renklikurt

Dilay Abes

İstatistik Danışmanı

Doç. Dr. Hüseyin Tatlıdil

H.Ü. İstatistik Bölümü Öğretim Üyesi

TEŞEKKÜR

Maddi destek vererek, günümüzde böylesine önemli bir konunun incelenmesini sağlayan UNESCO Türkiye Milli Komisyonuna, Komisyonun tüm bilimsel faaliyetlerine olduğu gibi bu projeye de hazırlık aşamasından itibaren destek ve yardımlarını esirgemeyen UNESCO Türkiye Milli Komisyonu Başkan Vekili ve Kadın Komisyonu Yürütücüsü Sayın Prof. Dr. Emel Doğramacı ile Kadın İhtisas Komisyonunun tüm üyelerine;

Projenin basımını sağlayan başta Devlet Bakanı Sayın Önay Alpago'ya, Danışman Sayın Halime Tosun'a, Devlet Bakanlığı Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'ne teşekkür ederim.

Projenin saha uygulamasına gerekli izni kısa sürede vererek çalışmalarımızı kolaylaştıran İstanbul Valisi Sayın Hayri Kozakçıoğlu'na;

Ankara Vali Yardımcıları Sayın Nihat Kemal Eren ve Sayın Mehmet Çapraz'a;

İzmir Emniyet Müdürü Sayın Orhan Taşanlar'a;

İzmir Vali Yardımcısı Sayın N. Şeref Müftüoğlu'na;

Ankara Emniyet Müdür Yardımcısı Sayın Dr. Hasan Eryılmaz'a;

Projemizi işbirliği içinde yürüttüğümüz, araştırmanın cezaevlerinde uygulanacak anketleri için gerekli izni veren ve anketlerin güvenilir bir biçimde doldurulmasını sağlayan Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevfik Evleri Genel Müdürü Hakim Sayın Zeki Güngör'e;

Ceza İnfaz Kurumları ve Tutuk Evleri Genel Müdürlüğü Eğitim Birimi Şube Müdürü Sayın Gülçin Demir'e;

İşletmeler ve İş Yurtları Genel Müdürlüğü Tahliye Sonrası Koruma Şube Müdürü Sayın Bülent Doğan'a;

Zonguldak Kapalı, Ünye Özel Tıp Kapalı ve Açık, Afyon Kapalı, Manisa E Tipi Kapalı, Manisa Kapalı, Nazilli E Tipi Kapalı, Eskişehir Kapalı, Şanlıurfa Kapalı ve Yarıaçık, Bartın Özel Tıp, Kütahya Kapalı, Kütahya E Tipi Kapalı, Osmaniye Kapalı, İstanbul Özel Tıp, İstanbul Kapalı, Sakarya Kapalı, Konya E Tipi Kapalı, Kastamonu Kapalı, Ödemiş Kapalı ve Yarıaçık, Bilecik Kapalı, Uşak E Tipi, Uşak Kapalı, Sivas E Tipi, Kırşehir E Tipi, Muğla E Tipi, Samsun Kapalı, Yalvaç Kapalı, Bursa E tipi Kapalı, Denizli Kapalı, Elmalı Kapalı, Bergama Kapalı, Ereğli Kapalı,

Mardin Kapalı, Kars Kapalı, Muş Kapalı, Siverek Kapalı, Kahramanmaraş E Tipi Kapalı, Silifke Özel Tip, Çankırı E Tipi Kapalı, Pozantı Özel Tip Kapalı, Giresun Kapalı, Trabzon Kapalı, Oltu Kapalı, Tekirdağ Kapalı ve Yarıaçık, Yozgat E Tipi Kapalı, Bingöl Özel Tip, Burhaniye Kapalı, Alaşehir Özel Tip Kapalı, Akşehir Kapalı ve Yarıaçık, Bolu Kapalı ve Yarıaçık, Salihli Kapalı, Gaziantep E Tipi Kapalı, Fethiye Kapalı, Hatay E Tipi Kapalı, Mersin E Tipi Kapalı, Bitlis Kapalı, Edirne Kapalı, Balıkesir Kapalı, Erzurum Kapalı, Zile Özel Tip Kapalı, Ordu Efirli Kapalı ve Yarıaçık, Ankara Kapalı, İnebolu Özel Tip Kapalı, Çanakkale E Tipi Kapalı, Bafra Kapalı, Bandırma Özel Tip Kapalı, Erciş Kapalı, Boğazlıyan Kapalı, Konya Ereğli Kapalı, Tunceli Kapalı, Burdur E tipi Kapalı, Nazilli Kapalı, Akhisar Kapalı Cezaevlerinin Müdürlerine, sosyolog, psikolog ve sosyal çalışmacılarına;

Projenin örnekleminin seçimini büyük bir sabır ve titizlikle gerçekleştiren; D.İ.E. Araştırma Tetkik ve İstatistik Teknikleri Dairesi Başkanı Sayın Sühendan Ekin'iye;

Hanehalkı Sayım Anket Teknikleri Araştırma Şube Müdürü Sayın Canan Bakıcı'ya;

İstatistik Teknikleri Araştırma Şube Müdürü Sayın Hasibe Dedaş'a;

Projenin istatistik danışmanı olarak görev alan H.Ü. İstatistik Bölümü Öğretim Üyesi Doç.Dr. Hüseyin Tatlıdil'e; Bilgisayar işlemlerinde yardımlarını esirgemeyen Dr. Ender Ateşman'a;

Tüm istatistiksel değerlendirmeleri büyük bir sabır ve titizlikle gerçekleştiren H.Ü. Bilgi İşlem Merkezi Görevlilerinden Programcı Gülayşe Akalın'a;

Anketörlerin seçimi, eğitimi ve denetlenmesini başarıyla yürüten Selçuk Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Araştırma Görevlisi Dr. Halil Mutioğlu'na, Ege Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Araştırma Görevlisi Dr. Engin Önen'e ve Selçuk Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Araştırma Görevlisi Ferhan Mutluer ile diğer tüm anketörlere çok teşekkür ederim.

Proje Yürütücüsü

Prof. Dr. Tülin Günşen İÇLİ

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Şiddet ve ailede ihmalin ilk ailelerle birlikte varolduğu konusunda şüphe yoktur. Avrupalıların Kuzey Amerika'ya ilk yerleşmelerinden itibaren özellikle kadın ve çocuğa yönelik aile içi şiddet, halkın ve politikacıların giderek artan biçimde ilgisini çekmiştir.

Aile içi şiddetin tarihsel süreç içinde halkın ilgisini çeken bir konu olmasına karşılık konuya ilişkin sosyal araştırmalar oldukça yenidir. Çocuk suistimalinin sistematik bir şekilde incelenmesi 1962'de yayınlanan "Dövülmüş Çocuk Sendromu" ile başlar. Çalışma, bazı çocuklarda tekrarlayan çoklu kemik kırıklarını teşhis eden bir grup tıp doktoru tarafından yapılmıştır. 1962'den itibaren de çocukların fiziksel ve cinsel suistimali konusuna giderek artan bir ilgi gündeme gelmiştir (Ohlin ve Tonry 1989:1).

Diğer aile içi şiddet türlerine ilgi çok daha yenidir.

Aile içi şiddet konusu incelenirken ilk adım şiddetin ve ailenin ne olduğunu açıklamaktır. Genelde aile üyelerinden birinin, diğerine karşı şiddet uygulaması aile içi şiddet olarak kabul edilir. Aileyi diğer sosyal birimlerden ayıran ölçütlerin neler olduğu her zaman açık değildir. Fail ve mağdur arasındaki ilişkinin tabiatı, muhtemelen en önemli karakteristiktir.

Kadınların, şiddet ve saldırganlık ögesi içeren davranışlara hedef olmaları sorunu, kadın hareketleri ile birlikte gündeme gelmiş olmakla birlikte, bu sorun tarih boyunca süregelmiştir. Bunun yanı sıra kadın suçluluğu da, kriminolojinin önemli konularından biridir. Kadın suçluluğu incelendiğinde, kadınların özellikle adam öldürme ve adam yaralama gibi suçları büyük çoğunlukla kendilerini koruma amacıyla işledikleri görülmektedir. Bu tür suçlar çoğunlukla, kötü muamele gören ya da dayak yiyen kadınlarda aniden görülen şiddetli bir tepki sonucu ortaya çıkmakta ve önceden planlanmış bir nitelik taşımamaktadır.

Ailenin bir dövüş alanı değil, bir sevgi ve şevkat hükümlü olduğu kabul edilir. Aile hakkında olumsuz bir şey düşünüldüğünde genel olarak ebeveynlerle çocuklar, büyükanne ve büyükbabalarla anne ve babalar arasında şiddet içermeyen çatışmalar akla gelir. Ev içi şiddet çoğunlukla sır olarak saklanır. Son yıllarda aile içi şiddet konusunda basın yayın organlarının ve halkın konuya ilgisi artmıştır.

Ev içinde görülen çeşitli şiddet türleri sayılabilir: Örneğin, erkeğin karısına ve çocuklarına, kadının kocasına ve çocuklarına, çocukların birbirlerine ve ebeveynlerine karşı şiddet uygulaması gibi.

Aile içi şiddet, temelde bir kadın problemidir. Kadınların da kocalarına karşı şiddet kullandıkları konusunda kanıtlar varsa da, kadına karşı şiddet çok daha önemli bir problemdir. Çünkü, genel olarak kadının kocasına karşı kendini savunmak ve dayaktan kaçmak amacıyla şiddet kullanması söz konusu olur. Bu nedenle, halkın ve sosyolojinin ilgisinin kadına karşı şiddete yoğunlaştığı görülür. Bunun da nedenleri vardır. Erkeklerin daha tehlikeli ve zarar verici tür şiddet uygulamaya eğilimli olmaları, şiddetin erkekler tarafından daha sık tekrarlanması ve bu tür şiddetin hamile eşlere de sıklıkla uygulanması, bu nedenler arasındadır. Buna rağmen ev içi şiddet çoğunlukla sır olarak saklanır.

1.1. Araştırmanın Konusu

Ailede kadına karşı şiddet ve kadın suçluluğu; Bazı sosyal, kültürel ve ekonomik belirleyicilerin incelenmesi.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, kötü davranışla karşılaşan (dayak yiyen, fiziksel, açından zarar gören) kadınların sosyal, kültürel, ekonomik özellikleri ile aile ilişkilerini incelemek; kadın suçluluğunu nedensel açıdan söz konusu çerçeve içinde değerlendirerek, aile üyeleri arasında, fiziksel saldırganlığın kültürel açıdan hangi ölçüde onaylandığını ortaya koymaktır. Dolayısıyla, kadın iki ayrı konum içinde değerlendirilecektir: Suçlu konumunda bulunan kadın ve mağdur konumunda bulunan kadın.

1.3. Araştırmanın Önemi

Türkiye'de, kadının statüsünü iyileştirmek amacıyla, kadına yönelik olumsuz davranışları, kadın suçluluğu ile ilişkisi içerisinde incelemek önem taşımaktadır. Hızla değişen sosyal yapı içerisinde kadının mevcut problemlerine ek olarak yeni problemler ortaya çıkmaktadır. Kültürün kuşaktan kuşağa aktarılmasında, ailede sosyalizasyon sürecinde en önemli rolü oynayan kadının statüsünün geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışma sonuçları kadına karşı saldırgan davranışların nedenlerini ortaya çıkartarak problemlerin kaynağının tesbit edilmesine ve gerekli tedbirlerin alınmasına yardım edecektir. Kadının ailede ve toplumda statüsünün iyileştirilmesi onun çevresiyle sağlıklı ilişkiler kurarak hem kendisine hem de aile bireylerine ve bu yolla da topluma yararlı olmasını sağlayacaktır. Projenin bu konuda yapılacak ilk araştırma olması, elde edilecek sonuçların diğer ülkelerle karşılaştırmaya imkan vermesi ve daha sonra yapılacak çalışmalara da temel teşkil etmesi, önemini artırmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

Ailede kadına karşı şiddet ve kadın suçluluğu konulu proje 27.2.1992 tarihinde Kadın ve Gençlik İhtisas Komitesi tarafından oybirliği ile kabul edilmiş, Unesco Türkiye Milli Komisyonu Yönetim Kuruluna sunularak onaylanmıştır. Yönetim Kurulunun 23 Mart 1993 ve 9 Nisan 1993 tarihlerinde verilen kararı uyarınca proje Unesco'nun maddi destek sağlaması ile yürürlüğe girmiştir.

Suç da dahil olmak üzere bazı hassas konuların incelenmesinde cevaplayıcının ifadesi güvenilir kabul edilir. Sosyal yapı içinde önemli bir sosyal birim olan ailede, aile içi ilişkilerin ailenin dışındaki kişiler tarafından gözlenmesi ve objektif ölçütlere dayanılarak araştırılmak istenen konunun incelenmesi, son derece güçtür.

Aile içi şiddet konusunda hiç bir araştırma, cevaplayıcının verdiği cevaplarla gerçek şiddet arasında fark olup olmadığını incelememiştir.

Çalışmalar, şiddet mağduru olan cevaplayıcıların, öğrenim düzeyi, geliri, yaşı ile karı-kocanın aile içindeki güç oranına bağlı olarak değişiklik gösterdiğini ileri sürerler.

Bu çalışmada konu ile ilgili detaylı literatür taraması yapılarak, daha önce yapılmış araştırma sonuçlarının ışığı altında teorik çerçeve hazırlanmış ve araştırmanın hipotezleri kurulmuştur.

Araştırmanın bütçe ve işgücü imkanları değerlendirilerek karar örnekleme ile çalışmanın Ankara, İstanbul ve İzmir'de yapılması planlanmıştır.

Araştırma evrenini Ankara, İstanbul ve İzmir'de yaşayan evli kadınlar ile cezaevlerindeki tüm suçlu kadınlar oluşturmaktadır.

Ankara, İstanbul ve İzmir'de fakir, orta ve zengin olmak üzere üç farklı sosyo-ekonomik tabakadaki kadınlardan, tabaka aşamalı kümeleme örnekleme yoluyla evreni temsil edici olarak, kontrol grubuna 1070 evli kadın, deney grubuna ise 351 suçlu kadın seçilmiştir. Tabloların yorumlanmasında fakir, orta ve zengin kavramları alt, orta ve üst tabaka şeklinde kullanılmıştır. Örneklem Devlet İstatistik Enstitüsü'nün Hanehalkı Anketleri kullanılarak her ilin nüfusuna ve illerdeki üç sosyo-ekonomik tabakaya oranlanarak seçilmiştir. Zengin, orta ve fakir sınıflamaları, Devlet İstatistik

tik Enstitüsü tarafından Belediye Fen İşlerinden alınan semtin fiziksel özellikleri ile ilgili bilgiler doğrultusunda yapılmıştır. 1. aşama örnekleme birimi olarak örnek mahalleler fakir, orta, zengin ayrımında nüfusları ile orantılı olarak seçilmiştir. 2. Aşama örnekleme biriminde seçilen mahallelerin küme sayıları dikkate alınıp örnek kümeler tesadüfilik ilkesi ile sistematik olarak seçilmiştir. Buna göre 3 büyük ilden seçilen mahalleler aşağıdaki şekildedir:

ANKARA

Toplam Hane Halkı = 248

FAKİR

Bahçeleriçi	(Mamak)
Battalgazi	(Altındağ)
Çukuranbar	(Çankaya)
Yeşilöz	(Keçiören)

ORTA

İlkadım	(Çankaya)
İncirli	(Keçiören)

ZENGİN

Gaziosmanpaşa	(Çankaya)
Kavacık Subayevleri	(Keçiören)

İSTANBUL

Toplam Hane Halkı = 625

FAKİR

İnönü	(Bakırköy)
Turgut Reis	(Bakırköy)
Soğuksu	(Beykoz)
Kuloğlu	(Beyoğlu)
Sütlüce	(Beyoğlu)
Süleymaniye	(Eminönü)
Silahtarağa	(Eyüp)
Yenidoğan	(G.O. Paşa)
Esentepe	(Eyüp)
Örnek Mah.	(Üsküdar)

ORTA

Kocasinan-Şirinevler	(Bakırköy)
Sinanpaşa	(Beşiktaş)

Gümüşsuyu	(Beyoğlu)
şehsuvar	(Eminönü)
Fikirtepe	(Kadıköy)
İçerenköy	(Kadıköy)
Cumhuriyet	(Sarıyer)
Çayırbaşı	(Sarıyer)
İhsaniye	(Üsküdar)

ZENGİN

Ataköy I. Kısım	(Bakırköy)
-----------------	------------

İZMİR

Toplam Hane Halkı = 197

FAKİR

Limontepe	(Konak)
-----------	---------

ORTA

Etiler	(Konak)
Cumhuriyet	(Karşıyaka)
Kozağaç	(Buca)

ZENGİN

Güzelyalı	(Konak)
Mansuroğlu	(Bornova)

Suçlu grup, qadmların bulunduğu cezaevlerinde anket uygulanan tarihlerde bulunan tüm suçlu kadınları içermektedir. Anket uygulanan cezaevleri şunlardır :

1. Zonguldak Kapalı Cezaevleri
2. Ünye Özel Tip Kapalı ve Açık Cezaevi
3. Afyon Kapalı Cezaevi
4. Manisa Kapalı Cezaevi
5. Nazilli E Tipi Kapalı Cezaevi
6. Eskişehir Kapalı Cezaevi
7. şanlıurfa Kapalı ve Yarıaçık Cezaevi
8. Bartın Özel Tip Cezaevi
9. Kütahya Kapalı Cezaevi
10. Kütahya E Tipi Kapalı Cezaevi
11. Osmaniye Kapalı Cezaevi
12. İstanbul Özel Tip Cezaevi

13. İstanbul Kapalı Cezaevi
14. Sakarya Kapalı Cezaevi
15. Konya E Tipi Kapalı Cezaevi
16. Kastamonu Kapalı Cezaevi
17. Ödemiş Kapalı ve Yarıaçık Cezaevi
18. Bilecik Kapalı Cezaevi
19. Uşak E Tipi Cezaevi
20. Uşak Kapalı Cezaevi
21. Sivas E Tipi Kapalı Cezaevi
22. Kırşehir E Tipi Kapalı Cezaevi
23. Muğla E Tipi Kapalı Cezaevi
24. Samsun Kapalı Cezaevi
25. Yalvaç Kapalı Cezaevi
26. Bursa E Tipi Kapalı Cezaevi
27. Denizli Kapalı Cezaevi
28. Elmalı Kapalı Cezaevi
29. Bergama Kapalı Cezaevi
30. Ereğli Kapalı Cezaevi
31. Mardin Kapalı Cezaevi
32. Kars Kapalı Cezaevi
33. Muş Kapalı Cezaevi
34. Siverek Kapalı Cezaevi
35. Kahramanmaraş E Tipi Kapalı Cezaevi
36. Silifke Özel Tip Cezaevi
37. Çankırı E Tipi Kapalı Cezaevi
38. Pozantı Özel Tip Kapalı Cezaevi
39. Giresun Kapalı Cezaevi
40. Trabzon Kapalı Cezaevi
41. Oltu Kapalı Cezaevi
42. Tekirdağ Kapalı ve Yarıaçık Cezaevi
43. Yozgat E Tipi Kapalı Cezaevi
44. Bingöl Özel Tip Cezaevi
45. Burhaniye Kapalı Cezaevi
46. Alaşehir Özel Tip Kapalı Cezaevi
47. Akşehir Kapalı ve Yarıaçık Cezaevi

48. Bolu Kapalı ve Yarıaçık Cezaevi
49. Salihli Kapalı Cezaevi
50. Gaziantep E Tipi Kapalı Cezaevi
51. Fethiye Kapalı Cezaevi
52. Hatay E Tipi Kapalı Cezaevi
53. Mersin E Tipi Kapalı Cezaevi
54. Bitlis Kapalı Cezaevi
55. Edirne Kapalı Cezaevi
56. Balıkesir Kapalı Cezaevi
57. Erzurum Kapalı Cezaevi
58. Zile Özel Tip Kapalı Cezaevi
59. Ordu-Efirli Kapalı ve Yarıaçık Cezaevi
60. Ankara Kapalı Cezaevi
61. İnebolu Özel Tip Kapalı Cezaevi
62. Çanakkale E Tipi Kapalı Cezaevi
63. Bafra Kapalı Cezaevi
64. Bandırma Özel Tip Kapalı Cezaevi
65. Erciş Kapalı Cezaevi
66. Boğazlıyan Kapalı Cezaevi
67. Konya Ereğli Kapalı Cezaevi
68. Tunceli Kapalı Cezaevi
69. Burdur E Tipi Kapalı Cezaevi
70. Nazilli Kapalı Cezaevi
71. Akhisar Kapalı Cezaevi

Esas kümedeki hanelere anket uygulanmasının mümkün olmadığı durumlarda ikame prensibi uygulanarak küme sayısı tamamlanmıştır.

Anketler Nisan 1993 ile Ocak 1994 tarihleri arasında örnekleme dahil edilen kadınlara tek tek uygulanmıştır. Cezaevlerinde de aynı tarihler arasında çeşitli suçlardan hükümlü bulunan kadınlara anketler doğrudan tek tek uygulanmıştır.

Soru kağıtları suç işlemiş ve işlememiş kadınlara ayrı ayrı uygulanmak üzere iki şekilde hazırlanmıştır.

Ankara, İstanbul ve İzmir'de yaşayan kadınlara uygulanan soru kağıdı 64 çoktan seçmeli ve 4 açık uçlu olmak üzere 68 sorudan, suçlu kadın-

lara uygulanan soru kağıdı ise 81'i çoktan seçmeli ve 6'sı açık uçlu olmak üzere 87 sorudan oluşmuştur.

Soru kağıdında kadınlara yaş, medeni hal, öğrenim durumu, meslek, ekonomik durum gibi özelliklerini belirlemeye yönelik bir grup soru yanında, evlenme biçimleri, nasıl evlendikleri, aile içinde eş ve çocuklarıyla ilişkilerine yönelik sorular da bulunmaktadır. Suçlu kadınlara bu sorulara ek olarak işledikleri suçla ilişkin sorular da sorulmuştur.

Araştırmada meslekler Devlet İstatistik Enstitüsü "Meslek ve İktisadi Faaliyetler Klasifikasyonu"na göre sınıflandırılmıştır. Buna göre, İlimi ve Teknik Meslekler, Serbest Meslekler ve bununla ilgili Meslekler = 1; Girişimciler ve Yöneticiler = 2; İdari Personel ve benzeri Çalışanlar = 3; Ticaret ve Satış personeli = 4; Hizmet İşlerinde Çalışanlar = 5; Tarımcı, Hayvancı, Ormancı, Balıkçı ve Avcılar = 6; Tarım Dışı Üretim Faaliyetlerinde Çalışanlar ve Ulaştırma Makinaları Kullananlar = 7; İşsizler, Mesleksizler = 8, Ev Kadınları, Öğrenciler = 9, Emekliler = 10 şeklinde kodlanmıştır.

İlimi ve Teknik Meslekler, Serbest Meslekler kodu ile kodlanan meslek grubu çoğunlukla serbest mesleklerden oluşmuştur.

Kontrol ve deney grubuna dahil edilen kadınların yaşları yanında kendilerinin ve eşlerinin evlenme yaşları gruplandırılmıştır.

Veriler önce tek yönlü frekans tabloları haline dönüştürülerek örneklem betimlenmiştir. Ayrıca bazı değişkenlere ilişkin veriler her iki grup için grafiklerle ifade edilerek gruplararası farklılık görülmeye çalışılmıştır.

Daha sonra kadına karşı şiddete ve kadının suç işlemesine etkisi olduğu düşünülen değişkenlerin ilişkileri χ^2 tekniği ile araştırılmıştır. Bu tekniğe ek olarak verilere lojistik regresyon uygulanmıştır. Stepwise tekniğiyle etkenler seçilmiş ve şiddet olgusu üzerinde önem derecelerine göre etkenler belirlenmiştir.

Kullanılan bu istatistik tekniklerle hipotezler test edilmiştir.

Örnekleme alt tabakaya mensup kadınlar anket uygulanmasına fazla tepki göstermemişler ve anketörlere büyük bir içtenlikle cevap vermişlerdir. Aynı eğilim, özellikle üst tabakada bazı hanelerde görülmemiş, hatta bazı kadınlar anketörlere konuşma konusunda çok isteksiz davranmış ve özellikle şiddet ve cinsel ilişkiyle ilgili sorulara cevap verirken zorlanmış-

lardır. Cevapların samimi olmadığı düşünölen anketler değerdendirme dışı bırakılarak, ikame hane örnekleme yoluna gidilmiştir.

Ankara, İstanbul ve İzmir'de, sahaya çıkıldığında, Devlet İstatistik Enstitüsünden alınan örneklerin adresleri ile gerçek adresler arasında zaman zaman uyumsuzlukların çıktığı görölmüş, ev olarak tesbit edilmiş olan adresler bazen işyeri çıkmış, hatta bazı sokak isimlerinin değıştiğı, bazı sokakların tümüyle ortadan kalktığı anlaşılmıştır. Bu durumlarda Devlet İstatistik Enstitüsü ile temasa geçilerek yeni haneler seçilmiş ve örnekleme dahil edilmiştir.

Ayrıca, İstanbul'da yerleşim yerleri arasındaki mesafenin çok uzak olması, bir çok yer için ulaşımın ancak bir kaç vasıta ile yapılabilir olması, tüm çabalara rağmen, bu ilin saha çalışması için planlanan süreden daha fazlasını gerektirmiştir.

Son derece hassas ve incelenmesi zor olan bu konuda veri toplanması, üç büyük ilde iyi eğitilmiş, deneyimli ve konu ile yakından ilgili anketörler tarafından başarıyla gerçekleştirilmiştir. Suçlu kadınlara anketlerin uygulanması Adalet Bakanlığının ilgili cezaevlerinde görevli olan ve hükümlüleri çok iyi tanıyan sosyolog, psikolog ve sosyal çalışmacılar tarafından doğrudan tek tek uygulanarak güvenilir veriler elde edilmiştir.

2.1. Araştırma ile İlgili Kavramlar

Şiddet (violence) ve suistimal (abuse) kavramları değışik tür olayları kapsarlar. Bu nedenle tek bir şekilde tanımlanmaları güçtür. Saldırganlığın (aggression) veya suistimalin (abuse) derecesi konusunda standart bir tanım yoktur.

Şiddet (violence), bir kişinin bir başkasına fiziksel acı vermek veya yaralamak kastıyla yaptığı davranış olarak tanımlanabilir. Burada şiddet fiziksel saldırı ile eş anlamlı olarak kullanılmaktadır. Suistimal de (abuse) genelde fiziksel suistimal karşılığı kullanılmaktadır.

Şiddet ve suistimal arasındaki fark informal, formal veya her iki türde de normlarla ilgilidir. Fark, hem mağdur-fail ilişkisine, hem de davranışın şiddetine bağlıdır. Örneğın ebeveynlerine karşılık veren bir çocuğın tokatlanması bir saldırı değilken, bir tezgahların karşılık verdiği için tokatlanması saldırıdır. Davranışın şiddeti, onu suistimal olarak etiketlemede önemlidir.

Aile içi şiddet, görelî olarak yeni bir konu olduğu için, kavramlar genelinde sapma ve suç sosyolojisinden ve psikolojinin bazı dallarından alınmıştır. Bu konuda bir teori inşası çalışmaları, henüz gelişim sürecinin başındadır.

Aile içi şiddetle ilgili kavramlar, ailedeki şiddet tipine, mevcut yasal uygulamalara, kültürden kültüre, aynı kültürde araştırmadan araştırmaya hatta aynı araştırmada zaman içinde değişiklik gösterebilir. Böylece, tanımlardaki belirsizlik ve çeşitlilik araştırma bulgularının o sosyal yapıdaki aile içi şiddetin dağılımı ve tabiatı hakkında sağlıklı yorum yapmada kullanılması güçleştirir.

Araştırmada cevaplayıcılardan güvenilir bilgi alabilmek için yer yer dayak ve şiddet yerine kaba kuvvet kavramı kullanılmıştır. Ayrıca eşin kötü davranışlarından da eşin aşırı içki içmesi, kumar oynaması, eve kadın getirmesi v.b. gibi davranışlarına dayak seçeneği de eklenip kontrol amacıyla kullanılmıştır.

Aile içi şiddet yasalarda yaptırım ile karşılanmıştır. Aile içi şiddet hem sapma hem de suçtur.

Suç kısaca yasalarda yapılması veya yapılmaması durumunda bir yaptırım ile karşılanan, çoğunlukla yazılı olmayan, toplumsal normlara da ters düşen, istenmeyen davranış olarak tanımlanabilir.

2.2. Hipotezler

1. Kadına karşı şiddet eşin öğrenim düzeyi ile negatif ilişkilidir.
2. Ekonomik bağımsızlığını elde edememiş kadınların şiddete uğrama frekansları daha yüksektir.
3. Kadının öğrenim düzeyi ile şiddete maruz kalması arasında negatif ilişki vardır.
4. Şiddete maruz kalan kadınlar çocuklarına da şiddet kullanırlar.
5. Şiddete maruz kalan kadımların şiddet suçları işleme frekansı yüksektir.
6. Erkeğin alkol kullanması ile karısına karşı şiddet kullanması arasında pozitif ilişki vardır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BAZI ŞİDDET TÜRLERİ VE KONU İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Aile içi şiddet yeni bir olgu değildir, fakat bu konu 1960'lı yıllara, çocuk suistimali de 1970'lere kadar araştırma konusu olarak pek popüler olmamıştır.

Son 15.yılda saldırgan davranışla ilgili çalışmalar ev içi şiddetin sokaklardaki şiddetten farklı olduğunu göstermiştir. Çalışmalar gerek aile içi şiddet mağdurlarının, gerekse faillerin ev dışında da saldırgan davranışlar sergilediklerini göstermiştir (Ohlin ve Tonry 1989:315).

1970'li yılların ortalarına kadar, kadınlara yönelik şiddet olaylarının yalnızca küçük ve belirli bir kadın kesimini etkilediğine inanılmaktaydı. Bu nedenle de, şiddete maruz kalan kadınların bu tür davranışları kışkırtan mazoşist bir kişiliğe sahip oldukları yolundaki genel inancın sorgulanmasına pek gerek görülmemekteydi. Bu tutum kadınlara yönelik şiddetin oldukça geniş bir kadın kesimini etkilediği gerçeğinin ortaya çıkmasıyla birlikte büyük ölçüde değişime uğramış, çözüm bulmaya yönelik girişimler çoğalmıştır (Davis 1977).

Genel olarak, geleneksel aile birimi içinde şiddet olgusu ortaya çıkarsa buna aile içi şiddet denir. Aile içi şiddet olgusunda faillerin ve mağdurların hepsi doğum veya evlilik sonucu oluşan bir akrabalık ilişkisini paylaşırlar. Buna ek olarak, fail ve mağdurların hepsi mahrem bir ilişkiyi paylaşırlar. Aynı zamanda fail ve mağdurların çoğu aynı meskeni paylaşırlar. Bu kavramlaştırma eşe, çocuğa, kardeşe ve ebeveynlere karşı şiddeti içerebilir.

Fail ve mağdur arasında bu üç unsurun mevcut olmadığı başka tür ilişkiler de söz konusu olabilir. Örneğin, aynı yaşayan kardeşler, eski eşler, kuzenler, ailesini terk etmiş babalar v.b.; Buna geniş aile şiddeti (extended family violence) denir. Bir başka şiddet türü, birlikte oturan fakat evli olmayan çiftler ve aynı evi paylaşan arkadaşlar arasında görülen tiptir. Ayrıca, düzenli olarak aynı meskeni paylaşmayan yakın arkadaşlar ve sevgililer arasındaki şiddet de diğerlerine ek olarak sayılabilir. Belirtilen bu aile içi şiddet türleri, birbirleriyle ilişkileri olmayan kişiler arasındaki şiddetten ayırılmelidir. (Ohlin ve Tonry 1989: 124-125).

3.1. Çocuklara Karşı Ebeveyn Şiddeti

Bu tür şiddet günümüzde kocanın karısına karşı şiddetinden daha yaygındır. Çocuklara karşı şiddet olaylarında, tokatlama, itme, bir şeye vurma veya çocuğa bir şey fırlatma yanında dövme, bıçak ve tabanca ile tehdit etme ile bunları kullanma gibi daha tehlikeli davranış biçimlerine rastlamak mümkündür.

3.2. Kardeşler Arası Şiddet

Aile içi şiddetin bir başka genelleşmiş türü erkek ve kız kardeşler arası şiddettir. Bir araştırma sonuçlarına göre, 3-17 yaş arasındaki çocukların % 80'inden fazlası yılda en az bir kere erkek veya kız kardeş şiddeti ile karşı karşıya kalmıştır (Ritzer 1990:188).

3.3. Ebeveynlere Karşı Şiddet

Çocukların ebeveynlerine karşı kullandıkları şiddet de dünyada önemli boyutlardadır. Ülkemizde bu tür şiddetle ilgili de güvenilebilir bilgi eksikliği vardır. Cornell ve Gelles'e göre A.B.D'de her yıl yaklaşık 1 milyon buluş çağı genci ebeveynlerinden birine karşı şiddet kullanmaktadır. Her yıl 2000 ebeveyn kendi çocukları tarafından öldürülmektedir. Buna ek olarak gene 65 yaşın üzerinde yaklaşık yarım milyon Amerikalı, ailesinin daha genç yaşta üyelerinin çeşitli tür saldırılarına maruz kalmaktadır (Ritzer 1990:189).

Bu tür fiziksel şiddet türlerine ek olarak ensest ve ırza tecavüz şeklinde görülen cinsel şiddetten söz etmek gerekir. Ensest, yakın aile üyeleri arasındaki cinsel ilişki anlamına gelir.

Hemen hemen tüm toplumlarda ensestin yasaklanmış olmasına karşın, baba-kız ensesti ile erkek-kız kardeşler arasındaki ensest sık görülmektedir. Bir başka cinsel şiddet türü de ırza tecavüzdür. Genel olarak kadının isteği dışında onunla zorla cinsel ilişkiye girmek tecavüz olarak tanımlanır. Tecavüzün de tehdit etme ve zor kullanma gibi değişik şekilleri görülür. Irza tecavüz eski bir olgu olmakla birlikte, konuya akademik ilgi 1970'lerin başından itibaren belirmiştir. A.B.D. gibi ülkelerde yaygın olarak görülen ırza tecavüz olaylarının istatistiklere yansımaya olasılığı, diğer şiddet türlerinde olduğu gibi çok düşüktür. Bu ülkemiz için de geçerli bir durumdur. Bununla birlikte, ülkemizde ırza tecavüz olayları gelişmiş ülkelere oranla çok seyrek. İstatistiklere göre, 1988'de 220, 1989'da 245, 1990'da 277, 1991'de 254 ve 1992'de 266 ırza tecavüz olayı polise intikal etmiş ve çoğunun faileri yakalanmıştır (Polis 1988, 1989, 1990, 1991 ve 1992).

3.4. Kadına Karşı Şiddet

Konunun çok geniş kapsamlı olması nedeniyle, bu çalışmada kadına karşı şiddet, aile içinde dayak konusu ile sınırlandırılmaya çalışılmıştır.

Kadının kocası tarafından dövülmesi, sadece toplumumuza has bir problem değildir. Tarihsel süreç içinde hemen her toplumda görülmüştür. Bazı kültürlerde erkeğin içki içmesi ve şiddet kullanması kadının derbederliğine ve başarısızlığına bağlanmaktadır. Bu görüşlere göre, bazı durumlarda kadın şiddeti 'hak etmektedir'. 'İdeal kadın' genelde kocasının rahatını sağlayan, evini temiz tutan, ev ile ilgili çatışmaları çözen, seksi görünmeyen, saldırgan olmayan, erkeğin aksine itilimlerini kontrol edebilen biridir.

Bunlara ek olarak bir çok toplumda bazı şiddet türleri sadece hoş görülmez, aynı zamanda cesaretlendirilir. Ebeveynlerin çocuklarını istedikleri gibi kontrol edebilmeleri için şiddet kullanmaları genelde onaylanır. Buna erkeğin karısını kontrol edebilmesi için de bir çok kültürde izin verilmiş, hatta bazı toplumlarda yasalarla da desteklenmiştir. Örneğin, 1877'de İngiltere'de yasalar, erkeğin karısını işaret parmağından kalın olmayan bir sopa ile dövmesine izin veriyordu. 18. ve 19. yüzyıllarda İngiltere'de erkek ailesi üzerinde tüm haklara sahiptir. Erkek ve kadın eşit değil, erkek üstün kabul ediliyordu. Erkeğin karısını kontrol edebilmesi için baskı ve şiddet dahil herhangi bir yola başvurması yasaldı. 19. yüzyıl sonlarında kadınlar kendilerini kontrol etmede ve ailenin medenileşmesinde daha üstün görülerek, erkeklerle eşitlik elde etmişlerdir (Dallos ve McLaughin 1993:7-11).

Wodarski (1987), eşe yönelik saldırgan davranışlar konusunda gerçekleştirdiği çalışmasında, sorunu öncelikle mağdur açısından incelemektedir. Bu çerçevede mağdurun (kadının) ve saldırgan davranışta bulunan kişinin (erkeğin) sosyal, ekonomik ve psikolojik özelliklerini incelemektedir. Ayrıca, kadının saldırgan davranışlara maruz kaldığı bir ilişkiyi sürdürme nedenlerini ve saldırgan davranışların alkol, hamilelik ve stresle ilişkisini ortaya koymaya çalışmaktadır. Wodarski'nin önceki araştırma sonuçlarına dayanarak kadın için ortaya koyduğu tablo şöyledir :

Saldırgan davranışlara maruz kalan kadın;

– Duygusal açıdan katı bir aile ortamında pasif olmaya yöneltilmiştir.

– Sosyal açıdan oldukça yalnızdır: Şiddetin bütün evliliklerde varolduğuna inanmaktadır.

– Kendisine yöneltilen saldırgan davranışlardan, kendisini sorumlu tutmaktadır. Böylelikle, saldırgan davranışta bulunan kişiye ait sorumluluğu da üstlenmiş olmaktadır.

– Buna ek olarak, saldırgan bireye itaat etmesi, saldırgan davranışların sürdürülme olasılığını artırmaktadır.

– Saldırgan davranışta bulunan kişinin, birgün değişeceğine dair ümidi hiç tükenmediği için, itaatkar olmaktan vazgeçmez.

– Cinsiyet rolü, aile ve ev yaşamı çerçevesinde gelenekselcidir.

– Oldukça ciddi psikolojik ve fizyolojik sorunları olmasına rağmen, kadın yaşadığı öfkeyi ve şiddeti inkar etme eğilimi taşır.

Kadının böyle bir ilişkiyi sürdürme eğiliminin temelinde, farklı nedenlerin bileşimi söz konusudur. Bir tür bağımlılık duygusu, dini inançlar, erkeğin egemenliği ve maddi zorluklar, bu konuda göze çarpan temel faktörlerdir (Wodarski 1987).

Saldırganın (erkeğin) özellikleri incelendiğinde ise, ortaya çıkan tablo şöyledir :

– Saldırgan erkek, büyük çoğunlukla kadının kocasıdır.

– Saldırgan koca kavgacıdır ve her an patlamaya hazır bir biçimde, öfke yüklüdür.

– "Erkeklik" rolüne ilişkin yetersizlik duyguları içerisindedir.

– Olaylara aşırı tepki gösterir.

– Çocukluğu araştırıldığında, ilgisiz büyütüldüğü ve ailesinde, baba tarafından anneye ya da doğrudan kendisine yönelik saldırgan davranışların olduğu ortaya çıkmaktadır (Wodarski 1987).

Seltzer ve Kalmuss (1988)'a göre, aile ilişkileri çerçevesinde saldırgan davranışların üç kaynağı vardır. Çocukluk döneminde yaşanan sosyalizasyon, gençlik ile yetişkinlik dönemlerinde edinilen deneyimler ve bireyin yaşamında varolan gerilimlerin düzeyi. Bireyler, fiziksel saldırganlığın kabul gören bir davranış biçimi olabileceğini, öncelikle aile üyeleriyle yaşadıkları deneyimler aracılığıyla öğrenirler. Daha sonraki yaşamlarında, öğrendikleri bu saldırgan davranış ve tutumları, kendi özel ilişkilerinde de sürdürme eğilimi geliştirebilirler. Bunların dışında, evlilik ilişkileri çerçevesinde ortaya çıkan şiddet kullanımı, bireyin yaşadığı psikolojik gerilimle-

rin, fiziksel saldırganlık içeren tepkilere dönüşmesi yoluyla da ortaya çıkabilmektedir.

Batı'da, diğer disiplinlerin yanısıra, sosyal çalışma alanında da şiddet ögesi içeren davranışlara maruz kalan kadınlar, temel ilgi alanlarından birini oluşturmaktadır.

Davis (1987), sosyal çalışmacıların şiddet içeren davranışlara maruz kalan kadınlarla ilişki kurabildikleri ortamların birbirinden farklı olduğunu belirtmektedir. Fiziksel tedavi amacıyla geldikleri hastaneler, aile danışmanlığı hizmeti veren kurumlar, çocuğa yönelik saldırgan davranışlar konusunda yardım talebinde buldukları halk sağlığı kurumları, bu kadınların en sık başvurdukları yerler arasındadır.

Aynı yıllarda, kadın suçluluğu konusunun da biyolojik, fizyolojik ve psikolojik açıklamalardan sıyrılarak, toplumsal bir içerik kazandığı görülmektedir. Bu dönemde, kadın özgürlüğü hareketi ile birlikte ortaya çıkacak eğitim ve çalışma olanakları ile çalışma koşullarındaki değişmelerin, kadın suçlu oranlarını ve suç türlerini değiştireceği görüşü yaygın biçimde benimsenmiştir (Adler 1979).

Hartnagel ve Mizanuddin (1986), bu konuda yaptıkları kültürlerarası araştırmada kadın özgürlüğü hareketinin ötesinde, modernleşmenin cinsiyet rolleri arasındaki farklılığı ortadan kaldıracacağı, dolayısıyla da, kadın suçlu oranlarını yükselteceği varsayımını ileri sürmüşlerdir. Ancak, elde ettikleri sonuçlar söz konusu varsayımı desteklememektedir. Araştırmalarında elde ettikleri sonuçlardan biri, kadınların yaşamlarının tümüyle geleneksel ev içi rolleriyle sınırlanmasının, ailenin diğer üyelerine yönelik şiddet ögesi içeren suç işlemleri olasılığını yükselttiğini ortaya koymaktadır.

Benzer bir doğrultuda, sosyo-ekonomik gelişme ile kadın hükümlü oranları arasındaki ilişkiyi INTERPOL verileri kullanarak 49 ülke için inceleyen Steffensmeier, Allan ve Streifel (1989) cinslerarası eşitliğin, kadın suçlu oranını arttıracığı yolundaki varsayımın geçerli olmadığını ortaya koymaktadırlar. Yaygın biçimde benimsenen ancak, araştırma sonuçlarında geçerli olmadığı ortaya konulan bir diğer varsayım da, gelişmiş toplumlarda kadının ekonomik statüsünün giderek marjinalleşmesi sonucunda, mala karşı işleyeceği suç oranlarının yükseleceğidir.

Araştırmacılar, çalışmalarında 49 ülkenin verileri incelendiğinde, sosyo-ekonomik gelişme ile kadın hükümlü oranları arasındaki ilişkiyi en iyi açıklayan varsayımları şöyle belirtmektedirler :

1. Ekonomik gelişme sonucunda piyasadaki malların çeşitlenmesi ve çoğalması, toptan alışveriş merkezlerinin artması, alışverişte kredi kartı kullanımının ve tüketimin yaygınlaşması, tipik kadın suçları niteliği taşıyan hırsızlık ve dolandırıcılık oranlarını arttırmaktadır.

2. Sosyo-ekonomik gelişmeyle birlikte ortaya çıkan kentleşme ve bürokratikleşme, formal sosyal kontrol araçlarının da gelişmesine yol açmaktadır. Bunun sonucu olarak kadın suçlu oranları suç istatistiklerine gelişmiş ülkelerde, gelişmemiş ülkelerden daha fazla yansımaktadır.

Ancak, yine yapılan ülkelerarası bir araştırmada Clark (1989), kadın suçluluğunu açıklamaya yönelik diğer bakış açılarının yanısıra, modernleşme bakış açısının geçerliliğini koruyacağını ortaya koymuştur.

Yapılan diğer bazı araştırmalarda ise şiddet ögesi içeren suçlardan ötürü hüküm giyen kadın oranında yükselme görülmediği vurgulanmıştır. Hırsızlık, sahtekarlık, dolandırıcılık ve dilencilikten hüküm giyen kadın oranlarındaki yükselme ise, geleneksel kadın suçları arasında yer alan mağaza hırsızlığı, fahişelik ve sahte çek kullanma suçlarındaki artışla ilişkilidir. Ayrıca, bazı araştırmalarda suçlu genç kız ve kadınların büyük bölümünün geleneksel değerleri taşıdıkları ve kadın özgürlüğü hareketini fazla desteklemedikleri ortaya konulmuştur. Bu yönde yapılan bir diğer araştırmada ise, kadın özgürlüğü hareketini destekleyici tutumun, genç kızları bir ölçüye kadar suçtan alıkoyduğu belirtilmiştir (Klein ve Kress 1976; Chesney-Lind 1986).

3.4.1. Kadına Karşı Şiddetin Nedenleri

Şiddete maruz kalan kadınların bu ilişkiyi neden sürdürdükleri ve kadınlara karşı bazı erkeklerin neden şiddet kullandıkları, sorularına değişik yaklaşımlar değişik cevaplar vermişlerdir.

3.4.1.1. Bireysel Düzey

Aile içi şiddetin nedeninin genetik faktörler olduğu, en azından bu faktörlerle ilişkili olduğu konusunda bazı kanıtlar vardır. Örneğin, hiddet duygusunun nörolojik ve metabolik temelleri olduğunu gösteren bulgular vardır. Fakat, bu kızgınlığın neden eş veya çocuğa yöneldiği açıklanamaz.

mıştır. Aile içi şiddetin dövülen, hırpalanan hatta öldürülen eş ve çocuk üzerinde derin fizyolojik etkileri olduğu açıktır.

Aile içi şiddetin psikolojik faktörlerden kaynaklandığı hususu da bir dereceye kadar geçerli görülebilir. Örneğin, şiddet kullananın saldırganlığı önemli bir faktördür. Aynı zamanda, şiddete maruz kalan kadının psikolojik olarak zarar gördüğü de ortadadır. Buna rağmen, Straus'a göre, şiddetin var olduğu ailelerdeki psikolojik problemlerin oranı normal ailelerden fazla değildir. Bunun yanında saldırıya uğrayan kadının bazı psikolojik özelliklerinin saldırıyı cazip hale getirdiği de tartışılmaktadır. Walker'a göre, katı cinsiyet rolü sosyalizasyonu sonucunda kadın çaresiz olmayı öğrenir. Böylece, şiddetle karşılaştığında onunla baş etme veya ondan kaçma becerisi yoktur. Yani kadının çaresizliği erkeğin şiddetine katkıda bulunur. Bu 'öğrenilmiş çaresizlik' kavramı şiddet olgusunda mağdurun sorumluluğunu gündeme getirmesi nedeniyle çok tartışılmıştır (Ritzer 1990: 190-192).

Srivastov, kadın mağduriyetini statü, rol ve genel olarak kadın hakları gibi sosyo-ekonomik faktörlerin bir ürünü olarak görür. Böylece konu ile ilgili çalışmalarda kadın mağduriyetinin temeli, evlilik ve aile kurumları ile farklı cinsiyet rolü sosyalizasyonunda aranır (Nagla 1991:64).

Sadece aile içi şiddete maruz kalanların değil, buna şahit olanların, özellikle çocukların da gelecek yaşamlarında duygusal ve davranışsal çeşitli problemler sergiledikleri gözlenmiştir.

3.4.1.2. Sosyal - Psikolojik Düzey

Sosyalizasyon sürecinin, aile içi şiddette temel rolü oynadığı daha önce de belirtildiği gibi açıktır. Şiddetin var olduğu ailelerin çocukları, anne-babalarının davranış kalıplarını öğrenip uygulamaya eğilimlidirler. Ailede ilk sosyalizasyon sürecinin işleyişinde meydana gelen bazı zarar verici etkiler, çocukta zorlama ve şiddet uygulamayı önleyecek normatif engellerin oluşmasını güçleştirmektedir. Kısaca, ailedeki bazı istenmeyen değişikliklerle çocuk ve gençlerin şiddet eğilimleri arasında ilişki vardır (Dönmezer 1987:324-325).

Çocuğun anne ve babasının onaylamadığı bir davranışta bulunduğu fiziksel olarak cezalandırılması, hemen her toplumda görülür. Yani şiddet, büyük ölçüde aile örüntüsü içinde öğrenilir.

Böylece, bu ceza biçimi şiddete maruz kalan çocuğun, kişiliğinin ve dünya görüşünün bütünleyici bir parçası olur. Straus'a göre çocuk böylece,

gerginlik, yorgunluk ve kızgınlık gibi durumlarda şiddetin hoş görülebileceğini öğrenir. Ayrıca, ona göre şiddet, çocuğa tehlikeli şeylerden ve durumlardan kaçınmayı öğretmede kullanılabilceği gibi, çok önemli durumlarda haklı görülebileceğini öğretmede de kullanılabilir (Ritzer 1991:192).

Hafford'a göre şiddetin var olduğu ailelerin % 80'inde çocuk vardır. Bunların en az % 50'sinde, çocuklar doğrudan şiddete maruz kalırlar. Çocuk istismarı nedeniyle suçlanan kadınların % 45'inin dayak yediği gözlenmiştir. Ayrıca, şiddetin var olduğu ailelerde büyüyen çocukların, en az % 30'u başkalarına şiddet uygulamaktadır. Aile içi şiddetin çocuk üzerindeki etkisinde, uygulanan şiddetin derecesi, ebeveynlerden birinin veya her ikisinin çocuğu reddetmeleri, şiddet kullanan ebeveynin cinsiyeti gibi faktörler rol oynamaktadır (Hafford 1991).

Nagla ise, bu öğrenme sürecinin çocuklukta gerçekleşip, yetişkinlik süresince, özellikle erkeklerde kalıcı hale geldiğini savunur (Nagla 1991:65).

Jaffe ve arkadaşları, ailede şiddetle yüzyüze gelen çocukların muhtemelen öğrenecekleri hususları şöyle sıralar:

1. Şiddet çatışma çözmede uygun bir yoldur,
2. Şiddetin aile içi etkileşimde yeri vardır,
3. Şiddet stresi gidermek için uygun bir yoldur,
4. Şiddet mağdurları bunu hoş görmeli, hatta şiddetin ortaya çıkmasında kendi sorumluluklarını incelemelidirler.

Wiggins, ailede şiddete yol açan durumsal faktörleri analiz eder. Ona göre, erkeğin karısına fiziksel saldırıda bulunmasına üç durum yol açar:

1. Kadının erkeğin isteklerini yerine getirmemesi, (çocuk doğurma, cinsel ilişki gibi)
2. Kadının kocasından çok şey istemesi,
3. Erkeğin kadına saldırısına, dışarıdan müdahale olması,

Kadın, erkeğin saldırganlığına aynı tür davranışla çok seyrek karşılık verir. Wiggins'e göre, kadının erkeğin saldırganlığı konusunda sürekli şikayet etmesi, erkeğin gelecekteki saldırganlığını güçlendirip pekiştirebilir. Buna karşılık kadının şikayetçi tutumu o anda erkeğin düşmanca tavrına son vermesine yol açabilir. Bir genelleme yapmak gerekirse, kadın ve erkek

arasında cereyan eden şiddetin tabiatını anlayabilmek için onların arasındaki ilişkinin geçmişini de anlamak gerekir. Aynı husus ebeveyn, çocuk arasındaki ve ailedeki diğer tür şiddet olayları için de geçerlidir (Ann H off 1991:193).

Bütün bunlara rağmen şiddetin nedenlerini tümüyle aile ile sınırlamak hatalıdır. Çünkü şiddetin var olduğu ailelerde yetişip bunu uygulamayan çok kişi vardır. O halde, ailenin sosyal psikolojik özellikleri yanında, sosyolojik düzey analizlerine de yer verilmelidir.

3.4.1.3. Sosyolojik Düzey

Bu düzeyde aile incelenirken önce yapısı ele alınmalıdır. Straus'a göre, ailenin yapısal özelliklerinden yüksek düzeyde şiddete yol açabilecek olanları şunlardır:

1. Aile bireyleri birlikte çok zaman geçirirler. Aile üyelerinin daha az zaman paylaştıkları gruplarda (örneğin; iş grubu), şiddet aileden daha azdır.

2. Ailelerin faaliyetleri daha kapsamlıdır ve üzerinde çatışma olabilecek meseleler çoktur.

3. Aile içi ilişkilerin yoğunluğu şiddet olasılığını artırır.

4. Aile üyelerinin faaliyetleri diğer üyeler üzerinde de etkili olur. Örneğin, birinin başarısızlığı diğerlerini de etkiler.

5. Bir aileye mensup olmak, kişiye ailenin diğer üyelerinin davranışlarına karışma hakkı verir.

6. Aile, içinde yaş ve cinsiyet farklılıklarının var olduğu bir yapıdır. Bu farklılıklar aileyi bir kültür çatışması arenasına yapar.

7. Aile içinde önemli derecede cinsiyet eşitsizliği vardır, bu da önemli bir çatışma ve şiddet kaynağıdır.

8. Aile toplumun diğer kısımlarından özellikle sosyal kontrol ve rekabet mekanizmalarından soyutlanmıştır. Bu nedenle aile çatışma ve şiddet zamanlarında yardım için bunlara başvuramaz.

9. Aile üyeliği gönüllü değildir. Eş ve çocuklar, herşeye rağmen kendilerini aile ile birlikte kalmaya zorunlu hissederler, başka seçenekleri olmadığını düşünürler.

10. Ailede yaşam süresince değişik boyutlarda gerginlikler, kararsızlıklar ve dengesizlikler yaşanır. Örneğin, hastalıklar, doğum ve ölümler ile yaşlılık gibi (Ritzer 1991:193).

Bunların dışında erkek karısını dövebilir, çünkü bunu yapabilir; Şiddet evde iş yerinden daha sık görülür, çünkü mağdurlar evde her zaman edilebilir ve aciz durumdadırlar.

Kadının şiddet içeren bir ilişkiyi neden sürdürdüğü sorusuna dönünce, başka cevaplarla da karşılaşılır. Öğrenilmiş çaresizliğin yanısıra sistemci yaklaşıma göre, kadınların aile içinde rollerini ısrarla oynama çabaları böyle bir ilişkiyi bitirememelerini ortaya çıkarmaktadır. Bu tutumu sergileyen kadınlar, böylesine bir ilişkiyi bitirme yönünde motive olamamaktadırlar.

Eylemci yaklaşım ise, kadınların bu tür bir ilişkiye devam etmelerini ekonomik faktörlere, güç dağılımındaki dengesizliğe, korkuya ve kadının gidecek yerinin olmamasına bağlamaktadır.

Bu iki yaklaşımdan ilki, kadınları çektikleri eziyetten sorumlu tutarken diğeri onları cinsiyet ayrımcılığının hüküm sürdüğü ataerkil toplumların savunmasız kurbanları olarak alır (Ann Hoff 1991:327).

Kadının yaşadığı ilk şiddet deneyiminden sonra ilişkiyi sürdürmek istemesi bir dereceye kadar anlaşılabilir. Kadının yaşadığı ilişkinin kaybetmek istemediği bir çok olumlu yönü olabilir, kadının ekonomik bağımsızlığı olmayabilir, çocuklarını babasız bırakmak istemeyebilir ya da kocası aynı davranışı tekrarlamayacağına söz vermiş olabilir. Ancak şiddet olayı tekrarlandığında kadının ilişkiyi sürdürmek istemesi, konunun diğer yönlerden de detaylı incelenmesi zorunluluğunu gündeme getirir.

Kadının ilk şiddet olayından sonra evliliğini sürdürmeye çalışması kronik şiddet kullanımına zemin hazırlayan bir faktördür. Erkek kadına yönelik ilk şiddet uygulamasından sonra pişmanlık duymakta, bir daha tekrarlamayacağına dair söz vermektedir. Kadın yaşadığı büyük şoka rağmen evliliğini sürdürmek için kocasını affetmektedir. Oysa erkek verdiği söze rağmen bilinçsizce şiddet kullandığında dahi, karısının kendisini terk etmediğini öğrenmiştir (Ann Hoff 1990:43).

Evlilik içerisinde kullanılan şiddet, cinsel zorlama biçiminde de ortaya çıkmaktadır. İlginç olan kadımların bu durumu 'ırza geçme' olarak yorumlamaktan kaçınmalarıdır. Geleneksel değerler uyarınca, kadının rolü cinsel açıdan da kocasının beklentilerini yerine getirebilmektir. Gerçekte de evlilikte tecavüz, yasal açıdan, yeni tartışılan bir olasılıktır. Erkeğin karısı üstündeki cinsel egemenliği oldukça güçlü bir gelenektir (Ann Hoff 1990:58).

Ekonomik faktörün şiddet ilişkisindeki etkinliği de iki yönlü olabilir: Kadın ya ekonomik açıdan erkeğe bağımlıdır ya da mesleki statü açısından erkekten üstündür. Bu ikinci durum, onu erkek için bir tehdit unsuru haline getirmektedir.

Ekonomik faktörler yanında kadınların kendilerine yöneltilen saldırıyı kışkırttıkları görüşü de yaygındır. Oysa kadınların bu tür davranmaktan özellikle kaçındıkları, kocalarının istek ve beklentileri doğrultusunda hareket etme eğilimi geliştirdikleri dikkat çekmektedir.

Şiddete uğrayan kadınlar genelde yaşadıkları sorundan ötürü kendilerini suçlama eğilimindedirler. Bunun ortaya çıkmasında taciz eden kocanın da payı vardır. 'Bak bana neler yaptırttın?' ifadesi kocalar tarafından sık kullanılmaktadır.

O halde, fiziksel saldırıya uğrayan kadın kendisini çelişkili bir durum içinde bulmaktadır. Çocuklarının babası, sevdiği adam ona bu şekilde davranabilmiştir. Bu şoku yaşarken kültürel normların ona öğrettiği şeyleri de gözardı edememektedir. Kocasıyla ilişkisinin sorumluluğu tümüyle ona aittir, dolayısıyla başarısız olan kendisidir. Bu durumda kadının evliliğini sürdürme çabaları da doğal olarak artmaktadır.

Fiziksel şiddete maruz kalan kadınlar olayı rasyonelleştirmektedirler. Ferraro ve Johnston fiziksel şiddete maruz kalan kadınların rasyonelleştirme yollarını şöyle sıralamışlardır: (Ritzer 1990:196).

1. Şiddete uğrayan kadınların buna katlanarak kocalarını bu davranıştan ötürü karşılaşacakları problemlerden kurtarabileceklerini ümit ederler.

2. Şiddet uygulayan kocaların, bu davranışının bazı dış nedenlerden örneğin, işsizlik veya işteki problemlerden kaynaklandığı düşünülür.

3. Kadınlar şiddetin günlük yaşamda varolup olmadığını bilmek istemezler.

4. Bazı kadınlar şiddetin hiç olmazsa bir kısmı için kendilerini suçlarlar.

5. Bir görüşe göre, kadınlar bazı dini baskılar veya çekirdek aileye olan bağlılık nedeniyle şiddete katlanırlar.

Böylece kadınlar ve ailenin şiddete maruz kalan diğer üyeleri olaya değişik rasyonelleştirme yolları ile cevap verebilirler.

Kadına karşı şiddet konusundaki bu çalışmalar yanında, kadın suçluluğu da suç literatüründe önemli bir yer işgal etmektedir.

Genelde kadınların suç oranlarının erkeklerden daha düşük olması konunun gerek kamuoyu gerekse bilimsel çevreler tarafından ihmal edilmesine neden olmuştur. Suçun genelde bir erkek davranışı olarak görülmesi, kriminoloji literatüründe erkek suçluların daha sık ve detaylı incelenmesine yol açmıştır. Tipik suçlu olan genç erkeğin davranışının nedenlerini, dağılımını açıklamaya yönelik teoriler geliştirilmeye çalışılmıştır (İçli 1994: 252-253).

1970'li yılların ortalarına doğru kadın suçluluğu konusu toplumsal bir içerik kazanmıştır. Bu yıllarda özellikle ABD'de doruk noktasına ulaşan kadın özgürlüğü hareketi ve kadın suçlu oranındaki belirgin yükselme, konunun ekonomik ve toplumsal değişme kapsamında incelenmesine yol açmıştır. Eğitim ve çalışma olanakları ile çalışma koşullarındaki değişmelerin kadın suçluluğu oranlarını ve suç türlerini değiştirebileceği görüşü yaygın bir biçimde benimsenmiştir (İçli 1992:26).

Cinsiyetin suçlulukla ilişkisi araştırılırken, cinsiyet değişkeninin suç olgusundaki iki boyutu dikkate alınır. Suçu işleyenin cinsiyeti ve suça maruz kalanın cinsiyeti.

İlk kriminolojik çalışmalarda da cinsiyetin suç ile ilişkisi merak konusu olmuştur. Örneğin Lombroso 1895'de "Kadın Suçlu" (Female Offender) adlı çalışmasında bazı kızların doğuştan suçlu olmalarına neden olan fiziksel anormalliklerini vurgulamıştır. Ona göre, kadınlar tabiatları gereği sosyal düzeni bozucu davranışlar konusunda erkeklerden daha tutucudurlar (İçli 1994: 253). Kadınların daha pasif oldukları yerlerde, suça daha seyrek iştirak ettiklerini tartışmıştır. Thomas, kadın suçluyu alt sınıfta mensup, heyecan arayan ve tatmin isteyen biri olarak tanımlamıştır (İçli 1992: 23).

Cinsiyet ile suç ilişkisi ele alındığında, bütün toplumlarda kadınların suç işleme oranlarının, erkeklerden düşük olduğu görülmektedir. Ancak kadın suçlu oranı ülkeden ülkeye, sosyo-kültürel yapıdaki farklılıklara bağlı olarak değişmektedir. Bu konuda belirleyici olan, kadınların sosyo-kültürel yapı içindeki konumlarının işledikleri suç oranları ile türlerini ne ölçüde etkilediğidir.

1900-1930 döneminde kadın suçluluğuyla ilgili olarak yapılan biyolojik ve fizyolojik açıklamaların ardından, 1934 yılında A.B.D.'de Glueck'lerin 500 suçlu kadınla ilgili araştırmaları, kadın suçluluğu konusuna psikolojik ve sosyolojik veri kullanımı boyutunu getirmiştir. Araştırma sonuçları, suçlu kadınların geçmişte içinde yaşadıkları fiziksel ve maddi koşulların son derece olumsuz olduğunu ortaya koymaktadır. Çoğu yoksul ailelerden gelmiştir. Babaların kazancı yetersiz, aileler kalabalık, ilişkiler sağlıksızdır. Anne, babaların öğrenim düzeyi düşüktür. Ayrıca, suçlu kadınların büyük bölümü parçalanmış ailelerden gelmektedir (Glueck ve Glueck 1979:23).

Glueck'lerin ardından Davis'in fahişeliğe ilgili çalışması, günümüzde bile, konuyla ilgili klasik bir inceleme olarak kabul edilmektedir. Davis, fahişeliğin toplumsal yapıyla ilgili bir ihtiyaç olduğunu ileri sürmektedir. Bu ihtiyaç, kadın ile erkeğin cinsel niteliklerinden kaynaklanmaktadır. Davis fahişeliğin ekonomik sistem değişikliklerinden ciddi biçimde etkilenmeyeceğini, zaman ve mekan açısından evrensel olduğunu ileri sürerek konunun tarihsel gelişimi ile toplumlarda nitelik ve nicelik olarak gösterdiği farkları göz ardı eder. Ona göre, fahişeliğin ortadan kalkmasının tek yolu, cinsel kuralların ortadan kalkmasıdır (Davis 1971:347).

Suçun öğrenildiği varsayımından hareket eden çalışmalarıyla literatüre geçen Sutherland, kadın erkek suç oranlarındaki farklılığın yalnızca cinsiyetten kaynaklanmadığını vurgular. Bu konudaki farklılıklar birçok sosyal unsurdan, örneğin, yaşam koşullarından, eğitimden, davranış kurallarından ve ideallerden kaynaklanmaktadır. Kadınlar erkeklere oranla polisten daha müsamahalı muamele görmekte birlikte, olay yerinden kaçmaları erkeklere göre daha güçtür (Sutherland and Cressey 1966:138-142).

Pollak'a göre, kadınların işledikleri suçlar 'gizli'dir. Ona göre kadın, biyolojik ve kültürel özelliklerinden kaynaklanan gizli suç işleme olanağına sahiptir. Dönemin kültürel yapısı da, suçu işlemede büyük kolaylıklar sağlamaktadır. Genel olarak, erkekler kadınlara karşı koruyucu bir tutum içindedirler. Ayrıca, kadınların bazı toplumsal rolleri, onları suç işlemeye yöneltmekte ve bu suçların gizli biçimde gerçekleşmesine olanak vermektedir.

Pollak, cinsler arasındaki toplumsal eşitliğin kadın suçluluğunun niteliğini değiştirmedeği görüşündedir. Toplumsal değişme sonucu, kadınların edindikleri yeni roller, onları annelik ve ev kadınlığı gibi geleneksel rollerinden koparamamıştır. Kadın suçluluğunun maskelenmiş özelliğini de

büyük ölçüde geleneksel rolleri belirlediği için, kadının toplumsal fonksiyonu çeşitlense bile, suç oranında bir artış söz konusu olmayacaktır.

Kadın suçluluğunda, yaş ve medeni hal, belirleyici değişkenlerdir. Medeni hal ele alındığında, evliliğin kadın ve erkek suçluluğu üzerindeki etkisinin farklı olduğu görülmektedir. Pollak'a göre, kültürel yapı içinde evlilik, erkekler için düzenli bir yaşantı sağlarken, kadınların rahatsız olmalarına yol açmaktadır. En azından Batı ülkelerinde evli kadınların suç oranları, bekar kadınların suç oranlarından yüksektir (Pollak 1979:41).

Kültürlerarası karşılaştırmalı çalışmalar, kadınların her alanda eşit haklar elde etmelerinin, onların suç oranları ile erkeklerin suç oranları arasındaki farklılığı ortadan kaldırdığını ortaya koymaktadır. Örneğin, 1960-1969 yılları arasında 18 yaşın altındaki erkeklerde soygun oranları % 17 artarken aynı yaş grubundaki kadınlarda suç oranı % 319 artmıştır. Aynı şekilde mala karşı tüm suçlarda erkek çocuklarda artış % 73 iken, kızlarda % 211'dir (Nettler 1974:103).

Kültürün, farklı yer ve zamanlarda ortaya çıkan suç oranlarının cinsiyete göre dağılımı üzerindeki etkisi çok güçlüdür. Fakat bu her zaman ve her yerde erkeklerin kadınlardan daha çok öldürüldüğü sonucuna götürmemelidir. Erkeklerin genel olarak kadınlardan daha sık suç işledikleri ifadesi doğrudur. Ancak, suç aktivitelerinde cinsiyet oranı sabit değildir (Nettler 1974:101).

Çocuk suçluluğu konusunda açıklayıcı çalışmalar yapan Gibbons, erkek çocukların kız çocuklarından, oran yıldan yıla değişmekle birlikte, bir kaç kat daha fazla suç işlediklerini ifade etmiştir. Gibbons'a göre, alt sosyo-ekonomik statüden gelen kızların suç işleme olasılıkları aile ve çevre bağlarının yeterince güçlü olmamasından, stabil komşuluk çevrelerinin olmamasından da kaynaklanır. Ayrıca, aile içinde ebeveyn-çocuk gerginliği ile kız ve erkek çocukların sosyalizasyonunda uygulanan çifte standart kız çocuklarının suç işlemesine etki etmektedir (Gibbons 1970:172-182).

Adler'e göre, ataerkil kültürün oluşturduğu geleneksel kadın suçları değişmektedir. Yeni toplumsal roller, kadını yeni suç türlerine yöneltmektedir (Adler 1979).

Cinsiyete göre suçluluk, işlenen suç türü ve suça yol açan nedenler açısından farklılık göstermektedir. Bu konuda önemle vurgulanması gereken, değişme süreci içinde kadının suç işlemesinde etkin olan sosyo-kültürel faktörlerdir. Kadın suçluluğunda, kentleşme ve sanayileşme sonucu ortaya çıkan değişmelerin kadının konumuna etkide bulunması önemli

rol oynamaktadır. Kadınların ekonomik faaliyetleri, (ücretli işgücü olarak) buna bağlı olarak da sosyal hayata gittikçe artan oranlarda katılmaları, buna karşılık anne ve eş rollerini sürdürme zorunlulukları onları belli derecelerde rol çatışmalarına sürükleyebilir. Değişen yapıyla birlikte, kadımların üzerindeki sosyal baskının azalması da kadımların suç işlemelerini kolaylaştırmaktadır. Ayrıca, öğrenim düzeyinin düşüklüğünün, problemleri geçmişin ve evlilikte geçimsizliğin, kadın suçlarını artırıcı etkileri de görülmektedir (İçli ve Öğün 1988).

Konuyu suç türü açısından inceleyen Klein ve Kress ABD'de, 1972-1974 dönemine ait resmi suç istatistikleri incelendiğinde, şiddet ögesi içeren suçlardan ötürü tutuklanan kadın oranında yükselme görülmediğini belirtmektedirler. Tutuklanan kadınların büyük bölümü, hırsızlık ve dolandırıcılık suçu işlemiştir. Oran olarak, yalnızca mala karşı suçlarla uyuşturucu suçlarında yükselme olmuştur (Klein ve Kress 1976).

Tarih boyunca, erkek suç oranları, kadınlardan yüksek olmuştur. Sadece, kadınlara has bazı suç türleri (örneğin; fahişelik, çocuk düşürme gibi) bu durumun dışında kalır. A.B.D.'de 1967-1976 yılları arasında, kadınların hüküm giyme oranı % 64.3 iken erkeklerde bu artış sadece % 14.8 olmuştur. 1975-1979 yılları arasında ise, erkeklerin hüküm giyme oranı kadınlara göre % 1 daha fazla artmıştır. Erkekler fahişelik ve evden kaçma dışında tüm suçların % 75'ini işlemektedirler. Çocuk ve yetişkin erkek suçluluk oranlarındaki yükseklik, büyük ölçüde erkeklerin saldırganlık dürtüsünden, toplumun kadınları koruma eğiliminde olmasından, erkek rollerinde ve becerilerindeki değişmelerden, azalan ebeveyn denetiminden kaynaklanmaktadır (Reid 1981:60-62).

1970'li yıllarda A.B.D.'de yapılan bir araştırmada kadınlarda en sık karşılaşılan suçların mağaza hırsızlığı, adi hırsızlık ve uyuşturucu kullanımı ile sevgiliye ya da eşin sevgilisine yönelik adam öldürme suçları olduğu ortaya konulmuştur. Ayrıca kadınların organize suçlara katılma oranlarının çok düşük olduğu belirtilmiştir (Simon 1979).

Eşe karşı işlenen cinayetler de, kriminolojide ayrı bir yer işgal etmektedir. Bu konuda çalışan Howard, karı-koca cinayetlerine aile hukuku açısından yaklaşmıştır. Wolfgang, bu tür cinayetleri, kurbanın hızlandırdığı (victim-precipitated) tür suçlardan sayar. Kısaca, bu tür cinayetlerde öldürücü bir silah ya da fiziksel güç kullanarak ilk saldıran, kurbanın kendisi olmaktadır. Wolfgang çalışmasında eşleri tarafından öldürülen kocaların yaklaşık % 60'ının bu şekilde öldüğü sonucunu elde etmiştir. Buna karşılık,

kadınların yalnızca % 9'u kocaları tarafından bu şekilde öldürülmüştür. Wolfgang'ın klasik çalışması 'Philadelphia Cinayetleri'nde belirlediği gibi, karı-koca cinayetlerinde ateşli silahların sık kullanılması bu çalışma sonucunda da saptanmıştır. Genel olarak cinayet nedenleri ile karşılaştırıldığında karı-koca cinayetlerinde tartışma daha sık öldürme nedeni olarak görülmektedir. Araştırma sonuçlarına göre bu tür cinayetler tüm öldürme olayları içinde en fazla şiddet içeren türdür ve ülke çapında etkin bir silah kontrolü olmamasına rağmen istatistiksel olmayan nedenlerden eş cinayetleri oranı düşmektedir (Howard 1986).

Suçlulukta cinsiyetin etkinliğini, farklı suç türlerindeki rolünü inceleyen araştırmalara ek olarak, aile içi ilişkilerde cinslerin gücü elinde bulundurmaları ve gücün cinsler tarafından kontrolü hususu da incelenmiştir. Örneğin, Hagan, Gillis ve Simpson'ın 1985 yılında formüle ettikleri 'güç kontrolü' (power-control) teorisinde odak nokta kadın ve erkeğin işyerlerindeki otorite kullanımlarının, eve ve aile içi ilişkilere yansıma biçimidir. Araştırma şu varsayıma dayanmaktadır. İşyerindeki otorite pozisyonları ev içinde karı-kocanın pozisyonlarını da aynı biçimde etkileyecektir. Bu durum, ailede yetişmekte olan gençlere de yansiyarak ileride onların risk göze alma olasılıklarını etkileyecektir. Risk göze alma olasılıkları da, cinsiyete göre farklılık göstererek aynı şekilde suçlulukta cinsiyet dağılımını etkileyecektir.

South ve Messner'in 'Cinsiyet Oranı ve Kadının Suça Katılımı; Ülke Çapında Bir Analiz' başlıklı çalışmaları suç kapsamı içinde kadının konumunu üç boyutta belirlemektedir.

1. Kadının mağduriyeti
2. Adalet sistemi tarafından kadının korunması
3. Kadının suç niteliği taşıyan saldırıları

Bu üç konum, çalışmada, genel nüfus içindeki cinsiyet oranının dengeye dağılımı ile ilişkili görülmektedir. Diğer bir deyişle, kadın oranının düşük olduğu toplumlarda kadının mağdur ya da suçlu oluşu ile ceza adleti sistemi tarafından korunmasının nüfusun cinsiyet oranı ile ilişkili olduğu ileri sürülmektedir. Toplumda kadın oranının görece olarak düşüklüğü suça katılım oranını belirgin şekilde azaltmaktadır. Kadın oranının düşük olduğu toplumlarda, kadın daha değerli kabul edilir ve faaliyetleri ev ile sınırlı tutulur. Bu da kadının mala yönelik suçlara katılımını minimum düzeyde tutar. Buna karşılık sosyo-ekonomik gelişme, cinsiyete bağlı adam öldürme ve hırsızlık oranlarını önemli bir şekilde etkilemektedir (South ve Messner 1986).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. ARAŞTIRMA VERİLERİN İSTATİSTİKSEL DEĞERLENDİRMESİ

4.1. Ankara - İstanbul ve İzmir Örnekleminin Tek Yönlü Frekans Tablolarının Değerlendirilmesi

Ankara, İstanbul ve İzmir'de yapılan araştırmanın örnekleminin % 23.2'si Ankara, % 58.4'ü İstanbul ve % 18.4'ü İzmir'den seçilmiştir.

Örneklemin yaş dağılımı incelenince % 47.8'inin 22-23 yaş grubunda olduğu, 47 yaştan itibaren örnekleme dahil olan kadın sayısının azaldığı görülmüştür.

Farklı sosyo-ekonomik düzeylerden seçilmekle birlikte kadınların çoğunun (% 46.5) ilkokul mezunu, % 16.4'ünün lise ve sadece % 6.1'inin yüksek okul mezunu olduğu görülmüştür. Anne ve babanın öğrenim durumları da benzer bir eğilim göstermekte çoğunluğu okur-yazar değil ve ilkokul mezunu kategorilerinde yer almaktadır.

Kadınların anne-baba ailelerinde aile bireyleri arasındaki ilişkinin niteliği incelenince % 27.1'i anne, baba ve kardeşleri ile anlaşmazlığı olduğunu, bunlardan % 13.5'i anne ve babasının birbirleriyle anlaşamadıklarını ve babasının annesine şiddet kullandığını ifade etmiştir. Aile içi geçimsizliklerin nedenini, grubun % 49.9'u ekonomik sıkıntılar olarak belirtmiş, % 32.4'ü çocukların hatalı davranışı görüldüğünde dövülmeleri gerektiğini söylemişlerdir. Çocukken ebeveynleri tarafından fizik şiddete maruz kalmış olan kadınların oranı % 26.1'dir. Kadınların % 40.8'i dövme yanında çocukken hatalı davranışları olduğunda azarlandıklarını ifade etmişlerdir. Azarlama ve dövme yanında çocuğun sevdiği şeylerden ve kimselerden uzaklaştırılması, bir yere kapatılması gibi cezalar da söz konusu edilmiştir. Kendi çocuklarını onaylamadıkları şekilde davrandıklarında dövdüklerini söyleyenlerin oranı ise % 20.2'dir. Çocuğunu dayak dışında aç bırakma, arkadaşları ile oynamasını engelleme, bir yere kapatma şeklinde cezalandırdıklarını ifade edenlerin oranı da % 12.4 bulunmuştur.

Her üç sosyo-ekonomik düzeyden kadınların sadece % 13.3'ü gelir getiren bir işte çalışmakta olup, bunların da % 80.4'ü çalışmaya kendilerinin karar verdiklerini belirtmektedirler. Çalışanların % 74.5'i kazancını ev ile il-

gili harcamalarda kullandığını ifade etmiştir. Ayrıca örneklemin %11.3'ü ailesinin kendisine bir gelir sağladığını ve % 81.1'i de bu gelirin harcanmasına eşinin katılmadığını belirtmiştir. Çalışmayanların çoğunluğu eşlerinin istedikleri şeyleri satın almaları için istedikleri parayı kolayca verdiklerini ifade etmişlerdir (% 53.9). Grupta görücü usulüyle evlendiğini belirtenlerin oranı da yüksek bulunmuştur (% 60.6). Kadınların % 94.8'inin çocuğu vardır.

Kadınların meslek dağılımları incelendiği zaman % 85'inin ev kadını olduğu, % 6.3'ünün ilmi ve teknik elemanlar, serbest meslek sahipleri kategorisinde yer aldığı, % 2.4'ünün de hizmet sektöründe çalıştığı görülmüştür. Kadınların en sık 15-19 yaş grubunda (% 66.2), daha sonra 20-24 yaş grubunda, erkeklerin ise en sık 22-26 yaş grubunda (% 47.32), daha sonra 17-21 yaş grubunda (%38.39) evlendikleri, her iki cinsten de ilerleyen yaşla birlikte frekansların düştüğü görülmektedir.

Kadınların % 46.2'si eşlerinin iyi huylu olmalarının yanısıra iyi meslek sahibi olmalarını da istediklerini söylemişlerdir. Grubun % 25.6'sı eşlerinin ev dışında sorunları olduğunu belirtmişlerdir. Bu sorunlar da genelde (% 80.7) eşin işiyle ilgili konulardadır. Kadınların eşleri arasında % 25.2'si ilmi-teknik elemanlar, serbest meslek sahipleri kategorisinde, % 33.3'ü ise tarım dışı üretim faaliyetlerinde çalışmaktadır. Mesleklerinden de anlaşılabilir gibi örneklemin büyük bir kısmının eşi (% 46.7) ilköğretim mezunu, sadece % 14.5'i üniversite veya yüksekokul mezunudur. Bununla birlikte erkeklerin öğrenim durumları kadınlardan daha yüksektir. Zaten kadınların büyük bir kısmı (% 80.4) evliliklerinde ekonomik sıkıntı yaşadıklarını, % 26.6'sı da eşinin uzun süreli işsizlik yaşadığını belirtmiştir. Örneklemin yarıya yakını evde kararları eşinin aldığı ifade etmiştir (% 41.8)

Örnekleme dahil edilen kadınların eşleri ile anlaşamadıkları konular arasında en başta kadının ev dışında bir işte çalışıyor olması (% 30.6) gelmektedir. Ayrıca, ikili cevap olarak kocasının kendi ailesiyle görüşmek istemediğini ifade eden kadın oranı da grup içinde yüksektir (% 25). Buna ek olarak gene ikili cevaplar arasında, eşinin sinirli olduğu zamanlarda kendisine cevap verilmesini istemediğini söyleyenlerin oranı da (% 13.3) oldukça yüksektir.

Kadınların % 74.9'u eşlerinin çocuklarıyla yakından ilgili olduğunu ifade etmiştir. Çeşitli anlaşmazlıklara rağmen eşinden boşanmayı düşünen kadın oranı sadece % 11.2'dir. Bunların da çoğu alt tabakadadır (% 52.9). İkinci sırada orta tabakaya mensup olanlar (% 35.2) gelmektedir.

Evde önemli kararları eşinin aldığı ifade eden kadınların oranı % 41.8 iken kararları eşi ile birlikte aldıklarını belirtenlerin oranı % 50.2 bulunmuştur.

Evde eşi ve çocukları dışında kendileri ile birlikte başkalarının da yaşadığını belirten kadınların oranı % 20 dir. Bu kişiler de genellikle kayınvallide ve kayınpederdir. Evde yaşayan bu kişilerden kaynaklanan sorunları olduğunu açıklayanların oranı % 59.9 dur.

Eşinin kendisine olan sevgisini dile getirdiğini belirtenler grup içinde çoğunluktadır (% 88.7).

Eşinin kendisi ile cinsel yönden beraber olmak istediğinde kendisinin isteğine aldırmadan zor kullandığını belirtenlerin oranı % 21.7 dir.

Kadınların her üç tabakada da % 73.4'ü eşinin hoşça gitmeyen davranışlarına sabrettiğini belirtirken; bu grubun oranı alt tabakada en yüksek bulunmuştur. 'Eşinden kötü davranış gören kadınlar ne yapmalı?' sorusuna grubun % 40'ı 'hiç bir şey yapmamalı, sabretmeli' diye cevap vermişlerdir. Bu cevap ilerde eşinden kötü davranış görürse kızı için tavsiyesi ile aynıdır (%45.7).

Eğer aynı durum kızının başına gelirse 'o da sabretmeli' diyenlerin oranı % 45.4'dür. İkinci sırada 'boşanmalı' (% 12) diyenlerin oranı gelmektedir.

Erkeğin karısına genel olarak kötü davranmasındaki temel nedenler arasında ilk sırada 'erkeğin erkek olduğu için kendinde bu hakkı görmesi' ile 'eğitimsizliği' gelmekte (% 71.4), 'kadının gelirin ve gidecek yerinin olmaması' ise ikinci sırada yer almaktadır (% 6.1). Erkeğin şiddete başvurmasını engellemek için kadınların % 56'sı erkeklerin, % 22.5'i kadınların, % 21.5'i de hem erkeklerin hem de kadınların eğitilmeleri gerektiğini ifade etmiştir.

Kadınların % 21.2'si eşlerinin kendilerine karşı şiddet kullandığını belirtmiştir. Şiddete maruz kalan kadınlarında çoğunluğunun alt tabakada bulunduğu, en düşük oranların da üst tabakada yer aldığı görülmüştür. Her üç tabakada da kaba kuvvet kullanılmasında en önemli nedenlerden biri 'maddi sıkıntı' olarak ifade edilmiştir (% 39.4). Şiddete maruz kalanlar ilk anda akıllarına gelen şeyin 'kaçıp kurtulmak' olduğunu söylemişlerdir (% 34.9). Bu durumda kocasına karşı koymayı düşünenlerin oranı sadece % 16.3'dür. Bu durum da her üç tabakada benzer dağılım göstermektedir.

Bunlara ek olarak şiddete uğrayan kadın bunu öncelikle yakın bulduğu komşuları ve yakın arkadaşlarıyla paylaşma yoluna gitmektedir (% 19.5). Buna karşılık grubun yarıya yakını (% 47.9) bu sorununu kimseye açmaya yanaşmamaktadır. Eşin şiddet kullanımı büyük çoğunlukla (% 94.4) evde cereyan etmekte, mağdurların % 86.5'i de şiddet sonrası evde kalmayı tercih etmektedirler. Eşinin kendisine şiddet kullanmasına karşılık çoğunluk (% 78.1) 'durumu kabullendiğini ve sabrettiğini' söylemiştir.

Fiziksel şiddet uygulanması sırasında eşlerinin tabanca, bıçak, sopa veya kemer kullandığını ifade edenlerin oranı % 19.5 dir. Doktora veya hastaneye başvuracak şekilde şiddete maruz kaldığını söyleyenlerin oranı düşüktür (% 11.2).

Kadınların % 12.1'i evlilikleri süresince kendisinin % 3.7'si de eşinin ruhsal sorunlarının olduğunu belirtmiştir. Ayrıca % 45.6'sı eşinin arasıra % 7.7'si de her gün alkol aldığını belirtmiştir.

Şiddete maruz kalan kadının ailesinin şiddet kullanan eşe karşı tepkisi genelde uyarı ve ayıplama düzeyinde kalmakta (% 51.2), sadece çok küçük bir kısım (% 1.4) erkeği dışlayıp onunla ilişkilerini kesme yoluna gitmektedir.

Eşinin istenmeyen davranışlarına, şiddete rağmen onunla birlikte olma nedeni sorulduğunda kadınların % 42.6'sı çocuklarını babasız bırakmamak için cevabını verirken, gidecek yeri ve geçimini sağlamaya yetecek parası olmadığını ifade edenlerin oranı % 18.5 ile bunu takip etmektedir. Üçüncü sırada ise gelen neden, kadının kocasını sevmesidir (% 12.5).

Kadınların % 44'ü evliliklerinde yaşadıkları en önemli güçlüğün maddi sıkıntı, %13.4'ü de kıskançlık, aşırı koruma ve baskı olduğunu ifade etmişlerdir.

Kendisi şiddete uğradıktan sonra çocuklarına şiddet kullananların yüzdesi de fazladır (% 47.6). Bu alt (% 46.4) ve orta tabakada (% 42.2) daha yaygın bir davranış biçimidir. Bu iki tabakaya mensup kadınlar kocalarının en sık tekrarladıkları şeylerin hakaret, sövme ve dayak (% 7.4) olduğunu belirtmişlerdir.

Kadınların % 77.5'i eşlerinin şiddet kullanımından sonra değişeceği- ne söz verdiğini, % 86.1'i de kendisini affettirmeye çalıştığını söylemiştir.

Bunların yanında erkeğin şiddet kullanmasında kendisinin de sorumluluğunun bulunduğunu söyleyenlerin oranı grup içinde en yüksek bulunmuştur (% 69.9).

Eşin en sık tekrarladığı davranışlar sorusuna verilen cevaplar seçenekler arasında bölünmüştür. Eşin içki içmesi (% 6.9), eve para getirmemesi (% 3.4) ile eşin işsiz kalması (% 4.7) seçeneklerine verilen cevaplar diğer cevaplara göre yüksek bulunmuştur.

Kadınların % 63.8'i çevrelerinin geniş olduğunu, % 72.7'si çevrelerindeki evlilikleri mutlu olarak değerlendirdiklerini ifade etmişlerdir.

Örnekleme dahil edilen kadınların % 95.6'sı eşlerinin evde uyumlu olduklarını ifade ederken, eşlerinin ev dışında uyumlu olduklarını belirtenlerin oranı % 83.7 bulunmuştur.

4.2. Ankara - İstanbul ve İzmir Örnekleminin Bazı Çapraz Tablolarının Değerlendirilmesi

Tablo 1 : Sosyo-Ekonomik Durum ile Kadının Evlenme Biçimi

Frekans Satır Yüzdesi S.E.S.	Evlenme Biçimi			TOPLAM
	Medeni Nikah	Dini Nikah	Her ikisi de	
Fakir	36 8.05	13 2.91	398 89.04	447 41.93 100.
Orta	47 10.02	8 1.71	414 88.27	469 44 100.
Zengin	37 24.67	1 0.67	112 74.66	150 14.07 100.
TOPLAM	120 11.26	22 2.06	924 86.68	1066 100

$$\chi^2 = 34.85 \quad p < 0.05$$

Sosyo-ekonomik düzey ile evlenme biçimi arasında anlamlı bir ilişki vardır. Evlenme biçimleri içerisinde her üç tabakada da hem dini hem medeni nikahı birlikte uygulayanlar en sık görülmektedir. Toplam içinde bu oran % 86.68'dir. Grupta sadece dini nikahla evlenenlerin oranı alt tabakada % 2.91 iken üst tabakada % 0.67'dir. İkinci sırada, yalnızca dini nikahla evlenen orta tabakaya mensup kadınların oranı gelmektedir (% 1.71). Sadece medeni nikahla evlenen kadın oranı üst tabakada %24.67, orta tabakada ise % 10.02 dir.

Tablo 2 : Sosyo-Ekonomik Duruma Göre Kadının Eşinin Çocuklarıyla İlişkisi

Frekans Satır Yüzdesi S.E.S.	Çocuklarla İlişkisi				Toplam
	Yakından İlgili	Özel durumlar dışında ilgisiz	Katı, sık sık döver	Diğer	
Fakir	326 74.6	96 21.97	6 1.37	9 2.06	437 42.8 100.
Orta	335 75.96	74 16.78	13 2.95	19 4.31	441 43.19 100.
Zengin	104 72.73	34 23.78	0 0	5 3.5	143 14.01 100.
TOPLAM	765 74.93	204 19.98	19 1.86	33 3.23	1021 100

$$\chi^2 = 13.81 \quad p < 0.05$$

Eşin çocuklarla ilişkisi incelenince ilişkinin anlamlı olduğu görülmüştür. Grup içinde, her üç tabakada da 'yakından ilgilidir' cevabı alınmasına rağmen, orta tabakada bu oranın en yüksek olduğu (% 75.96) alt tabakada bu oranın % 74.6 olduğu görülmüştür. Özel durumlar dışında 'ilgisiz' cevabı verenlerin oranı üç tabaka toplamı olarak ikinci sırada gelmektedir (% 19.98). Bu cevabı verenlerin oranı üst tabakada % 23.78, alt tabakada ise % 21.97'dir. 'Çocukları sık sık döver' cevabı da orta tabakada % 2.95, alt tabakada % 1.37 bulunmuştur. Bu her üç tabakada 3. sırada ve toplamda da en düşük değerdedir (%1.86).

Tablo 3: Sosyo-Ekonomik Durum ile Eşin Kötü Davranışına Kadının Nasıl Tepki Gösterdiği

Frekans Satır Yüzdesi S.E.S.	Kadının Tepkisi			TOPLAM
	Sabrediyorum Katlanıyorum	Sözle Tepki Gösteriyorum	Diğer	
Fakir	365 81.47	56 12.5	27 6.03	448 42.11 100
Orta	315 67.46	86 18.42	66 14.13	467 43.89 100
Zengin	101 67.78	35 23.49	13 8.72	149 14 100
TOPLAM	781 73.4	177 16.64	106 9.96	1064 100

$$\chi^2 = 31.92 \quad p < 0.05$$

Değişkenler arasında ilişki incelendiğinde anlamlı olduğu görülmüştür. Kadınların alt tabakada % 81.47'si eşinin kötü davranışlarına katlandığını, sabrettiğini belirtirken, bu oran üst tabakada % 67.78 olmaktadır. Bu kategorilerin oranları her üç tabaka için de en yüksek olmaktadır. İkinci sırada sözle tepki gösterenler gelmekte, bu kategoride de her üç tabakanın oranları kendi içlerinde sabrediyorum, katlanıyorum seçeneğinden sonra ikinci sırada gelmektedir.

Tablo 4 : Sosyo-Ekonomik Durum ile Kadının Kızı Kocasından Kötü Davranış Görsel Ne Yapmasını İsteyeceği

Frekans	Ne Yapmasını İsteyeceği							TOPLAM
	1	2	3	4	5	6	7	
Satır Yüzdesi								
S.E.S.								
Fakir	47	31	263	13	34	20	43	451
	10.42	6.87	58.31	2.88	7.54	4.43	9.53	42.19
								100
Orta	54	30	188	28	56	10	103	469
	11.51	6.4	40.09	5.97	11.94	2.13	21.96	43.87
								100
Zengin	27	22	34	12	8	6	40	149
	18.12	14.77	22.82	8.05	5.37	4.03	26.85	13.94
								100
TOPLAM	128	83	485	53	98	36	186	1069
	11.97	7.76	45.37	4.96	9.17	3.37	17.4	100

$$\chi^2 = 101.41 \quad p < 0.05$$

1. Boşanmasını isterim
2. Terketmesini isterim
3. Sabretmesini isterim
4. Küsmesini, surat asmasını isterim.
5. Başkalarından yardım istemesini isterim
6. Onu şikayet etmesini isterim
7. Diğer

İki değişken arasındaki ilişki anlamlıdır. Tablo incelendiğinde, daha önce de görüldüğü gibi, her üç tabakada da kadın eşinin kötü davranışlarına karşı sabretme, katlanma yoluna gitmektedir. İleride kızı için de bu cevabı verenlerin oranı da grup içinde en yüksektir (% 45.37). Alt tabakanın % 58.31'i, orta tabakanın % 40.09'u böyle bir durum gerçekleşirse kızlarının da sabretmesini istemektedirler.

Tablo 5 : Sosyo-Ekonomik Durum ile Eşin Cinsel Birliktelikte Kadına Zorlama Uygulayıp Uygulamadığı

Frekans Satır Yüzdesi S.E.S.	Cinsel Tutum			TOPLAM
	İstemezsem zorlamaz	Zorla İlişki kurar	Bazen isteğime göre bazen zorla	
Fakir	252 56.25	58 12.95	138 30.8	448 42.46 100
Orta	346 75.38	31 6.75	82 17.86	459 43.51 100
Zengin	135 91.22	4 2.7	9 6.08	148 14.03 100
TOPLAM	733 69.48	93 8.82	229 21.71	1055 100

$$\chi^2 = 75.66 \quad p < 0.05$$

Sosyo-ekonomik düzey ile cinsel tutum arasındaki ilişki anlamlıdır. Tablodan da görüldüğü gibi, grupta 'istemezsem zorlamaz' diyenlerin oranı en yüksektir (%69.48). Üst tabakadakilerin % 91.22'si eşlerinin kendileri istemezlerse zorlamayacaklarını belirtirken, zorla ilişki kurar diyenlerin oranı bu tabakada en düşük olmaktadır (% 2.7). Eşinin kendisiyle zorla ilişki kurduğunu söyleyenlerin oranı alt tabakada % 12.95, orta tabakada ise % 6.75'dir. Bu cevabı verenlerin oranı en düşük üst tabakadadır.

Tablo 6 : Sosyo-Ekonomik Durum ile Erkeklerin Kadınlara Karşı Şiddet Kullanmasını Engellemek İçin Ne Yapılması Gerektiğine İlişkin Görüşler

Frekans Satır Yüzdesi S.E.S.	Ne yapılması gerektiği			TOPLAM
	Erkekler eğitilmeli	Kadınlara hak- ları öğretilmeli	Her ikisi de	
Fakir	272 60.44	91 20.22	87 19.33	450 42.25 100
Orta	263 56.56	97 20.86	105 22.58	465 43.66 100
Zengin	61 40.67	52 34.67	37 24.67	150 14.08 100
TOPLAM	596 55.96	240 22.54	229 21.5	1065 100

$$\chi^2 = 21.29 \quad p < 0.05$$

İki değişken arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. 'Erkeklerin kadınlara kötü davranmasını engellemek için ne yapılmalıdır?' sorusuna her üç tabakada kadınların % 55.96'sı erkekleri eğitmeli şeklinde cevap vermişlerdir. Bu cevabı verenlerin oranı alt tabakada % 60.44 ile ilk sırada gelmektedir. Alt tabakada ikinci sırada, 'kadınlara hakları öğretilmeli' diyenlerin oranı (% 20.22) gelirken, orta tabakada 'erkekler eğitilmeli' diyenlerin oranı gene en yüksek olmakta (%56.56) fakat ikinci sırada 'hem kadınlar hem erkekler eğitilmeli' diyenlerin oranı (%22.58) gelmektedir. Üst tabakanın cevap oranları alt tabakaninkine benzer şekildedir.

Tablo 7 : Sosyo-Ekonomik Durum ile Eşinin Kadına Karşı Kaba Kuvvet Kullanıp Kullanmadığı

Frekans Satır Yüzdesi	Kaba Kuvvet		TOPLAM
	Evet	Hayır	
S.E.S.			
Fakir	117 26.12	331 73.88	448 41.99 100
Orta	94 20.04	375 79.96	469 43.96 100
Zengin	15 10	135 90	150 14.06 100
TOPLAM	226 21.18	841 78.82	1067 100

$$\chi^2 = 18.13 \quad p < 0.05$$

Sosyo-ekonomik düzey ile eşin kadına karşı kaba kuvvet kullanması arasında anlamlı bir ilişki vardır. Toplam grubun % 21.18'i eşlerinin kendilerine şiddet kullandığını ifade etmiştir. Alt tabakada eşinin kendisine karşı şiddet kullandığını ifade edenlerin oranı % 26.12, orta tabakada % 20.04 olurken, üst tabakadakilerin sadece % 10'u bu cevabı vermiştir. Eşinin kendisine karşı şiddet kullandığını ifade edenlerin oranı en yüksek alt tabakadadır.

Tablo 8: Sosyo-Ekonomik Durum ile Eşin Şiddet Kullanma Nedenine İlişkin Kadının Ne Düşündüğü

Frekans Satır Yüzdesi S.E.S.	Kadının ne düşündüğü						Toplam
	1	2	3	4	5	6	
Fakir	16	59	12	13	8	9	117
	13.68	50.43	10.26	11.11	6.84	7.69	53.67
Orta	17	22	11	11	11	14	86
	19.77	25.58	12.79	12.79	12.79	16.28	39.45
Zengin	2	5	1	0	3	4	15
	13.33	33.33	6.67	0	20	26.67	6.88
Toplam	35	86	24	24	22	27	218
	16.06	39.45	11.01	11.01	10.09	12.39	100

$$\chi^2 = 20.51$$

$$p < 0.05$$

1. Ev dışı sorunları

2. Maddi sorunlar

3. Evdeki tavır ve davranışları

4. Çocuklarla ilgili sorunlar

5. Akrabalarla ilgili sorunlar

6. Diğer

İki değişken arasında anlamlı bir ilişki elde edilmiştir. Grubun çoğunluğu her üç tabakada da eşinin kendisine karşı şiddet kullanmasının nedenini maddi sorunlara (% 39.45) bağlamıştır. Her bir tabaka kendi içinde incelendiğinde, alt tabakada şiddetin maddi sorunlardan kaynaklandığını ifade edenlerin oranı grubun yandan fazlasını (% 50.43) teşkil etmektedir. Bunu ev dışı sorunlar (% 13.68) takip etmektedir. Orta ve üst tabakada eğilim, oranlar değişmekle birlikte ilk iki seçenek için benzerdir.

Tablo 9: Sosyo-Ekonomik Durum ile Eşi Kendisine Karşı Şiddet Kullandığında Kadının İlk Anda Neler Düşündüğü

Frekans Satır yüzdesi S.E.S.	Kadının ilk anda neler düşündüğü								TOPLAM
	1	2	3	4	5	6	7	8	
Fakir	42 35.9	9 7.69	4 3.42	4 3.42	2 1.71	1 0.85	15 12.82	40 34.19	117 54.42 100
Orta	29 34.94	6 7.23	2 2.41	2 2.41	0 0	1 1.2	18 21.69	25 30.12	83 38.6 100
Zengin	4 26.67	2 13.33	0 0	0 0	1 6.67	1 6.67	2 13.33	5 33.33	15 6.98 100
Toplam	75 34.88	17 7.91	6 2.79	6 2.79	3 1.4	3 1.4	35 16.28	70 32.56	215 100

$$\chi^2 = 12.35$$

$$p > 0.05$$

1. Kaçıp kurtulmak	5. Onu aileme şikayet etmek
2. Boşanmak	6. Onu karakola şikayet etmek
3. Onu öldürmek	7. Ona karşı koymak
4. Onu ailesine şikayet etmek	8. Diğer

Değişkenler arasındaki ilişki incelendiğinde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Tablo incelendiğinde, eşinin kendisine karşı şiddet kullandığı zaman ilk anda aklına ondan kaçıp kurtulmak geldiğini ifade edenler (% 34.88) grup içinde en yüksektir. İkinci sırada 'ona karşı koymak' diyenlerin oranı (% 16.28) gelmektedir. Onu öldürmek diyenlerin oranı düşüktür. (%2.79). Tabakalar kendi içlerinde incelendiğinde seçeneklerin oranları değişmekle birlikte ilk seçenek için dağılım benzerdir. Alt tabakada 'kaçıp kurtulmak' diyenlerin oranı en yüksek olurken (% 35.9) ikinci sırada 'ona karşı koymak' (% 12.82) diyenlerin oranı gelmektedir. Orta tabakada gene 'kaçıp kurtulmak' diyenler ilk sırada (%34.94) yer alırken 'ona karşı koymak' diyenlerin oranı alt tabakadan daha yüksek bir değer (% 21.96) almaktadır. Üst tabakada ise ilk sırada 'kaçıp kurtulmak' diyenlerin oranı (%26.67) gelirken, 'ondan boşanmak' diyenlerin oranı bu grubu takip etmektedir (% 13.33).

Tablo 10: Sosyo-Ekonomik Durum İle Eşinin Kadına Şiddet Uyguladığı Yer

Frekans Satır Yüzdesi	Şiddet Yeri			Toplam
	Evde	Akrabaların Evinde	Diğer	
S.E.S.				
Fakir	111 95.69	2 1.72	3 2.59	116 54.21 100
Orta	77 92.77	0 0	6 7.23	83 38.79 100
Zengin	14 93.33	0 0	1 6.67	15 7.01 100
Toplam	202 94.39	2 0.93	10 4.67	214 100

$$\chi^2 = 4.10 \quad p > 0.05$$

Sosyo-ekonomik düzey ile şiddet kullanılma yeri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur. Bununla birlikte eşinin kendisine karşı evde şiddet kullandığını ifade edenlerin oranı toplam grup içinde en yüksektir (% 94.39). Bu cevabı verenlerin oranı alt tabakada % 95.69, üst tabakada % 92.77 bulunmuştur. Her üç tabakada da evde şiddet kullanımı diğer kategori cevaplarla kıyaslanmayacak kadar yüksektir. Kendisine karşı akrabaların evinde şiddet kullanılması durumuna orta ve üst tabakada hiç rastlanmamıştır.

Tablo 11: Sosyo-Ekonomik Durum ile Tartışmalarda Eşinin Kadına Karşı Herhangi Bir Alet Kullanıp Kullanmadığı

Frekans Satır Yüzdesi S.E.S.	Kullanılan Alet						Toplam
	Bıçak	Tabanca	Kemer	Sopa	Hiçbirşey	Diğer	
Fakir	1	0	2	7	105	3	118
	0.85	0	1.69	5.93	88.98	2.54	100
Orta	3	11	13	1	76	3	107
	2.8	10.28	12.15	0.93	71.03	2.8	100
Zengin	0	1	0	1	13	1	16
	0	6.25	0	6.25	81.25	6.25	100
Toplam	4	12	15	9	194	7	241
	1.66	4.98	6.22	3.73	80.5	2.9	100

$$\chi^2 = 31.43$$

$$p > 0.05$$

Sosyo-ekonomik düzey ve kullanılan alet değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Tablodan da görüldüğü gibi kavgalar sırasında eşinin kendisine karşı hiç bir alet kullanmadığını ifade edenlerin oranı grup içinde en yüksektir (% 80.5). Bu cevabın tabakalar içinde dağılımı incelendiğinde alt, orta ve üst tabakada en yüksek orana sahip olduğu görülmektedir. Toplam içinde kemer kullanımı bu gruptan çok düşük olmakla birlikte (%6.22) ikinci sırada yer alır. Alt tabakada şiddet uygulaması sırasında eşinin sopa kullandığını ifade edenlerin oranı % 5.93 ile ikinci sırada yer almaktadır. Orta tabakada kullanılan aletler içinde kemer ilk sırada (%12.15), tabanca ikinci sırada (%10.28) yer alırken, üst tabakada tabanca ve sopa kullananların oranları birbirine eşittir (% 6.25).

Tablo 12: Sosyo-Ekonomik Durum İle Eşin Alkol Kullanması

Frekans Satır Yüzdesi	Alkol Kullanma		TOPLAM
	Evet	Hayır	
S.E.S.			
Fakir	228	217	445
	57.24	48.76	43.2
Orta	220	219	439
	50.12	49.89	42.62
Zengin	101	45	146
	69.18	30.82	14.17
TOPLAM	549	481	1030
	53.3	46.7	100

$$\chi^2 = 17.34 \quad p < 0.05$$

Sosyo-ekonomik düzey ile eşin alkol kullanması arasında anlamlı bir ilişki elde edilmiştir. Tablo incelendiğinde grup içinde eş alkol kullananların oranı kullanmayanlardan yüksektir (% 53.3). Her üç tabakada da alkol kullananların oranı kullanmayanlardan yüksektir. Üst tabakada alkol kullanan ve kullanmayan eşlerin oranı arasındaki fark en yüksektir. Alt tabakada alkol kullanma oranları üst tabakayı takip etmektedir (% 57.24).

Tablo 13: Sosyo-Ekonomik Durum ile Eşile Kavgaların Ardından Kadının da Çocuklarını Dövüp Dövmediği

Frekans Satır Yüzdesi	Dövme Durumu		TOPLAM
	Evet	Hayır	
S.E.S			
Fakir	224	209	433
	51.73	48.27	42.7
Orta	204	235	439
	46.67	53.53	43.29
Zengin	55	87	142
	38.73	61.27	14
TOPLAM	483	531	1014
	47.63	52.37	100

$$\chi^2 = 22.14 \quad p > 0.05$$

Kadınların eşleriyle kavgalarının ardından çocuklarını dövüp dövmediği arasında ilişki incelendiğinde ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür. Eşi ile kavga ve tartışmaların ardından çocuklarını dövdüklerini ifade edenlerin oranı alt tabakada % 51.73 dür. Orta tabakada bu grubun oranı % 46.67 değerini alarak çocuklarını dövmeyenlerden daha düşük olmaktadır. Üst tabakada ise çocuklarını dövenlerin oranı (% 38.73), dövmeyenlerden (%61.27) belirgin derecede düşüktür. Çocuğunu dövmediğini ifade edenlerin oranı grubun bütünü içinde dövenlerden daha yüksektir (%52.37).

Tablo 14: Sosyo-Ekonomik Durum ile Eşin Şiddet Kullanmasına Rağmen Kadının Birlikte Olma Nedeni

Frekans Satır Yüzdesi S.E.S.	Birlikte Olma Nedeni								TOPLAM
	1	2	3	4	5	6	7	8	
Fakir	10 8.55	59 50.43	24 20.51	3 2.56	6 5.13	2 1.71	9 7.69	4 3.42	117 54.17 100
Orta	15 17.86	24 28.57	14 16.67	2 2.38	8 9.52	0	13 15.48	8 9.52	84 38.89 100
Zengin	2 13.33	9 60	2 13.33	0	0	0	2 13.33	0	15 6.94 100
TOPLAM	27 12.5	92 42.59	40 18.52	5 2.31	14 6.48	2 0.93	24 11.11	12 5.56	216 100

$$\chi^2 = 7.66$$

$$p < 0.05$$

1. Onu sevdiğim için	5. Çevrenin tepkisinden çekinmem
2. Çocuklarım için	6. Çevremın şiddeti öğrenmemesi için
3. Gelirimın, gidecek yerimın olmaması	7. Kocamın bizi sevmesi
4. Katlanmam gerektiğine inanmam	8. Diğer

Sosyo-ekonomik düzey ile eşle birlikte olma nedeni değişkenleri arasındaki ilişki anlamlıdır. Eşinin kendisine karşı şiddet kullanmasına rağmen, hala onunla birlikte olma nedenini her üç tabakada da 'çocuklarımı

babasız bırakmamak için' şeklinde cevaplayanların oranı en yüksektir (%42.59). Bu kategoride de en büyük oran alt (% 50.43) sonra orta tabakaya (% 28.57) aittir. İkinci sırada kadının 'gidecek yerim ve kendimi geçindirecek gelirim olmaması' cevabı gelmektedir (% 18.52). Alt tabakada kadınların % 50.43'ü için şiddete rağmen eşyle birlikte olma nedenini çocuklarını babasız bırakmamak şeklinde ifade etmişlerdir. Bu tabakada gidecek yeri ve geçinecek parası olmadığını ifade eden kadın oranı %20.51 ile ikinci sırada gelmektedir. Orta tabakada eşini sevdiği için terk etmediğini ifade edenlerin oranı çocukların için cevabından sonra (% 28.57) 2. sırada (% 17.86) yer alırken, üst tabakada çocukları için şiddete rağmen eşyle birlikte oturduğunu ifade edenlerin oranı çok yüksek (% 60) bulunmuştur. Gelirinin, gidecek yerinin olmadığını ifade edenlerle, eşini sevdiği için onunla birlikte olduğunu söyleyenlerin oranları birbirine eşit bulunmuştur (% 13.33).

4.3. Ankara-İstanbul ve İzmir Örnekleme Regresyon Analizi

Tek yönlü ve değişkenler arası ikili ilişki analizlerine ek olarak, yaş, öğrenim durumu, meslek, gelir getiren bir işte çalışıp çalışmamak, eşin öğrenim durumu, evlenme biçimi (resmi nikah, dini nikah ve her ikisi de), evlenme şekli, (anlaşarak, kaçarak, görücü usulü, vb.) anne-baba ailesindeki anlaşmazlıklar, çocuk olup olmaması, ailede ekonomik sıkıntının varlığı, eşin işsizlik durumu, eşin ev dışındaki sorunları eşin alkol kullanması gibi değişkenler içerisinde model kurulmak istenmiş, Stepwise regresyon tekniği ile şiddete maruz kalmaya etki eden değişkenler incelenmiştir. Kayıp gözlemler nedeniyle 378 gözlem analiz dışı bırakılmıştır.

Kadının öğrenim durumu (x5), evlenme biçimi (x25), nasıl evlendiği (x29), çocuk olup olmaması (x31), evlilikte ekonomik sıkıntı yaşanıp yaşanmadığı (x22), eşin işsiz kalıp kalmaması (x23), eşin ev dışında sorunları olup olmaması (x34) ve eşin alkol kullanıp kullanmadığı (x59) ile ilgili değişkenler önemli bulunmuştur. Daha sonra önem sırasına göre, evlenme biçimi (x25), eşin alkol kullanıp kullanmadığı (x59) eşin işsiz kalıp kalmadığı (x23), eşin ev dışında sorunları olup olmadığı (x34) değişkenleri modele dahil edilmiş ve kadının şiddete maruz kalmasında önem sırasına göre eşin alkol kullanması (x59), eşin öğrenim durumu (x25), eşin işsizlik durumu (x23) ve eşin ev dışı sorunları (x34) en belirleyici faktörler olarak bulunmuştur.

4.4. Hükümlü Kadın Örneklemine Tek Yönlü Frekans Tabloları

Hükümlü kadınların yaşları gruplandırıldığında, yığılmanın 28–32 yaş grubunda olduğu (%19.8), 13–17 yaş grubunun oranının (% 3.7) en küçük değeri aldığı görülmüştür. Grubun % 55.1'i, 13–32 yaş arasında yer almaktadır.

Hükümlü kadınların medeni hal dağılımı incelenince, % 54.3'ünün evli olduğu, bu grubu eşi ölmüş olanların (% 21.6) takip ettiği görülmüştür.

Öğrenim durumlarına bakıldığında, ilkokul mezunu olanların oranı en yüksek (% 37.4) olmakla birlikte, okur-yazar olmayanların oranının bu gruba oldukça yakın (% 35.7) olduğu ve grupta da en düşük öğrenim düzeyinin ortaokul mezunlarına ait (% 7.1) olduğu görülmüştür.

Örnekleme dahil edilen kadınların annelerinin çoğunluğunun okur-yazar olmadığı (% 73.9), grupta ortaokul (% 2) ve lise (% 2) mezunlarının oranlarının en düşük olduğu görülmüştür. Babanın öğrenim durumu da benzer bir dağılım göstermektedir. Babaların yarıya yakını da (% 47.9), okur-yazar değildir. Bu grupta da ikinci sırada ilkokul mezunları gelmekte (% 24.6), üniversite veya yüksek okul mezunlarının oranı ise en düşük olmaktadır (% 2).

Hükümlü kadınların kardeş sayılarına bakıldığında, % 46.3'ünün 4–6 kardeş aralığında, % 25.9'unun da 7–9 kardeş aralığında olduğu görülmektedir.

Hükümlülerin % 43.4'ü cezaevine girmeden önce ilde, % 30.0'u ise ilçede yaşamıştır. Bunların da % 70.1'i şehir merkezinde, % 29.9'u gecekondu bölgesinde yaşadığını belirtmiştir.

Kadınların meslek dağılımları öğrenim durumlarının dağılımına paraleldir. Grubun % 59.9'u ev kadını kategorisinde, sadece % 4.1'i ilmi ve teknik elemanlar, serbest meslek sahipleri kategorisinde yer almaktadır.

Mesleksiz olanların çoğunlukta olması grubun cezaevine girmeden önce çalışma durumu üzerinde de etkin olmuştur. Kadınların sadece % 32.4'ü gelir getiren bir işte çalıştıklarını, bunların da % 71'i çalışmaya kendilerinin karar verdiklerini ifade etmişlerdir. Çalışanların % 47.7'si ev bütçesine katkıda bulunmak için çalıştıklarını, % 31.2'si de çalışmalarının

amacının kendileri için para kazanmak olduğunu belirtmişlerdir. Grubun % 38'i işlerinden elde ettikleri gelirin tümünü istediği gibi harcadığını, % 29.6'sı ise eşinin geliri ile birleştirerek eşi ile birlikte harcama kararı aldıklarını belirtmişlerdir.

Aile içi ilişkilerle ilgili soru grubuna verilen cevaplar değerlendirildiğinde anne-baba ailesinde çeşitli şekillerde geçimsizlik olduğunu söyleyenlerin oranı % 28.1 bulunmuştur. Bu geçimsizliğin de en belirgin nedeni %47.6 ile ekonomik sorunlar %20.3 ile alkol, kumar gibi nedenlerdir. Anne ve babanın birbirleriyle anlaşamaması durumu (% 19.3) üçüncü sırada gelmektedir.

Çocukluğunda şiddete maruz kalıp kalmadığı ile ilgili soruyu, hükümlülerin % 45'i 'değişik şekillerde fiziksel ve psikolojik şiddete maruz kaldım' şeklinde cevaplamışlardır.

Eşinin kötü davranışına maruz kalan kadının ne yapması gerektiği sorusuna % 24.1'i tek şık olarak, % 15.4'ü başka şıklarla birlikte olmak üzere toplam % 39.5'i 'hiçbirşey yapmamalı, sabretmeli' şeklinde cevap vermiştir. İkinci sırada eşin böyle davranmaması konusunda uyarılması gerektiğini söyleyenler gelmektedir (%42.3). 'Evi terketmeli', 'ondan boşanmalı' diyenlerin oranları karşılaştırıldığında tek seçenek olarak ve diğer şıklarla birlikte verilen cevap oranlarından 'boşanmalı' diyenlerin çoğunlukta olduğu görülmektedir (% 13.7).

Hükümlü kadınlara 'kız çocuğunuz ileride eşinden kötü davranış görse, ne yapmasını önerirsiniz?' diye sorulduğunda, 'o da sabretmeli' şeklinde cevaplanmıştır (% 58.3).

Erkeğin eşine karşı kaba kuvvet kullanmasının nedeni sorusunu kadınların % 9.5'i 'erkeğin eğitimsizliği' % 9.5'i de onun 'erkek olduğu için kendisinde bu hakkı görmesi' şeklinde cevaplamışlardır.

Soruya kadının anlayışsızlığı şeklinde cevap verenlerin oranı ile (%6.6) kadının ve erkeğin eğitimsizliği şeklinde cevap verenlerin oranı (%6.6) birbirine eşittir.

Erkeğin kadına karşı şiddet kullanmasını önlemek için kadımların %52.6'sı yukarıdaki sorunun cevabına paralel olarak erkeklerin eğitilmesi gerektiğini, % 31.5'i ise kadınlara haklarının öğretilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Çocukların istenmeyen davranışlarını engellemek için her zaman ve ya ara sıra dövülmeleri gerektiğine inananların oranı, toplam % 39'dur. Bunun % 37'sini çocukların ara sıra dövülmeleri gerektiğine inananlar teşkil etmektedir.

Hükümlü kadınlara yakın çevrelerindeki evlilikleri nasıl değerlendirdikleri sorulduğunda, bunların % 21.6'sı çevrelerindeki ailelerin çoğunun mutsuz olduğunu ifade etmişler ve bu evliliklerde kadınların, sorunlarını eşleri ile konuşarak halletmeye çalıştıklarını belirtmişlerdir (% 43.3).

Örnekleme dahil edilen kadınlar arasında suç öncesi ruhsal sorunu olduğunu belirtenlerin oranı % 17'dir.

Kadınlar arasında suç işledikleri anda evli olanların oranı grup içinde en yüksektir (% 69.7). Evli kadınların % 59.9'u hem dini hem medeni nikahla evlenmiştir. Sadece dini nikahla evlenen kadınların oranı grup içinde en düşük değeri almaktadır (% 14.3).

Evli kadımların eşlerinin öğrenim durumu incelenince eşlerin yarıdan fazlasının ilkökul (% 51.5), sadece % 3'ünün üniversite veya yüksekokul mezunu olduğu görülmüştür. İlkokul mezunu olanların oranını okur-yazar olmayanlar takip etmektedir (% 21.5). Eşlerin meslek dağılımı ise, tarım dışı üretim faaliyetlerinde çalışanların en yüksek (% 33.1), serbest girişimcilerin, üst düzey yöneticilerin ise (% 0.3) en düşük orana sahip olduklarını göstermektedir.

Hükümlü grubunun % 55.8'inde evlenme yaşı 15-19 arasındadır. 19 yaşından sonra evlenme frekansı düşmektedir. Eşlerin evlenme yaşı sıklığı ise 26 yaşa kadar artmakta, bu yaştan sonra düşmeye başlamakta 52-56 yaş grubunda % 0.3 düzeyine inmektedir.

Hükümlü kadımların yarıdan fazlası (% 51.2), evliliklerini görücü usulü ile gerçekleştirdiklerini ifade ederken, evliliğe eşleri ile birlikte karar verenlerle, kaçarak evlenenlerin oranları birbirine yakın bulunmuştur (% 20.9 ve % 20.2).

Evli kadınların çocuk dağılımı, grubun yarıdan fazlasının (% 54.5) 1-3 çocuk sahibi olduğunu, bunu % 31.7 ile 4-6 çocuk sahibi olanların izlediğini göstermektedir.

Hükümlü kadımların eşleri ile ilişkilerine ilişkin soruya alınan cevaplara göre, kadınların % 48.3'ü eşleriyle cezaevine girmeden önce iyi anlaş-

tıklarını belirtirken, % 30.3'ü eşleriyle sık sık kavga ettiklerini ve eşlerinin kendilerini dövdüğünü ifade etmiştir.

Eşlerinin çocuklarına karşı tutumunu da kadınların % 59.6'sı 'yakından ilgili' şeklinde cevaplarırken % 19.5'i eşlerinin çocuklarını sık sık dövdüğünü ifade etmiştir. Çocuklarını kendisinin onaylamadığı davranışları nedeniyle döven ve değişik türlerde cezalandıran kadınların oranı % 25.3 olarak bulunmuştur.

Eşlerinin sorunları olduğunu belirtenler (% 41.7), bu sorunların ev dışında, en çok akraba çevresinde (% 32) daha sonra da iş çevresinde (%31.2) yoğunlaştığını ifade etmişlerdir. Örneklemin % 78.5'i evliliklerinde ekonomik sıkıntı yaşadıklarını ifade etmiştir. Ekonomik sıkıntı sorusu ile ilişkili olarak eşin işsizlik geçirip geçirmediği sorusunu evet diye cevaplayanların oranı % 51.3'tür. Ailenin ekonomisine anne-baba ailesi tarafından katkı yapılanların oranı da grubun 1/3'ünden (% 22.6) daha az bulunmuştur.

Kadının eşi ile ilişkilerini ortaya çıkarmaya yönelik sorulardan biri de eşinin kadının istediği bir şeyi alması için gerekli parayı verip vermemesidir. Bu soruyu kadınların % 46.6'sı 'eşim istediğim parayı kolayca verirdi', % 16.7'si de 'genellikle verirdi' şeklinde cevaplamışlardır. Böylece grubun toplam % 62.3'ü eşinin, ihtiyaçları için kendisine gerekli parayı verdiğini ifade etmiştir.

Eş ile tartışmaların genellikle geçim sıkıntısından kaynaklandığını belirtenlerin oranı grup içinde en yüksektir (% 26.1). Kocasının sinirli olduğu zaman kendisine cevap verilmesini istemediğini belirtenlerin oranı da % 18.8'dir.

Hükümlü kadınlardan evlilikleri süresince boşanmayı düşünenlerle düşünmeyenlerin oranı birbirine yakın bulunmakla birlikte, boşanmayı düşünmemiş olanların oranı biraz yüksektir (% 47.3, % 52.7). Kadının boşanmayı düşünmesinde en sık rastlanan nedenin, erkeğin dayak, sövme, hakaret gibi kötü davranışları olduğu görülmüştür (% 34.6). Bunu takip eden nedenler, erkeğin içki ve kumar sorunu olması ile ilgisizliği (% 25.6) daha sonra da şiddetli geçimsizliktir (% 15.8).

Hükümlülük öncesi evinde eşi ve çocukları dışında yaşayan başka kişilerin de bulunduğunu ifade edenlerin oranı % 34.2'dir. Birlikte oturulan kişilerin de çoğunluğu kayınvalide ve kayınpeder ve erkeğin kardeşleridir

(% 88.2). Birlikte oturulan kişilerden kaynaklanan sorunların sık sık yaşandığını ifade edenlerin oranı % 36.4, ara sıra ve seyrek olduğunu söyleyenlerin oranı ise % 27.1'dir. Sık sık veya ara sıra da olsa sorunlar yaşandığını ifade edenlerin oranı böylece toplam % 63.5'dir.

Kadınların % 72.7'si değişik frekanslarla da olsa eşlerinin kendilerine karşı olan sevgilerini dile getirdiğini ifade etmişlerdir.

Buna karşılık eşin en sık tekrarladığı davranışlar tek seçenek olarak dayak, sövme, hakaret (% 6.2) aşırı içki içmek (% 7), cinsel zorlamalarda bulunmak (% 1.1), en sık tekrarlanan iki davranış arasında ise ilk üç sırayı aşırı içki içmek ve kumar oynamak (% 6.6) aşırı içki içmek ve dayak-sövme-hakaret (%7.7) ile cinsel zorlamalarda bulunmak ve dayak-sövme hakaret (% 4.8) almaktadır.

Bir önceki soruyla ilişkili olarak araştırılan, evlilikte en sık yaşanan iki güçlükten biri tek seçenekler içinde maddi sıkıntılardır (% 11.1) ikili seçenekler arasında ise en yüksek oran dayak, hakaret ile şiddetli geçimsizliğe aittir (% 6.5).

Hükümlü kadımların % 61.5'i eşlerinin değişik sıklıklarla alkol kullandıklarını ifade etmiştir. Bunların % 29.2'si soruyu 'her gün, her akşam içerdi' şeklinde cevaplamıştır.

Örneklemin % 63.9'u eşlerinin kendilerine karşı kaba kuvvet kullandığını ifade etmiştir. Bunun nedeni sorusuna da en sık, 'maddi sorunlarla ilgili anlaşmazlıklar' ikinci olarak da 'eşin ev dışındaki yaşantısından kaynaklanan sorunlar' olarak cevap verilmiştir (% 31.1, % 23.3).

Fiziksel hırpalanmanın ardından kadınların % 39.2'si 'eşinden kaçıp kurtulmayı', % 25.6'sı ise 'eşinden boşanmayı' düşündüklerini ifade ederken sadece % 1.1'i 'eşini karakola şikayet etmeyi düşündüğünü' açıklamıştır.

Eşyle olan sıkıntılarını hiç kimse ile paylaşmayanların oranı grup içinde çok yüksek (% 41.1) bulunurken, sorunlarını kendi ailesiyle paylaşma yoluna gidenlerin oranının % 19.4 olduğu görülmüştür.

Eşler kadınları genelde evde (% 86) hırpalamaktadır. Kocasının kendisini doktora veya hastaneye başvuracak kadar hırpaladığını açıklayan kadınların oranı % 51.1'dir.

Kadınlar özellikle fiziksel hırpalanmalarının ardından daha önce konu ile ilgili sorulara verilen cevaplara paralel olarak 'sabretme' yoluna gittiklerini (% 66.1) ifade etmişlerdir.

Erkeklerin, kendilerini fiziksel olarak hırpalama sırasında sopa kullandığını bildirenlerin oranı % 22.5, bıçak kullandığını bildirenlerin oranı ise % 12.9 bulunmuştur. Çoğunluk (% 48.3) eşlerinin kendilerine karşı hiçbir alet kullanmadıklarını ifade etmiştir.

Kadının fiziksel olarak hırpalanması karşısında eşin ailesinin ve arkadaşlarının % 29.8'i erkeği ayıplarken, onu dışlayıp ilişkilerini kesenlerin oranı % 11.6 bulunmuştur.

Eşin kötü davranmasına rağmen kadın, onu terketmemesinin en önemli nedeninin, çocuklarını babasız bırakmamak olduğunu (% 39.8) belirtirken, ikinci sırada gidecek yerinin ve geçinecek parasının olmamasını belirtenler (% 19.3) gelmektedir. Ayrıca kadının eşini sevmesi de ondan ayrılmama nedenleri içinde üçüncü sırada (% 18.2) yer almaktadır. En düşük oran ise dayak yediğini çevresindekilerin öğrenmesini istemeyen kadınlara aittir (%1.1).

Kadınların % 33.5'i eşiyile kavgalarının ardından kendilerinin de çocuklarını dövdüklerini, % 69'u eşlerinin olaydan sonra özür dileyerek bir daha olmayacağına dair söz verdiklerini ifade etmiştir. Ayrıca, kadımların % 69.4'ü olaydan sonra eşlerinin kendilerini affettirmeye çalıştıklarını ifade etmiştir.

Kadınların % 52.5'i şiddet olayının kendilerinden kaynaklandığını düşündüklerini belirtmişlerdir.

Kadınlar eşlerinin ev dışında ve içinde uyumlu ve sakin (% 69.8, % 46.6) olduklarını ifade etmişlerdir. Kadınların % 39.5'i eşlerinin genelde ev içinde kavgacı ve geçimsiz olduklarını belirtmişlerdir. Bu oran evdışı için % 16.6'dır.

Suçlu kadınların daha önceki sabıka durumları incelendiğinde, % 42.6'sının daha önce hırsızlıktan, % 31.5'inin de fuhuşa teşvik, yankesicilik, ırza geçmeye yardım ve anti terör yasasına muhalefet suçlarından hüküm giydikleri anlaşılmıştır.

Kadınların halen % 44.4'ü adam öldürme ve öldürmeye teşebbüsten, % 19.8'i hırsızlıktan hüküm giymişken, % 20.6'lık bir kısmı ise yalancı şahitlik, öldürmeye azmettirmek, kadın satma, ırza tecavüze iştirak, sahtekârlık ve anti terör yasasına muhalefetten hüküm giymişlerdir.

Suçların işlendiği yer % 53 ile şehir, % 28.8 ile köydür. Suçlar mekan olarak en çok evde (% 53.3) daha sonra sokakta (% 23.5) işlenmiştir.

Kullanılan suç aleti ilk sırada % 20.4 ile ateşli silah, ikinci sırada (% 20) kesici alettir. Grubun % 43.6'sı suç sırasında hiç bir alet kullanmadıklarını ifade etmiştir.

Grubun % 51.5'i suçu önceden planlamadığını, % 22.6'sı da işlediği suçu önceden planlamış olduğunu; % 28.2'si bu suçu maddi sıkıntı, %33.9'u da bilgisizlik nedeniyle işlediğini belirtmiştir.

Suç işlerken teşvik yardım gördüğünü ifade edenlerin oranı %27.1'dir. Bu teşvik ve yardımı dünürlerinden, kayınvalidelerinden, yengelerinden, gelinlerinden ve sevgililerinden gördüklerini belirtenlerin toplamı % 44.2'dir. Suç işleme anında mağdur, olayların % 84.8'inde silahsızdır. Silah kullananların % 57.1'i kesici alet, diğerleri ateşli silah (% 42.9) kullanmıştır.

Faillerin % 47.7'si suç işledikleri zaman 19-30 yaş grubunda olup ilerleyen yaşla birlikte suç frekansları da azalmaktadır.

Olayların % 70.2'sinde mağdur erkek ve % 38.9'luk bir oranla failin tanımadığı bir kişidir. Kadınların % 23'ü kocasına karşı suç işlemiştir, diğer mağdurlar arasında kayınvalide, kayınpeder, damat ve ev sahibi çoğunluktadır (% 30.7).

Faillerin çoğunluğu mağdur ile arasında kan davası olmadığını (% 97.8) belirtmiş ve ailelerinde daha önce kan davası nedeniyle suç işlenmediğini ifade etmişlerdir (% 95.9). Zaten grubun tamamına yakını kan davasını onaylamadığını da belirtmiştir (% 98).

Kadınların % 47.8'i ailelerinin suç işlemelerini onaylamadıklarını, % 36.3'ü ise onaylayıp kendisine hak verdiklerini belirtmişlerdir. Çevrenin kadınların suç işlemelerine karşı tepkisi de buna benzer bir dağılım vermektedir, onayladı diyenlerin oranı % 38.5, diğerlerinin oranı ise %40.5'dir.

4.5. Hükümlü Kadın Örnekleminin Bazı Çapraz Tablolarının Değerlendirilmesi

Tablo 15: Hükümlü Kadınların Cezaevine Girmeden Önce Yaşadıkları Yer ile Şiddete Maruz Kalma

Frekans	Eşin Şiddet Kul.		TOPLAM
	Evet	Hayır	
Satır Yüzdesi Yaşanılan			
Yer	83	50	133
İl	62.41	37.59	100
İlçe	52	32	84
	61.9	38.1	100
Köy	50	23	73
	68.49	31.51	100
TOPLAM	185	105	290
	63.79	36.21	100

$p > 0.05$

Hükümlülerin cezaevine girmeden önce yaşadıkları yer ile fiziksel şiddete uğramaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur. Tablo incelendiğinde ilde yaşayanların % 62.41'i şiddete maruz kalırken, ilçede yaşayanlar için bu oranın % 61.9 olduğu görülmüştür. Köyde yaşayanlar için ise şiddete maruz kalma oranı kalmayanların iki katından daha yüksektir (%68.49).

Tablo 16: Hükümlü Kadınların Evlenme Yaşları ile Şiddete Maruz Kalmaları

Frekans Satır Yüzdesi	Eşin Şiddet Kul.		TOPLAM
	Evet	Hayır	
Evlenme Yaşı			
10 - 14	33	10	43
	76.74	23.26	100
15 - 19	110	53	163
	67.48	32.52	100
20 - 24	25	31	56
	44.64	55.36	100
25 - 29	8	8	16
	50	50	100
30 - 34	5	2	7
	71.43	28.57	100
35 - 39	1	1	2
	50	50	100
TOPLAM	182	105	287
	63.41	36.59	100

$$\chi^2 = 14.552 \quad p < 0.05$$

İki değişken arasındaki ilişki, istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Çok genç yaşta (10-14) evlenenlerin % 76.74'ü şiddete maruz kalmakta, 20 yaştan itibaren dağılım değişmektedir. 20-24 yaş grubunda şiddete maruz kaldıklarını ifade edenlerin oranı diğerlerinden daha düşük olurken (%44.64, %55.36), her iki grubun oranları 25-29 yaş grubunda eşitlenmekte, 30-34 yaş grubunda ise şiddete maruz kaldığını ifade edenlerin oranı diğer gruptan çok yüksek olmaktadır (%71.43, %28.57). Sadece 30-34 yaş grubunda evlenen kadınların % 71.4'ü şiddete maruz kaldıklarını ifade etmişlerdir. 35 yaştan sonra, oranlar şiddete maruz kalanlarla kalmayanlar için aynı olmaktadır.

Tablo 17: Hükümlü Kadınların Öğrenim Durumları İle Şiddete Maruz Kalmaları

Frekans Satır Yüzdesi	Eşin Şiddet Kul.		TOPLAM
	Evet	Hayır	
Öğrenim Durumu			
Okur-Yazar değil	75	38	113
	66.37	33.63	100
Okur-Yazar	27	7	34
	79.41	20.59	100
İlkokul Mezunu	68	36	104
	65.38	34.62	100
Ortaokul Mezunu	9	11	20
	45	55	100
Lise Mezunu	6	8	14
	42.86	57.14	100
Y.Okul ve Üniversite Mezunu	1	4	5
	20	80	100
TOPLAM	186	104	290
	64.14	35.86	100

$$\chi^2 = 13.940 \quad p < 0.05$$

Değişkenler arasındaki ilişki, istatistiksel olarak anlamlıdır. Toplam içinde, kadınların çoğunluğu şiddete maruz kalanlardır (% 64.14). Okur-yazar olmayan kadınların % 66.37'si şiddete maruz kalırken, okur-yazar olanlarda bu oran % 79.41'dir. Ortaokul ve lise mezunu olan kadınlarda şiddete maruz kalma oranı giderek daha düşük olmakta, yüksekokul ve üniversite mezunlarının ise sadece % 20'si şiddete maruz kaldıklarını ifade etmektedirler.

Tablo 18: Hükümlü Kadınların Şiddete Maruz Kalmaları İle İşledikleri Suç

Frekans Satır Yüzdesi	İşlenen Suç					TOPLAM
	1	2	3	4	5	
Şiddete Maruz Kalma						
Evet	87 46.77	7 3.76	39 20.97	15 8.06	1 0.54	186 64.14 100
Hayır	28 26.92	8 7.69	20 19.23	8 7.69	1 0.96	104 5.86 100
TOPLAM	115 39.66	15 5.17	59 20.35	23 7.93	2 0.69	290 100

Frekans Satır Yüzdesi	İşlenen Suç				TOPLAM
	6	7	8	9	
Şiddete Maruz Kalma					
Evet	2 1.08	4 2.15	0 0	31 16.67	186 64.14 100
Hayır	0 0	9 8.65	1 0.96	29 27.88	104 35.86 100
TOPLAM	2 0.69	13 4.48	1 0.34	60 20.69	290 100

$$\chi^2 = 22.161$$

$$p < 0.05$$

SUÇ TÜRÜ

1. Adam Öldürme	6. Uyuşturucu Madde Suçları
2. Yaralama ve Öldürmeye Teşebbüs	7. Gasp, Sahte Senet ve Çek Suçu
3. Hırsızlık	8. Birden Fazla Suç
4. Zina	9. Diğer
5. Irza Tecavüz	

Hükümlü kadınların fiziksel şiddete maruz kalması ile işledikleri suç türü arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur. Eşlerinin fiziksel şiddetine maruz kalan kadınlar daha ziyade şahsa karşı şiddet suçları işlemektedir (% 46.77). Bu oran şiddete maruz kalmayan kadınlar arasında daha düşük (% 26.92) olmakla birlikte şiddete maruz kalan ve kalmayan kadınların işledikleri suç türleri arasında adam öldürme suçu ilk sırada gelmektedir.

Tablo 19: Hükümlü Kadınların Şiddete Maruz Kalmaları ile Daha Önce İşledikleri Suç

Frekans Satır Yüzdesi	Daha Önce İşlenen Suç					TOPLAM
	1	2	3	4	5	
Şiddete Maruz Kalma						
Evet	2 3.45	5 8.62	30 51.72	3 5.17	0 0	58 64.4 100
Hayır	2 6.25	3 9.38	12 37.5	4 12.5	1 3.13	32 35.6 100
TOPLAM	4 4.44	8 8.89	42 46.67	7 7.78	1 1.11	90 100

Frekans Satır Yüzdesi	Daha Önce İşlenen Suç				TOPLAM
	6	7	8	9	
Şiddete Maruz Kalma					
Evet	0 0	1 1.72	0 0	17 29.31	58 64.4 100
Hayır	0 0	0 0	1 3.13	9 28.13	32 35.6 100
TOPLAM	0 0	1 1.11	1 1.11	26 28.89	90 100

$p > 0.05$

SUÇ TÜRÜ

1. Adam Öldürme
2. Yaralama ve Öldürmeye Teşebbüs
3. Hırsızlık
4. Zina
5. Irza Tecavüz
6. Uyuşturucu Madde Suçları
7. Gasp, Sahte Senet ve Çek Suçu
8. Birden Fazla Suç
9. Diğer

Kadınların daha önceki suçlulukları ile şiddete maruz kalmaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Şiddete maruz kalan kadınlar, mala karşı suçlara daha fazla iştirak etmekle birlikte, mükerrem suçluluğun fazla olmaması nedeniyle gözlere düşen frekansların % 69'u 5'ten küçük ve '0' olmuş ve χ^2 değeri anlamlı çıkmamıştır. Şiddete maruz kalan kadınların % 51.72'si şiddete maruz kalmamış olanların da % 37.5'i daha önce hırsızlık suçu işlediklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 20: Hükümlü Kadınların Şiddete Maruz Kalmaları ile Suç İşleme Nedeni

Frekans Satır Yüzdesi	Neden Suç İşlediniz				TOPLAM
	1	2	3	4	
Şiddete Maruz Kalma					
Evet	5 2.91	37 21.51	1 0.58	15 8.72	172 64.66 100
Hayır	4 4.26	18 19.15	1 1.06	3 3.19	94 35.34 100
TOPLAM	9 3.38	55 20.18	2 0.75	18 6.77	266 100

Frekans Satır Yüzdesi	Neden Suç İşlediniz				TOPLAM
	5	6	7	8	
Şiddete Maruz Kalma					
Evet	5 2.91	3 1.74	53 30.81	53 30.81	172 64.66 100
Hayır	6 6.38	4 4.26	24 25.53	34 36.17	94 35.34 100
TOPLAM	11 4.13	7 2.63	77 28.95	87 32.71	266 100

$p > 0.05$

SUÇ NEDENİ

1. Evlenmek için	5. Para alacağı için
2. Namus uğruna, kıskançlıktan	6. Arazi anlaşmazlığı
3. Kan davası nedeniyle	7. Maddi sıkıntı yüzünden
4. Sarhoşken çıkan kavga yüzünden	8. Diğer

Şiddete maruz kalıp kalmama ile suç işleme nedeni arasındaki ilişki araştırıldığında ilişkinin anlamlı olmadığı görülmüştür. Bununla birlikte, şiddete uğrayan kadınların çoğu 'maddi sıkıntı' (% 30.8), daha sonra da 'namus uğruna ve kıskançlık' nedeniyle (% 21.51) suç işlediklerini ifade ederken, diğer grubun dağılımı da benzerlik göstermektedir.

Tablo 21: Hükümlü Kadınların Suç İşleme Yaşları ile Şiddete Maruz Kalmaları

Frekans Satır Yüzdesi	Suç İşleme Yaşı						TOPLAM
	13 – 18	19 – 24	25 – 30	31 – 36	37 – 24	43 – 48	
Şiddete Maruz Kalma							
Evet	8	32	46	33	25	8	166
	4.82	19.28	27.71	19.88	15.06	4.82	64.34
							100
Hayır	4	18	25	14	14	3	92
	4.35	19.57	27.17	15.22	15.22	3.26	35.66
							100
TOPLAM	12	50	71	47	39	11	258
	4.65	19.38	27.52	18.22	15.11	4.26	100

Frekans Satır Yüzdesi	Suçu İşleme Yaşı					TOPLAM
	49 – 54	55 – 60	61 – 66	67 – 77	78 +	
Şiddete Maruz Kalma						
Evet	7	4	0	2	1	166
	4.22	2.41	0	1.2	0.6	64.34
						100
Hayır	7	4	1	2	0	92
	7.61	4.35	1.09	2.17	0	35.66
						100
TOPLAM	14	8	1	4	1	258
	5.42	3.1	0.39	1.55	0.38	100

$p > 0.05$

Şiddete maruz kalma ve suç işleme yaşı arasındaki ilişki incelenince anlamsız bulunmuştur. Şiddete maruz kalan kadınların çoğu (% 27.71) 25–30 yaş grubunda olup, bu yaştan itibaren suçluluk oranı düşmeye başlamaktadır. 42 yaşından itibaren de hızlı düşme devam etmektedir. Şiddete maruz kalmamış suçlu kadınlarda ise suçluluk yaşı 25–30 grubunda doruk noktasına ulaşmakla birlikte (% 27.17), 31–36 ve 37–42 yaş gruplarında 25–30 grubundan daha düşük fakat aynı değeri (% 15.22) almakta ve daha sonra düşmeye başlamaktadır.

Tablo 22: Hükümlü Kadınların Şiddete Maruz Kalmaları İle Suçu Yöneltiltikleri Kişiye Yakınlık Dereceleri

Frekans Satır Yüzdesi	Mağdurla Yakınlık Derecesi					TOPLAM
	Koca	Kardeş Baba, Anne	Sevgili	Yabancı Biri	Diğer	
Şiddete Maruz Kalma						
Evet	53 34.87	5 3.29	1 0.66	51 33.55	42 27.63	152 65.8 100
Hayır	7 8.86	2 2.53	0 0	41 51.9	29 36.71	79 34.2 100
TOPLAM	60 25.97	7 3.03	1 0.43	92 39.83	71 30.74	231 100

$$\chi^2 = 19.942$$

$$p < 0.05$$

Hükümlülerin şiddete maruz kalması ile suçu yönelttiği kişi ile yakınlık derecesine bakıldığında ilişki anlamlı bulunmuştur. Şiddete maruz kalan kadınlar arasında eşi öldürme oranı en yüksektir (% 34.87). Şiddete maruz kalmayanların ise sadece % 8.86'sı kocasını öldürmektedir.

Tablo 23: Hükümlü Kadınların Öğrenim Durumları İle Çocuklarını Dövmeleri

Frekans Satır Yüzdesi	Çocu dövmeye		TOPLAM
	Evet	Hayır	
Öğrenim Durumu			
Okur-Yazar	67	57	124
Değil	54.03	45.97	100
Okur-Yazar	20	19	39
	51.28	48.72	100
İlkokul Mezunu	41	89	130
	31.54	68.46	100
Ortaokul Mezunu	6	19	25
	24	76	100
Lise Mezunu	2	20	22
	9.09	90.91	100
Y.Okul ve Üniversite Mezunu	0	8	8
	0	100	100
TOPLAM	136	212	348
	39.08	60.92	100

$$\chi^2 = 33.020$$

$$p < 0.05$$

Öğrenim durumu ve çocuklarını dövme değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Okur-yazar olmayanların % 54.03'ü, ilkökul mezunlarının ise % 31.54'ü çocuğunu dövdüğünü belirtmiştir. Öğrenim düzeyi yükseldikçe çocuğunu dövdüğünü ifade edenlerin oranları düşmektedir.

Tablo 24: Hükümlü Kadınların Öğrenim Durumları İle Erkeğin Şiddete Yönelik Davranışının Nasıl Engellenebileceğine İlişkin Düşünceleri

Frekans Satır Yüzdesi Öğrenim Durumu	Kötü Dav. Nasıl Engel.			TOPLAM
	1	2	3	
Okur-Yazar değil	65 54.17	28 23.33	27 22.5	120 34.78 100
Okur-Yazar	15 38.46	19 48.72	5 12.82	39 11.3 100
İlkokul Mezunu	72 54.96	47 35.88	12 9.16	131 37.97 100
Ortaokul Mezunu	10 40	8 32	7 28	25 7.25 100
Lise Mezunu	13 59.09	7 31.82	2 9.09	22 6.38 100
Y.Okul ve Üniversite Mezunu	6 75	0 0	2 25	8 2.32 100
TOPLAM	181 52.46	109 31.6	55 15.94	345 100

$$\chi^2 = 23.474$$

$$p < 0.05$$

Kötü davranışın nasıl engellenebileceği;

1. Erkekler eğitilmelidir.
2. Kadınlara hakları öğretilmelidir.
3. Her ikisi de eğitilmelidir.

İki değişken arasındaki ilişki anlamlıdır. Grubun çoğunluğu 'erkeklerin eğitilmesi' gerektiğini ifade ederken (% 52.46), ikinci sırada 'kadınlara hakları öğretilmelidir' (%31.6) cevabını verenler gelmektedir. Üniversite mezunlarının % 75'i, lise mezunlarının ise % 59.09'u 'erkeklerin eğitilmesi' gerektiğini ifade ederken, bunu söyleyen okur-yazarların oranı ise % 38.46'dır. Okur-yazarlar dışında her öğrenim düzeyinde erkeklerin eğitilmesi gerektiğini söyleyenlerin oranı diğer iki kategoriden yüksektir.

Tablo 25: Hükümlü Kadınlarda Ekonomik Sıkıntı İle Şiddete Maruz Kalma

Frekans Satır Yüzdesi	Eşin Şiddet Kul.		TOPLAM
	Evet	Hayır	
Eko. Sıkıntı			
Evet	154 72.99	57 27.01	211 78.15 100
Hayır	23 38.98	36 61.02	59 21.85 100
TOPLAM	177 65.56	93 34.44	270 100

$$\chi^2 = 23.609$$

$$p < 0.05$$

Hükümlü kadımların ekonomik yönden sıkıntı çekmeleri ile şiddete maruz kalmaları arasındaki ilişki anlamlıdır. Evlilikleri süresince, ekonomik sıkıntı yaşadıklarını ifade edenlerin daha sık şiddete maruz kaldıkları (% 72.99) görülmüştür. Bu oran ekonomik sıkıntı çekmeyenler için % 38.98'dir.

Tablo 26: Hükümlü Kadınların Eşlerinin Alkol Kullanma Durumları İle Boşanmayı Düşünüp Düşünmemeleri

Frekans Satır Yüzdesi	Boşanmayı Düşünme		TOPLAM
	Evet	Hayır	
Eş. Alkol Ku.			
Evet	102 58.62	72 41.38	174 60.84 100
Hayır	34 30.36	78 69.64	112 39.16 100
TOPLAM	136 47.55	150 52.45	286 100

$$\chi^2 = 32.507$$

$$P < 0.05$$

Eşlerin alkol kullanma durumu ile kadının boşanmayı düşünme durumu arasındaki ilişki, istatistiksel olarak anlamlıdır. Eşi alkol kullananların % 58.62'si eşinden boşanmayı düşünmektedir. Kullanmayanlar için bu oran % 30.31 bulunmuştur.

Tablo 27: Suç Türüne Göre Suçun İşlendiği Yerleşim Birimi

Frekans Toplam Yüzde	Suçun işlendiği yerleşim birimi				TOPLAM
	Şehir	Kasaba	Köy	Diğer	
Suç Türü					
Adam Öldürme	58 17.79	20 6.13	53 16.26	1 0.31	132 40.49
Öldürme Teş. Yaralama	6 1.84	3 0.92	8 2.45	0 0	17 5.21
Hırsızlık	49 15.03	14 4.29	5 1.53	0 0	68 20.86
Zina	11 3.37	4 1.23	11 3.37	0 0	26 7.98
Irza Tecavüz	0 0	1 0.31	0 0	0 0	1 0.31
Uyuşturucu Suçları	1 0.31	1 0.31	1 0.31	0 0	3 0.92
Gasp, Soygun, Sahte Sen., Çek	10 3.07	3 0.92	3 0.92	0 0	16 4.91
Birden Fazla Suç	0 0	0 0	1 0.31	0 0	1 0.31
Diğer	39 11.96	12 3.68	11 3.37	0 0	62 19.02
TOPLAM	174 53.37	58 17.79	93 28.53	1 0.31	326 100

$p > 0.05$

Suç türü ile suçun işlendiği yerleşim birimi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Suçların çoğu, tablodan da görüldüğü gibi şehirde (% 53.37), daha sonra da köyde (% 28.53) işlenmektedir. Toplam grupta ilk sırada şehirde adam öldürme (% 17.79), ikinci sırada köyde adam öldürme (%16.26) gelirken, şehirde hırsızlık üçüncü sırada gelmektedir (% 15.03), şehirde hırsızlığı takip eden oran diğer suçlar kategorisine (ırza geçmeye yardım, fuhuşa teşvik, yankesicilik, anti terör yasasına muhalefet v.b) aittir. Zina oranları köyde ve şehirde birbirine eşittir (%3.37). Toplam içinde şehirlerde adam öldürme suçu en sık görülmektedir.

Tablo 28: Suç Türüne Göre Kadının Suç İşlediği Andaki Medeni Hali

Frekans Toplam Yüzde	Medeni Hal				TOPLAM
	Hiç Evlen- memiş	Evli	Eşi Ölmüş	Boşan- mış	
Suç Türü					
Adam	18	101	7	8	134
Öldürme	5.31	27.79	2.06	2.36	39.53
Öldürme Teş.	2	11	3	1	17
Yaralama	0.59	3.24	0.88	0.29	5.01
Hırsızlık	8	55	3	1	67
	2.36	16.22	0.88	0.29	19.76
Zina	4	19	2	3	28
	1.18	5.6	0.59	0.88	8.26
Irza Tecavüz	1	1	0	1	3
	0.29	0.29	0	0.29	0.88
Uyuşturucu	1	1	1	1	4
Suçları	0.29	0.29	0.29	0.29	1.18
Gasp, Soygun, Sahte Sen., Çek	34	10	0	3	16
	0.88	2.95	0	0.88	4.72
Birden Fazla	0	0	1	0	1
Suç	0	0	0.29	0	0.29
Diğer	8	42	10	9	69
	2.36	12.39	2.95	2.65	20.35
TOPLAM	45	240	27	27	339
	13.27	70.8	7.96	7.96	100

$p > 0.05$

Kadının işlediği suç türü ile suç işlediği andaki medeni hali arasındaki ilişki anlamsızdır. Toplam içinde hükümlü kadınların çoğunluğunun adam öldürme suçundan (% 39.5), ikinci sırada da hırsızlıktan (% 19.8) hüküm giydiği görülmektedir. İşlenen suçların hepsinde evlilerin oranı diğer kategorilerden yüksektir. Zaten, toplam grubun % 29,79'unu evli olup adam öldürenler, % 16,22'sini de evli olup hırsızlık yapanlar oluşturmaktadır, diğer kategorisi içinde durum benzerdir (% 12,39).

Tablo 29: Suç Türüne Göre Suçu İşlemeye Önceden Karar Verilip Verilmemesi

Frekans Toplam Yüzde	Suça karar verme biçimi				TOPLAM
	Önceden Planlı	Ani Karar	Kaza Sonucu	Diğer	
Suç Türü					
Adam	18	73	30	5	126
Öldürme	6.04	24.5	10.07	1.68	42.28
Öldürme Teş.	2	8	5	0	15
Yaralama	0.67	2.68	1.68	0	5.03
Hırsızlık	21	36	2	3	62
	7.05	12.08	0.67	1.01	20.81
Zina	6	10	3	3	22
	2.01	3.36	1.01	1.01	7.38
Irza	0	1	0	0	1
Tecavüz	0	0.34	0	0	0.34
Uyuşturucu	1	0	0	1	2
Suçları	0.34	0	0	0.34	0.67
Gasp, Soygun,	2	6	5	2	15
Sahte Sen., Çek	0.67	2.01	1.68	0.67	5.03
Birden Fazla	0	0	1	0	1
Suç	0	0	0.34	0	0.34
Diğer	18	19	12	5	54
	6.04	6.38	4.03	1.68	18.12
TOPLAM	68	153	58	19	298
	22.82	51.34	19.46	6.38	100

$p > 0.05$

Değişkenler arası ilişki istatistiksel olarak anlamsızdır. Suç işlemiş kadınların çoğunluğu (% 51.34), suç işlemeye aniden karar verdiklerini ifade etmişlerdir. Toplam içinde aniden karar vererek adam öldürenlerin oranı en yüksektir (% 24.5). Hırsızlık yapanların oranı ise % 12.08 ile ikinci sırada gelmektedir. Önceden planlayarak suç işleyenlerin % 6.04'ü adam öldürme, %0.67'si öldürmeye teşebbüs ve yaralama % 0.67'si gasp suçu işlemiştir. Bu kategoride en yüksek oran hırsızlık yapanlara aittir (% 7.05). Aniden karar vererek suç işleme ile (% 24.5) kaza sonucu suç işlemeye de (% 10.07) adam öldürenlerde en sık rastlanmaktadır.

Tablo30: Suç Türüne Göre Suç İşleme Nedeni

Frekans	Suç İşleme Nedeni								TOPLAM
	Evlenmek	Namus,	Kan	Sarhoş-	Para	Arazi an-	Maddi	Diğer	
Toplam Yüzde	İçin	Kıskançlık	Davası	ken kavga	Alacağı	laşmazlığı	Sıkıntı		
Suç Türü									
Adam	2	52	3	13	2	6	6	44	128
Öldürme	0.63	16.51	0.95	4.13	0.63	1.9	1.9	13.97	40.63
Öldürmeye te-	0	2	0	4	1	2	1	6	16
şebbüs, Yaralama	0	0.63	0	1.27	0.32	0.63	0.32	1.9	5.08
Hırsızlık	0	2	0	0	2	0	50	12	66
	0	0.63	0	0	0.63	0	15.87	3.81	20.95
Zina	9	1	0	1	1	0	2	9	23
	2.86	0.32	0	0.32	0.32	0	0.63	2.86	7.3
Irza Tecavüz	0	0	0	0	0	0	1	2	3
	0	0	0	0	0	0	0.32	0.63	0.95
Uyuşturucu	0	0	0	0	0	0	1	2	3
Suçları	0	0	0	0	0	0	0.32	0.63	0.95
Gasp, Soygun,	0	3	1	0	0	0	9	3	16
Sahte Senet, Çek	0	0.95	0.32	0	0	0	2.86	0.95	5.08
Birden fazla	0	1	0	0	0	0	0	0	1
suç	0	0.32	0	0	0	0	0	0	0.32
Diğer	0	3	0	2	5	2	18	29	59
	0	0.95	0	0.63	1.59	0.63	5.71	9.21	18.73
TOPLAM	11	64	4	20	11	10	88	107	315
	3.49	20.32	1.27	6.35	3.49	3.17	27.94	33.97	100

P > 0.05

Suç türü ile suç işleme nedeni arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamsızdır. Kadın hükümlülerin neden suç işledikleri incelenince, toplam grup içinde 'namus uğruna ve kıskançlık' nedeniyle adam öldürenlerle (%16.51), 'maddi sıkıntı' nedeniyle hırsızlık yapanların (%15.8) en büyük oranlara sahip oldukları görülmektedir. Toplam içinde en sık rastlanan suç işleme nedeni 'maddi sıkıntı' olarak ifade edilmiştir (%27.94). Gasp ve soygun ile uyuşturucu suçları grup içinde çok sık görülen suçlar değildir. Maddi sıkıntı nedeniyle toplam suçların % 2.86'sını gasp soygun, sahte senet ve sahte çek suçları, % 0.32'sini de uyuşturucuya ilişkin suçlar oluşturmaktadır.

Tablo 31: Suç Türüne Göre Mağdurla Yakınlık Derecesi

Frekans Toplam Yüzde	Mağdurla Yakınlık Derecesi							TOPLAM
	Kocam	Kız Kardeşim	Babam	Annem	Sevdiğim	Tanmadı- ğım biri	Diğer	
Suç Türü								
Adam	52	3	6	1	5	18	48	133
Öldürme	19.48	1.12	2.25	0.37	1.87	6.74	17.98	49.81
Öldürmeye Teşeb- büs, Yaralama	6 2.25	0 0	2 0.75	0 0	1 0.37	3 1.12	4 1.5	16 5.99
Hırsızlık	0 0	1 0.37	0 0	0 0	0 0	47 17.6	4 1.5	52 19.48
Zina	2 0.75	0 0	0 0	0 0	1 0.37	3 1.12	5 1.87	11 4.12
Irza Tecavüz	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	1 0.37	0 0	1 0.37
Uyuşturucu Suçları	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	1 0.37	0 0	1 0.37
Gasp, Soygun, Sahte Senet, Çek	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	8 3	5 1.87	13 4.87
Birden fazla suç	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	1 0.37	1 0.37
Diğer	2 0.75	0 0	0 0	0 0	0 0	22 8.24	15 5.2	39 14.61
TOPLAM	62 23.22	4 1.5	8 3	1 0.37	7 2.62	103 38.58	82 30.71	267 100

p > 0.05

Suç türüne göre failin mağdurla yakınlık derecesi arasındaki ilişki anlamsızdır. Tablodan da görüldüğü gibi, grubun % 19.48'i kocasını öldürmekten, % 2.25'i de öldürmeye teşebbüsten hüküm giymiştir. Babasını öldürenlerin oranı da % 2.25'tir. Görüldüğü gibi grubun % 6.74'ü tanımadığı birini öldürürken, % 17.6'sı tanımadığı kişi veya kişilerden hırsızlık yapmıştır. Genelde şahsa karşı suçlar aile bireylerine karşı işlenirken, mala karşı suçlar aile dışındaki kişilere karşı işlenmiştir.

Tablo32: Suç Türüne Göre Eşin Evde Nasıl Davrandığı

Frekans Sütun Yüzdesi	Eşin evde nasıl davrandığı				TOPLAM
	Uyumlu	Neşeli	Geçimsiz	Diğer	
Suç Türü	Sakin				
Adam	38	7	64	7	116
Öldürme	27.74	25	54.7	58.33	39.46
Öldürme Teş.	7	2	6	0	15
Yaralama	5.11	7.14	5.13	0	5.1
Hırsızlık	40	7	13	0	60
	29.2	25	11.11	0	20.41
Zina	9	1	13	1	24
	6.57	3.57	11.11	8.33	8.16
Irza Tecavüz	2	0	0	0	2
	1.46	0	0	0	0.68
Uyuşturucu	0	1	1	0	2
Suçları	0	3.57	0.85	0	0.68
Gasp, Soygun, Sahte Sen., Çek	6	4	2	1	13
	4.38	14.29	1.71	8.33	4.42
Birden Fazla	1	0	0	0	1
Suç	0.73	0	0	0	0.34
Diğer	34	6	18	3	61
	24.82	21.43	15.38	25	20.75
TOPLAM	137	28	117	12	294
	46.6	9.52	39.8	4.08	100
	100	100	100	100	

$p > 0.05$

Eşin evde nasıl davrandığı ile işlenen suç türü arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur. Tablo incelendiğinde, eşin evde geçimsiz olanların % 54.7'sinin adam öldürdüğü, bunun grup içinde en büyük oran olduğu, % 5.13'ünün öldürmeye teşebbüs ettiği görülmektedir. Bu oranları zina ve hırsızlık suçları işleyenlerin oranları takip etmektedir (% 11.11, % 11.11). Benzer bir dağılım eşin evde uyumlu olanlar içinde geçerlidir.

Tablo 33: Suç Türüne Göre Kadının ya da Ailesinin Ruhsal Sorunu Olup Olmaması

Frekans Sütun Yüzdesi	Ruhsal Sorun Olup Olmadığı						TOPLAM
	Benim	Eşimin	Çocuk- larımın	Hiçbiri- mizin	Ana-baba Kardeş	Diğer	
Suç Türü							
Adam	24	14	0	72	12	11	133
Öldürme	41.38	66.67	0	35.12	40	57.89	39.7
Öldürmeye	4	0	0	12	1	0	17
Teşebbüs, Yaralama	6.9	0	0	5.85	3.33	0	5.07
Hırsızlık	6	1	0	48	7	4	66
	10.34	4.76	0	23.41	23.33	21.05	19.7
Zina	7	1	0	15	4	0	27
	12.07	4.76	0	7.32	13.33	0	8.06
Irza Tecavüz	1	0	0	2	0	0	3
	1.72	0	0	0.98	0	0	0.9
Uyuşturucu	0	0	0	2	2	0	4
Suçları	0	0	0	0.98	6.67	0	1.19
Gasp, Soygun,	4	1	0	10	0	0	15
Sahte Senet, Çek	6.9	4.76	0	4.88	0	0	4.48
Birden Fazla Suç	0	0	0	1	0	0	1
	0	0	0	0.49	0	0	0.3
Diğer	12	4	2	43	4	4	69
	20.69	19.05	100	20.98	13.33	21.05	20.6
TOPLAM	58	21	2	205	30	19	335
	17.31	6.27	0.6	61.19	8.96	5.67	100
	100	100	100	100	100	100	

$p > 0.05$

Ruhsal soruna sahip olma durumu ile işlenen suç arasındaki ilişki anlamsızdır. Çeşitli suçlardan hüküm giyen kadımların çoğu (% 61.19), ailede hiçbir üyenin ruhsal sorunu olmadığını ifade etmiştir. Kendisinin ruhsal sorunları olduğunu ifade edenlerin % 41.38'i adam öldürmüş, % 12.07'si zina suçu işlemiş % 10.34'ü de hırsızlık suçu işlemiştir. Eşinin ruhsal sorunları olduğunu belirtenlerde de adam öldürme oranı en yüksektir (% 66.67). Bu kategoride hırsızlık, zina, sahte senet ve çek suçları aynı değeri almaktadır (% 4.76).

4.6. Hükümlü Kadın Örneklerinin Regresyon Analizi

Eşinin fiziksel şiddetine maruz kalan kadın hükümlülerde şiddet ile eşin öğrenim durumu (x28), evlenme biçimi (x29), eşi ile nasıl evlendiği (x33), kaç çocuğunun olduğu (x34), evliliğinde ekonomik sıkıntı yaşayıp yaşamadığı (x40), eşinin ve kadının evlenme yaşı (x31, x32), kadının öğrenim durumu (x3), mesleği (x9), cezaevine girmeden önceki çalışma durumu (x10), cezaevine girmeden önce yaşadığı yer (x7), eşin alkol kullanma durumu (x56), aile içi geçimsizlik (x16) ve eşin ev dışı sorunları olup olmaması (x38) değişkenleri ile model kurulmaya çalışılmıştır. Stepwise tekniği ile belirleyici etkenler araştırılmıştır. Kayıp gözlemler nedeniyle 197 kişi analiz dışı bırakılmıştır. Modelimizde evlilikte yaşanan ekonomik sıkıntının (x40) ve aile içi geçimsizliklerin (x16) ayırmada etkisinin önemli olduğu görülmüştür.

Analiz dışı bırakılan gözlem sayısını azaltmak amacıyla kayıp bilginin çok olduğu değişkenlerden bir kısmı analiz dışı bırakılarak aynı işlemler tekrarlanmış ve sonuç olarak eşin şiddet kullanmasında belirleyici olduğunu düşündüğümüz eşin öğrenim durumu (x28), eşin mesleği (x30), işsizlik (x41) ve alkol kullanma durumu (x56) değişkenlerinden sadece işsizlik (x41) ve alkol kullanma durumu (x56) sonuç üzerinde etkin olarak bulunmuştur.

Bu durumda 271 gözlemden yararlanılmıştır.

Aynı şekilde 278 gözlem üzerinde yapılan son denemede ise gelir getiren bir işte çalışma (x10), kadının öğrenim durumu (x3) ve kadının mesleği (x9) değişkenlerinden hiçbirinin sonuç üzerinde etkili olmadığı görülmüştür.

Ayrıca kadınların işledikleri suç türü ile eşin şiddet kullanması, kadının öğrenim durumu, cezaevine girmeden önce çalışma durumu, aile içi geçimsizlik, cezaevine girmeden önce yaşadığı yer, eşin öğrenim durumu, evlenme biçimi, eşinle nasıl evlendiği, eşin evdışı sorunlarının olup olmaması durumu, evlilikte ekonomik sıkıntı yaşayıp yaşamama, eşin alkol kullanıp kullanmaması ve kadının evlenme yaşı değişkenleri ile kurulan modele Stepwise tekniği uygulanarak logistik regresyon hesaplanmaya çalışılmıştır.

Kayıp gözlem sayısı çok fazla olduğu için işleme katılan gözlem sayısı 81'dir. İşleme katılan ve açıklayıcı oldukları düşünülen değişkenlerden

sadece kadının cezaevine girmeden önceki çalışma durumunun (x10) işlenen suç türü üzerine etken olduğu, diğer değişkenlerden hiçbirinin sonuç üzerinde etken olmadığı görülmüştür.

4.7. Suçlu ve Suçlu Olmayan Grupların Bazı Değişkenler Açısından Grafikleri

Ankara, İstanbul ve İzmir örnekleme ile hükümlü örnekleme dahil edilen kadınların öğrenim durumları ile ilgili grafik incelendiği zaman hükümlü kadınlarda okur-yazar olmayanların, diğer grupta da ilkökul mezunlarının en yüksek değeri aldığını bunu hükümlü kadınlarda ilkökul mezunlarının diğer grupta da okur-yazar olmayanların takip ettiği görülmektedir (Grafik 1).

Her iki gruptaki eşlerin öğrenim durumu kadınların öğrenim durumlarına benzer bir dağılım göstermektedir. Her iki grupta da histogramın ilkökul mezunları kategorisinde en yüksek değeri aldığı suçlu olmayan grupta bunu orta ve dengi okul mezunlarının suçlu grupta da okur-yazar olmayanların takip ettiği görülmektedir. Her iki örnekleme de en düşük değerler histogram yüksekliğinden de anlaşılacağı gibi üniversite veya yüksekökul mezunlarına aittir (Grafik 2).

Gerek suçlu gerekse suçlu olmayan kadınların evlenme yaşlarının 15–19 grubunda en yüksek noktaya ulaştığı, suçlu grupta bunu 10–14, suçlu olmayan grupta da 20–24 yaş gruplarının takip ettiği, hükümlü kadınlarda evlenme yaşının 39 yaşına kadar devam etmekle birlikte değerlerin giderek belirgin şekilde düştüğü görülmektedir (Grafik 3).

Hükümlü kadınların eşlerinin, 22–26 yaş grubunda doruk noktasına ulaştığı bunu 17–21 yaş grubunun takip ettiği Grafik 4'te görülmektedir. 37+ yaşlarda, erkeğin evlenme yaşı grup içinde en düşük değerini almaktadır. Ankara, İstanbul ve İzmir örnekleminde ise en yüksek değer gene 22–26 yaş grubuna ait olup 17–21 yaş grubu bunu takip etmekte 37+ yaşlarda erkeğin evliliğine en seyrek rastlanmaktadır (Grafik 4).

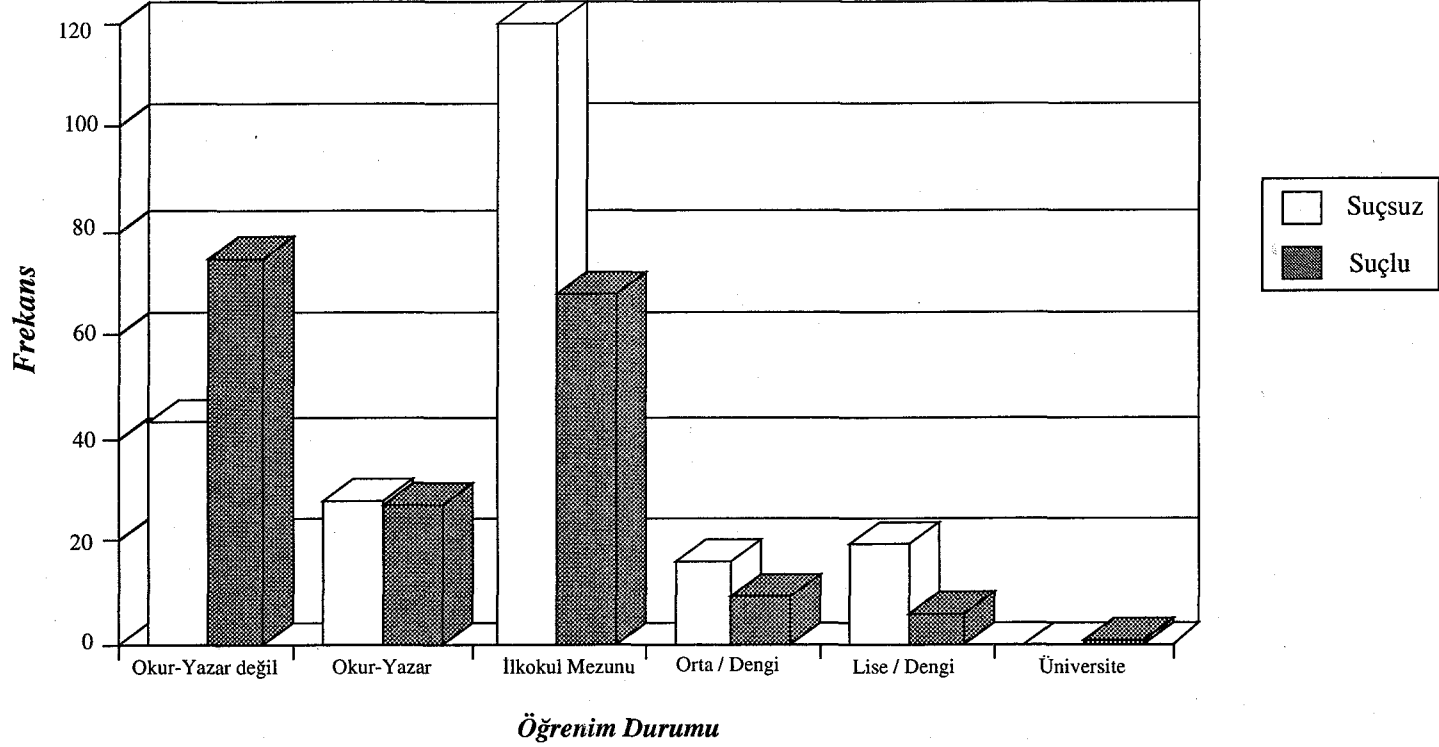
Her iki gruptaki kadınların eşlerinin şiddetine maruz kalma durumları ile ilgili grafiğin incelenmesi sonucunda, suçlu grupta histogramın çok yüksek olduğu, diğer grupta şiddete maruz kalmanın daha az olmakla birlikte var olduğu görülmektedir (Grafik 5).

Hükümlü kadınların suç işledikleri yaşlarla ilgili grafiğin incelenmesi ile tepe değerin, 25-30 yaş grubunda olduğu görülmektedir. 31-36 ile 19-24 yaş gruplarında da değerlerin yüksek olduğu, 41 yaşından itibaren de hızlı bir düşüşün var olduğu saptanmıştır (Grafik 6).

Kadınların hangi suçtan hüküm giydikleri ile ilgili grafikte en yüksek değerlerin adam öldürmeye ait olduğu görülmektedir. İkinci sırada hırsızlık üçüncü sırada da yalancı şahitlik, öldürmeye azmettirmek, kadın satma, ırza tecavüze iştirak, sahtekârlık ve anti-terör yasasına muhalefet suçlarını içeren diğer kategorisi gelmektedir (Grafik 7).

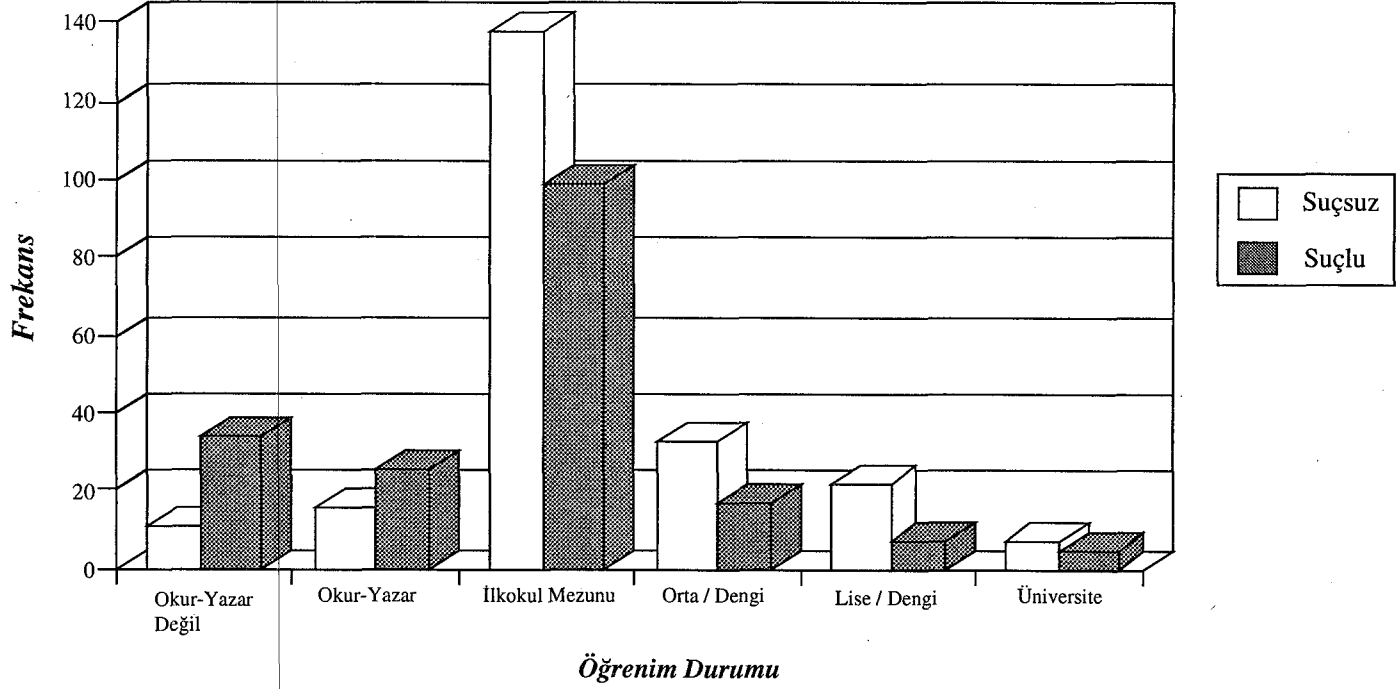
Hükümlü kadınların, daha önce işledikleri suçlar halen hüküm giydikleri suçlarla karşılaştırıldığında, hırsızlığın birinci sıraya diğer kategorisine giren suçların ise ikinci sıraya yükseldiği görülmektedir. Adam öldürme suçlarının ise hüküm giydikleri suç oranına göre çok düşük bir değer aldığı grafikte dikkat çekici bir durum olarak belirmektedir (Grafik 8).

Grafik 1: Kadınların Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı

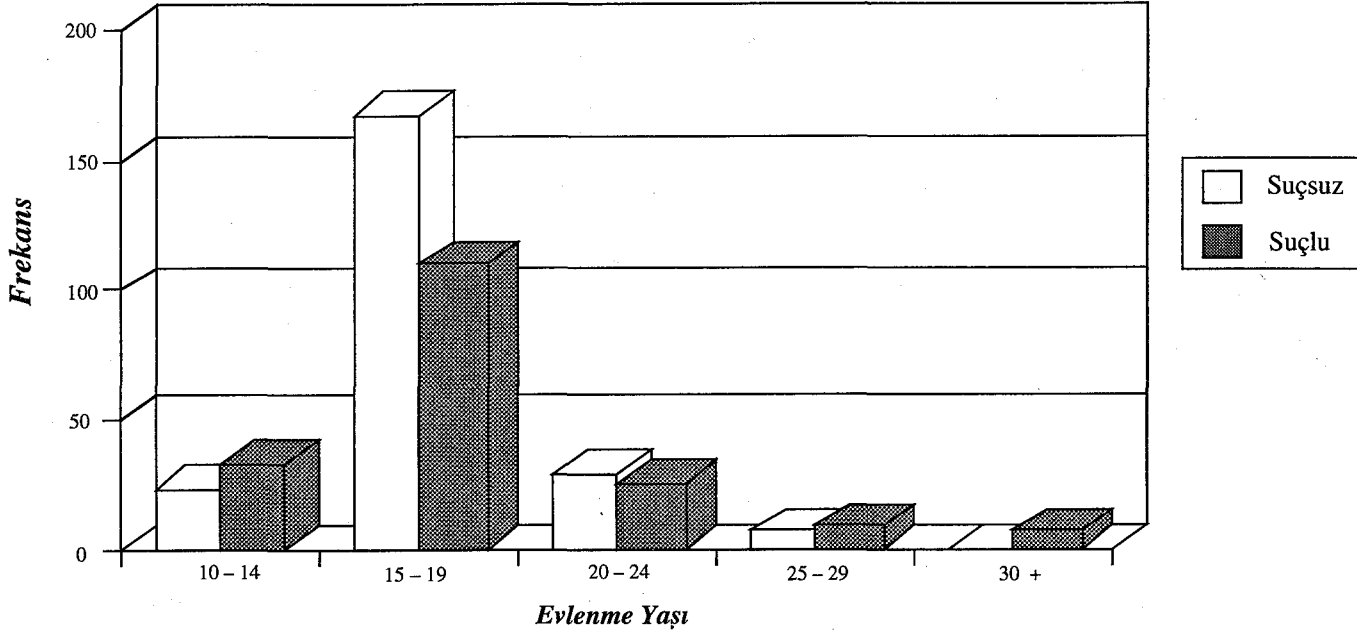
GRAFİK 1

Grafik 2: Kadınların Eşlerinin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı

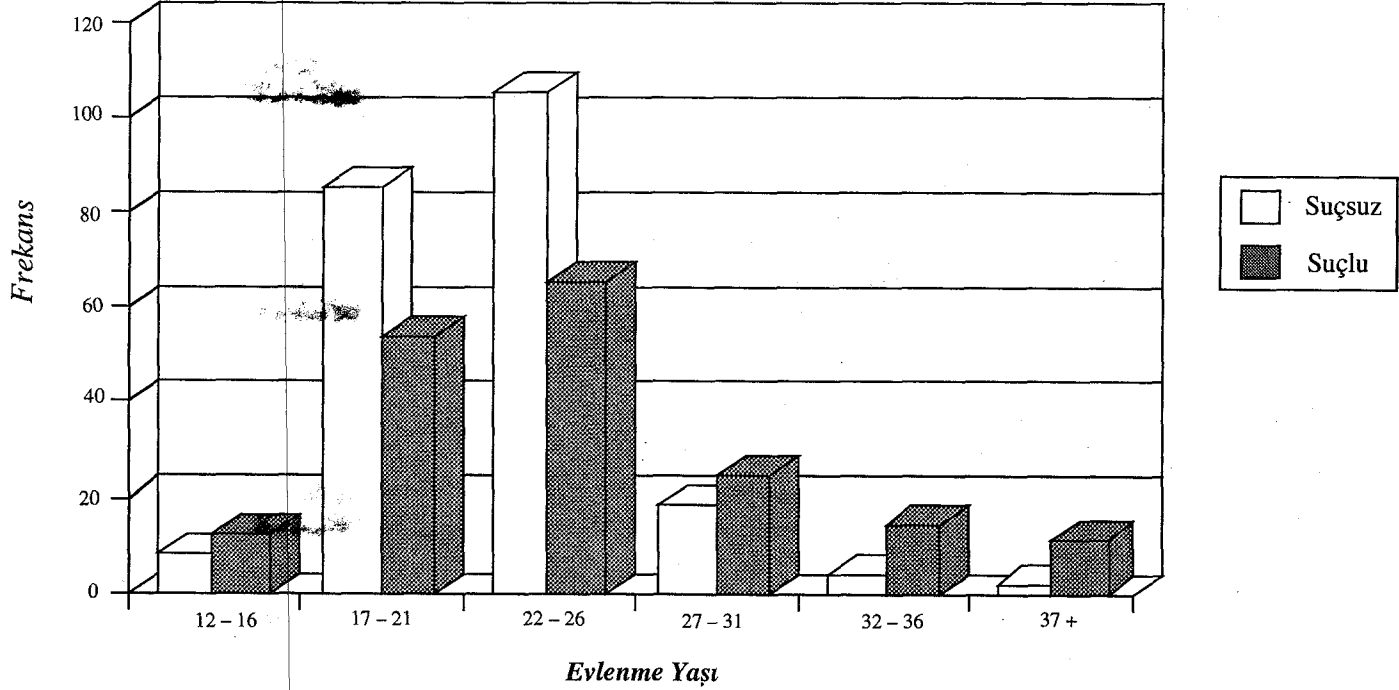
GRAFİK 2

Grafik 3: Kadınların Evlenme Yaşlarına Göre Dağılımı

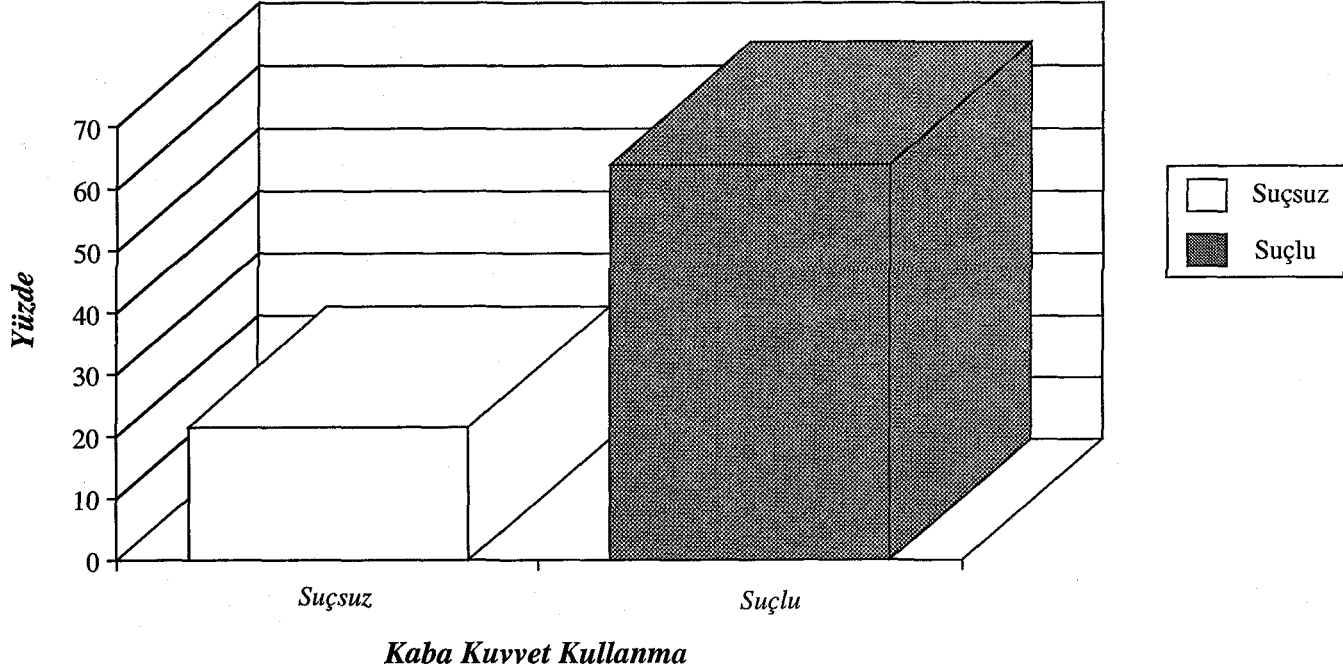
GRAFİK 3

Grafik 4: Kadınların Eşlerinin Evlenme Yaşlarına Göre Dağılımı

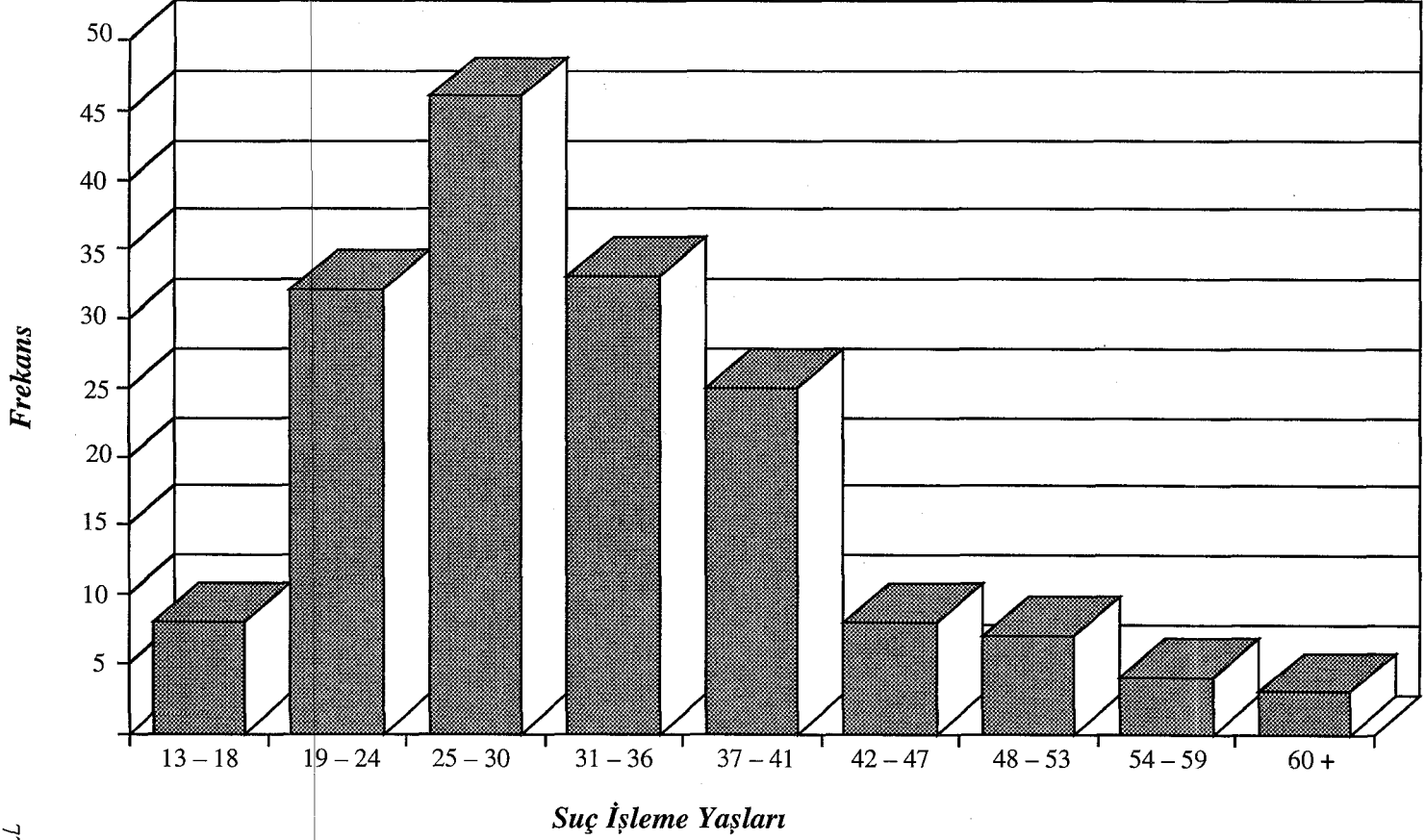

GRAFİK 4

Grafik 5: Kadınların Eşlerinin Kaba Kuvvet Kullanma Durumlarına Göre Dağılımı

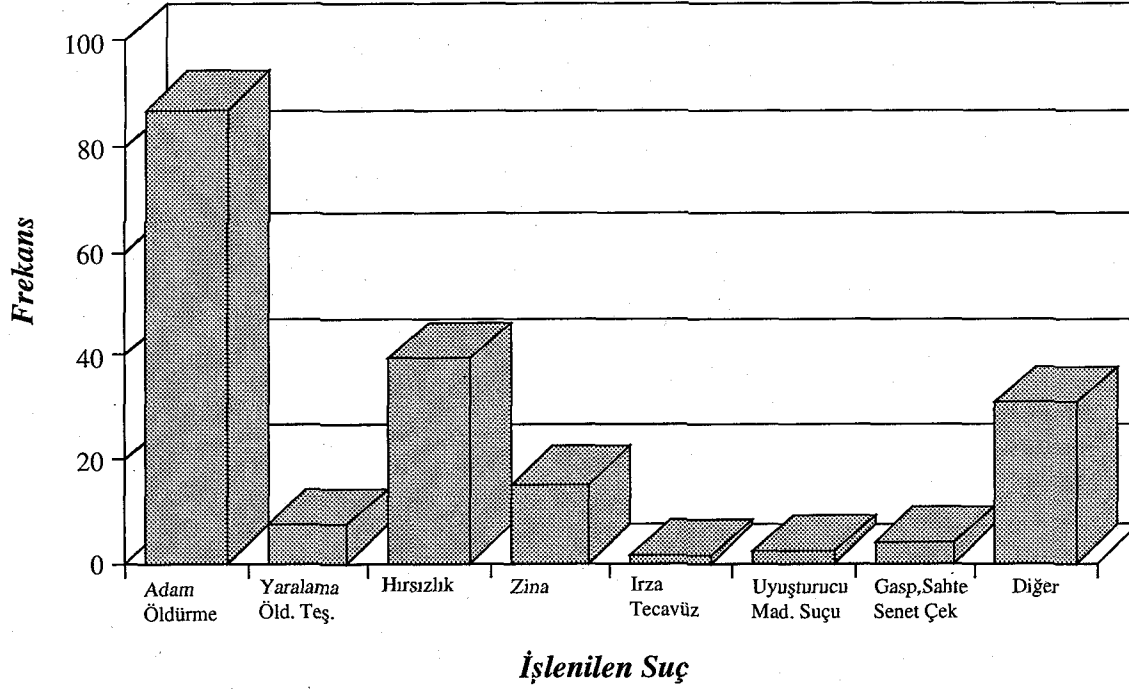

Grafik 6 : Hükümlü Kadınların Suç İşleme Yaşları

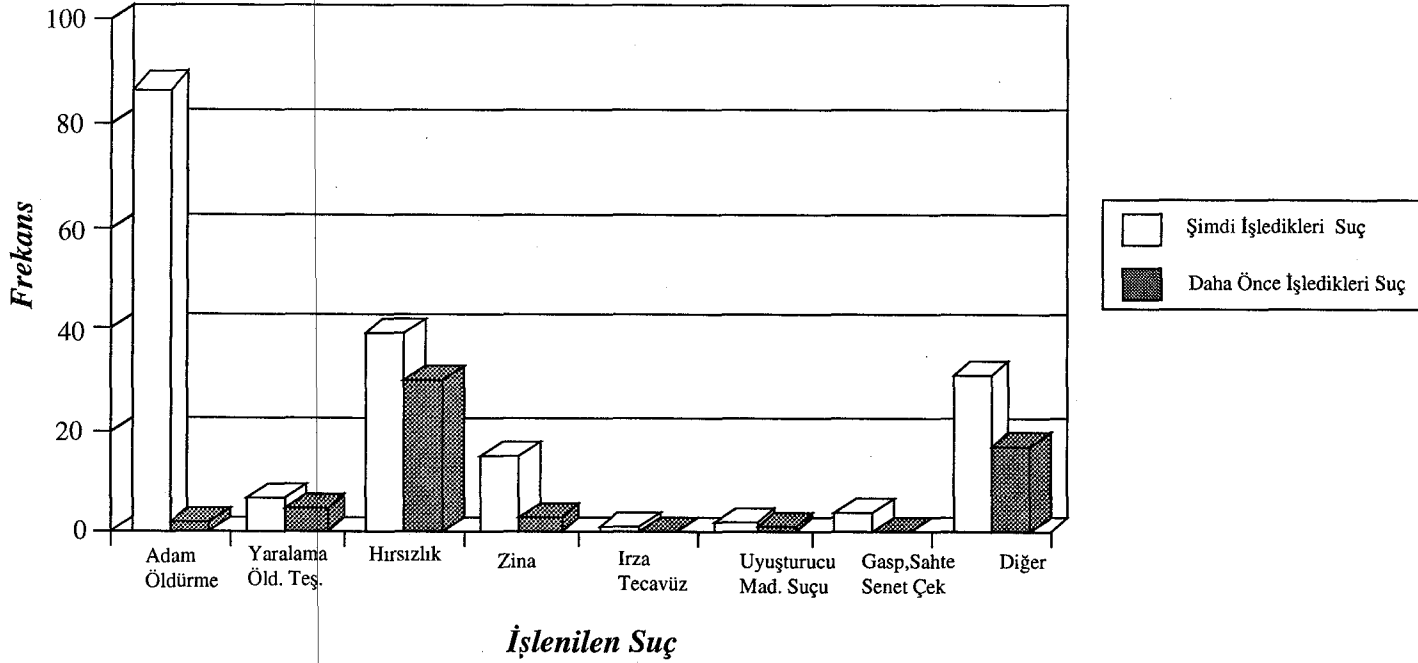

GRAFİK 6

Grafik 7: Kadınların Hangi Suçtan Hüküm Giydiklerine Göre Dağılımı

Grafik 8: Kadınların Şimdi ve Daha Önce Hangi Suçtan Hüküm Giydiklerine Göre Dağılımı

GRAFİK 8

4.8. Şiddete Maruz Kalan Hükümlü Kadınlar Örneklemleri İle Ankara İstanbul ve İzmir Örnekleminin Bazı Değişkenler Açısından Karşılaştırılması

Hükümlü kadınlar ve Ankara, İstanbul, İzmir'den seçilen diğer grup kadınlar arasında fiziksel şiddete maruz kalanların bazı özellikleri incelendiği zaman belli seçeneklerde yoğunlaşma olduğu görülmüştür. İki grubun karşılaştırılması sonucu aşağıdaki bulgular elde edilmiştir.

Tablo 34: Ank.,İst.,İzm., Kadın Öğr. Dur.

X5	Sayı	%
Okur-yazar değ.	43	19
Okur-yazar	28	12.4
İlkokul Mez.	120	53.1
Orta/Dengi	16	7.1
Lise/Dengi	19	8.4
TOPLAM	226	100

Tablo 35: Hükümlü Kadın Öğr. Dur.

X3	Sayı	%
Okur-yazar değ.	75	40.3
Okur-yazar	27	14.5
İlkokul Mez.	68	36.6
Orta/Dengi	9	4.8
Lise/Dengi	6	3.2
Üniversite	1	0.5
TOPLAM	186	100

Fiziksel şiddete maruz kalan hükümlü kadınların % 40.3'ünün okur-yazar olmadığı, bunu takip eden grubun ilkokul mezunları (% 36.6) olduğu, öğrenim durumu yükseldikçe oranların belirgin şekilde düştüğü görülmüştür. Diğer grubun ise yarıdan fazlasının (% 53.1) ilkokul mezunu, % 19'unun ise okur-yazar olmadığı görülmüştür.

Tablo 36: Ank.,İst.,İzm., Kadın Meslek

X14	Sayı	%
1	1	0.4
2	1	0.4
3	3	1.3
5	9	4
7	3	1.3
8	1	0.4
9	205	90.7
10	3	1.3
TOPLAM	226	100

Tablo 37: Hükümlü Kadın Meslek

X9	Sayı	%
1	5	2.8
2	1	0.6
3	5	2.8
4	19	10.5
5	5	2.8
6	3	1.7
7	13	7.2
8	13	7.2
9	112	61.9
TOPLAM	176	100

Meslek dağılımı, suçlu olmayan kadınların % 61.9'unun ev kadını, % 10.5'inin ise ticaret ve satış personeli olduğunu, diğer mesleklerin oranlarının ise çok küçük olduğunu göstermektedir. Diğer grubun da % 90.7'si ev kadını olup sadece % 4'ünü hizmet işlerinde çalışanlar oluşturmaktadır.

Tablo 38: Ank., İst., İzm., Kadının Çalışma Durumu

X15	Sayı	%
Evet	19	8.4
Hayır	206	91.6
TOPLAM	225	100

Tablo 39: Hükümlü Kadının Çalışma Durumu

X10	Sayı	%
Evet	62	34.4
Hayır	118	65.6
TOPLAM	180	100

Hükümlü kadınların % 65.6'sı cezaevine girmeden önce gelir getiren bir işte çalışmadığını ifade etmiştir. Diğer grupta da kadınların % 91.6'sı gelir getiren bir işte çalışmamaktadır.

Tablo 40: Ank., İst., İzm., Kadın Eviniz. Önemli Karar Kim Alır?

X38	Sayı	%
Eşimin Ailesi	6	2.7
Eşim ve Ben	70	31
Eşim	133	58.8
Ben	12	5.3
Benim Ailem	1	0.4
Diğer	4	1.8
TOPLAM	226	100

Tablo 41: Hükümlü Kadın Eviniz. Önemli Karar. Kim Alır?

X14	Sayı	%
Eşimin Ailesi	14	7.5
Eşim ve Ben	45	24.2
Eşim	94	50.5
Ben	25	13.4
Benim Ailem	3	1.6
Diğer	5	2.7
TOPLAM	186	100

Hükümlü kadın grubun % 50.5'i evde önemli kararları eşinin yalnız başına aldığını, % 24.2'si ise kararları eşi ile birlikte aldıklarını belirtmişlerdir. Diğer grubun % 58.8'i önemli kararları eşinin aldığını belirtirken, %31'i kararları eşi ile birlikte aldıklarını ifade etmiştir.

Tablo 42: Ank., İst., İzm. Kadın Aile İçi İlişki

X9	Sayı	%
Anne Baba Anlaşmaz	61	27.2
Anne ile Anlaşmaz.	14	6.2
Baba Ço. İle Anlaşmaz	23	10.2
Erk. Kardeş Anlaşmaz.	11	4.9
Anlaşmazlık Yok	116	51.5
TOPLAM	225	100

Tablo 43: Hükümlü Kadın Aile İçi İlişki

X15	Sayı	%
Anne Baba Anlaşmaz	26	14.4
Anne ile Anlaşmaz.	12	6.6
Baba Ço. İle Anlaşmaz	13	7.2
Erk. Kardeş Anlaşmaz.	6	3.3
Anlaşmazlık Yok	124	68.5
TOPLAM	181	100

Hükümlü kadınların % 68.5'i anne-baba ailesinde herkesin birbiriyle iyi anlaştığını ifade ederken, % 14.4'ü anne ve babasının geçinemediğini ve babasının annesini dövdüğünü ifade etmiştir. Diğer grubun % 27.2'si anne ve babasının geçinemediğini ve babasının annesini dövdüğünü, % 51.5'i ise herkesin birbiriyle iyi anlaştığını belirtmiştir.

Tablo 44: Ank.,İzm., İst., Kadının Eşin Öğr. Dur.

X26	Sayı	%
Okur-yazar Değil	11	4.9
Okur-yazar	15	6.6
İlkokul Mezunu	138	61.6
Orta / Dengi	33	14.6
Lise / Dengi	22	9.7
Üniversite	7	3.1
TOPLAM	226	100

Tablo 45: Hükümlü Kadının Eşinin Öğr. Dur.

X28	Sayı	%
Okur-yazar Değil	34	18.4
Okur-yazar	25	13.5
İlkokul Mezunu	99	53.5
Orta / Dengi	16	8.6
Lise / Dengi	7	3.8
Üniversite	4	2.2
TOPLAM	185	100

Hükümlü kadınların %53.5'inin eşleri ilkökul mezunu iken %18.4'ünün eşi okur-yazar değildir. % 13.5'i ise okur-yazar fakat ilkökul mezunu değildir. Yüksekokul veya üniversite mezunu olanların oranı sadece % 2.2'dir. Diğer grupta ise kadınların % 61.1'inin eşi ilkökul mezunu, %14.6'sının eşi ise ortaokul mezunu bulunmuştur. Yüksekokul veya üniversite mezunu olanların oranı sadece % 3.1 'dir.

Tablo 46: Ank., İst., İzm., Kadının Eşinin Mesleği

X24	Sayı	%
1	38	16.8
2	1	0.4
3	18	8
4	11	4.9
5	41	18.1
7	96	42.5
8	7	3.1
9	1	0.4
10	13	5.8
TOPLAM	226	100

Tablo 47: Hükümlü Kadının Eşinin Mesleği

X30	Sayı	%
1	29	15.8
2	1	0.5
3	5	2.7
4	22	12
5	24	13.1
6	17	9.3
7	59	32.2
8	23	12.6
10	3	1.6
TOPLAM	183	100

Eşlerin meslekleri de öğrenim durumlarına paralel bir görünüm vermektedir. Hükümlü kadınların % 32.2'sinin eşi tarım dışı üretim faaliyetlerin de çalışırken % 15.8'i serbest meslek sahibi kategorisinde, % 12.6'sı ise işsiz, mesleksiz grubunda bulunmaktadır. Diğer grupta da çoğunluğun eşi tarım dışı üretim faaliyetlerinde (% 42.5) çalışırken % 18.1'i ise hizmet sektöründe çalışmaktadır.

Tablo 48: Ank., İst., İzm., Kadının ve Eşinin Evlenme Yaşı

KADININ

X27	Sayı	%
10 - 14	23	10.3
15 - 19	167	74.6
20 - 24	28	12.5
25 - 29	6	2.7
TOPLAM	224	100

ERKEĞİN

X28	Sayı	%
12 - 16	8	3.57
17 - 21	86	38.39
22 - 26	106	47.32
27 - 31	18	8.04
32 - 36	4	1.79
37 +	2	0.89
TOPLAM	224	100

Tablo 49: Hükümlü Kadın ve Eşinin Evlenme Yaşı

X31	Sayı	%
10 - 14	33	18.1
15 - 19	110	60.4
20 - 24	25	13.7
25 - 29	8	4.4
30 - 34	5	2.7
35 - 39	1	0.5
TOPLAM	182	100

X32	Sayı	%
12 - 16	12	6.6
17 - 21	54	29.7
22 - 26	66	36.3
27 - 31	25	13.7
32 - 36	14	7.7
37 +	11	5.9
TOPLAM	182	100

Fiziksel şiddete maruz kalan suçlu kadınların % 60.4'ünün 15–19, %18.1'inin 10–14, eşlerinin ise, % 36.3'ünün 22–26, % 29.7'sinin 17–21 yaşlarında evlendikleri görülmüştür. Kontrol grubunda ise kadınların %74.6'sının evlenme yaşı 15–19 aralığında, erkeklerin ise 19–23 aralığında yoğunlaştığı görülmüştür (%51.3).

Tablo 50: *Ank., İst., İzm., Kadın Eşiyle Nasıl Evlendiği*

X29	Sayı	%
Birlikte Karar	38	16.8
Görücü	159	70.4
Arkadaş Aracılığıyla	5	2.2
Kaçarak	18	8
Diğer	6	2.7
TOPLAM	226	100

Tablo 51: *Hük. Kadının Eşiyle Nasıl Evlendiği*

X33	Sayı	%
Birlikte Karar	32	17.3
Görücü	102	55.1
Arkadaş Aracılığıyla	8	4.3
Kaçarak	38	20.5
Diğer	5	2.7
TOPLAM	185	100

Suçlu kadınların %55.1'i görücü usulüyle %20.5'i ise kaçarak evlendiklerini ifade etmişlerdir. Aynı şekilde diğer grupta da kadınların %70.4'ü görücü usulü, %16.8'i ise eşi ile birlikte karar vererek evlendiğini ifade etmiştir.

Tablo 52: *Ank., İst., İzm., Kadının Eşinin Ev Dışı Sorunları Olup Olmadığı*

X34	Sayı	%
Evet	91	40.3
Hayır	135	59.7
TOPLAM	226	100

Tablo 53: *Hükümlü Kadının Eşinin Ev Dışı Sorunları Olup Olmadığı*

X38	Sayı	%
Evet	100	54.3
Hayır	84	45.7
TOPLAM	184	100

Tablo 54: *Ank., İst., İzm., Kadının Eşinin Sorunlarının Yoğunlaştığı Çevre*

X35	Sayı	%
İş	63	71.6
Arkadaş	9	10.2
Akraba	14	15.9
Diğer	2	2.3
TOPLAM	88	100

Tablo 55: *Hükümlü Kadının Eşinin Sorunlarının Yoğunlaştığı Çevre*

X39	Sayı	%
İş	28	27.7
Arkadaş	35	34.7
Akraba	33	32.7
Diğer	5	5
TOPLAM	101	2.7

Hükümlü kadınların % 54.3'ü eşinin ev dışında sorunları olduğunu, %34.7'si bu sorunların arkadaş çevresinde, % 32.7'si ise akraba çevresinde yoğunlaştığını, % 27.7'si de sorunların genelde iş çevresinde olduğunu ifade etmiştir. Diğer grupta ise eşlerinin ev dışında sorunları olduğunu ifade edenlerin oranı % 40.3'tür. Bu sorunlar da çoğunlukla (% 71.6) iş çevresinde daha sonra da akraba çevresinde (% 15.9) yoğunlaşmaktadır (Tablo 52, 53, 54, 55).

Tablo 56: *Ank.,İst.,İzm., Kadının Evlilikte Eko. Sıkıntıları*

X22	Sayı	%
Evet	207	91.5
Hayır	19	8.4
TOPLAM	226	100

Tablo 57: *Hükümlü Kadınların Evlilikte Eko. Sıkıntıları*

X40	Sayı	%
Evet	154	87
Hayır	23	13
TOPLAM	177	100

Hükümlü kadınların % 87'si evlilikleri süresince ekonomik güçlükler yaşadıklarını söylemişlerdir. Diğer grupta bu cevabı verenlerin oranı da buna yakın bir değer olmaktadır (% 91.5).

Tablo 58: *Ank.,İst.,İzm., Kadının Eşinin Uzun Süre İşsiz Kalıp Kalmadığı*

X23	Sayı	%
Evet	99	44.2
Hayır	125	55.8
TOPLAM	224	100

Tablo 59: *Hükümlü Kadının Eşinin Uzun Süre İşsiz Kalıp Kalmadığı*

X41	Sayı	%
Evet	110	61.5
Hayır	69	38.5
TOPLAM	179	100

Eşin uzun süreli işsizlik durumu incelenince hükümlü kadınların %61.5'i diğer kadınların ise % 44.2'si eşlerinin uzun süreli işsizlik dönemi yaşadığını ifade etmiştir.

Tablo 60: *Ank.,İst.,İzm., Kadının Eşinin Alkol Kullanıp Kullanmadığı*

X59	Sayı	%
Evet	142	62.8
Hayır	84	37.1
TOPLAM	226	100

Tablo 61: *Hükümlü Kadının Eşinin Alkol Kullanıp Kullanmadığı*

X56	Sayı	%
Evet	136	73.5
Hayır	49	26.5
TOPLAM	185	100

Hükümlü kadınların %73.5'i eşlerinin alkol kullandığını belirtirken bu cevabın oranı Ankara, İstanbul ve İzmir örnekleminde de buna yakın yüksek bir değer almaktadır (% 62.8).

Bunlara ek olarak şiddete maruz kalan hükümlü kadınların halen hüküm giydikleri ve daha önce işledikleri suç ile ilgili olarak özellikleri incelendiğinde bazı hususlar dikkat çekici bulunmuştur.

Tablo 62: Hükümlü Kadınların Daha Önce İşledikleri Suç

X74	Sayı	%
Adam Öldürme	2	3.4
Yaralama, Öld. Teşeb.	5	8.6
Hırsızlık	30	51.7
Zina	3	5.2
Gasp, Sahte Senet, Çek	1	1.7
Diğer	17	29.3
TOPLAM	58	100

Tablo 63: Hükümlü Kadınların İşledikleri Suç

X75	Sayı	%
Adam Öldürme	87	46.8
Yaralama, Öldürmeye Teşebbüs	7	3.8
Hırsızlık	39	21
Zina	15	8.1
Irza Tecavüz	1	0.5
Uyuşturucu Madde Suçu	2	1.1
Gasp, Sahte Senet, Çek	4	2.2
Diğer	31	16.7
TOPLAM	186	100

Hükümlü kadımların % 51.7'si hırsızlık suçundan daha önce hüküm giymiş olup, yeni suçları ise % 46.8 ile adam öldürmedir. Buna öldürmeye teşebbüs ve yaralama suçları da eklenirse oran % 50.6'ya yükselir.

Tablo 64: Hükümlü Kadınların Suç İşlerken Kullandıkları Alet

X78	Sayı	%
Alet Kullanmadım	53	35.8
Ateşli Silah	31	20.9
Kesici Alet	34	23
İp	4	2.7
Zehir	3	2
Taş	2	1.4
Diğer	21	14.2
TOPLAM	186	100

Şiddete maruz kalmış olan hükümlü kadınların % 23'ü kesici alet, % 20.9'u ateşli silahla suç işlemiştir.

Tablo 65: Hükümlü Kadınların Suç İşleme Yaşları

X85	Sayı	%
13 - 18	8	4.8
19 - 24	32	19.3
25 - 30	46	27.7
31 - 36	33	19.9
37 - 41	25	15.1
42 - 47	8	4.8
48 - 53	7	4.2
54 - 59	4	2.4
60 +	3	1.8
TOPLAM	166	100

Şiddet mağduru olan suçlu grupta suç işleme yaşının 25-30 yaş grubunda yoğunlaştığı (%27.7), bunu 31-36 yaş grubunun takip ettiği ve 36 yaştan itibaren ilerleyen yaşla birlikte suç oranlarının da belirgin şekilde düştüğü görülmüştür.

Tablo 66: Hükümlü Kadınların Suçu Yönelttikleri Kişinin Cinsiyeti

X86	Sayı	%
Kadın	33	23.1
Erkek	103	72
Her ikisi de	7	4.9
TOPLAM	143	100

Tablo 67: Hükümlü Kadınların Suçu Yönelttikleri Kişi ile Yakınlık Dereceleri

X87	Sayı	%
Koca	53	34.9
Kardeş, ana, baba	5	3.3
Sevgili	1	0.7
Tanımadığı biri	51	33.6
Diğer	42	27.6
TOPLAM	152	100

Eşinin şiddetine maruz kalmış olan suçlu grupta suç mağdurlarının % 72'si erkektir. Bunların da % 34.9'u kadının kocası, % 33.6'sı aile dışından bir kişidir.

GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Araştırma sonuçları Ankara, İstanbul ve İzmir'den seçilen örneklem ile suçlu kadınlar örnekleminin, bazı değişkenler açısından tek yönlü frekans tabloları ile çapraz tablolarının incelenmesi sonucu belli özelliklere sahip olduğunu göstermiştir.

Her iki örnekleme de kadınların çoğunluğu eşlerinin fiziksel şiddetine uğradıklarını belirtmiştir. Ankara, İstanbul ve İzmir'den seçilen kadınların % 21.2'si suçlu kadımların da % 63.9'u şiddete maruz kaldıklarını ifade etmişlerdir.

İki grupta da kadınlar öğrenim düzeyi açısından belli kategorilerde yer almaktadırlar. Her iki grupta da ilkokul mezunu olanların oranı yüksektir. Ankara, İstanbul, İzmir örnekleminde % 46.5, hükümlü kadın örnekleminde ise % 37.4'dür. Yalnız, hükümlü kadınlarda okur-yazar olanların oranı ilkokul mezunlarının oranına yakındır. Bu grupta kadınların şiddete maruz kalmaları ile öğrenim durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu konudaki hipotezimiz doğrulanmıştır.

Kadınların anne ve babalarının da öğrenim durumları benzer bir dağılım vermektedir. Onlarında öğrenim düzeyleri düşüktür.

Fiziksel şiddete maruz kalan kadınların eşlerinin her iki grupta da öğrenim düzeylerinin 'okur-yazar değil' ve 'ilkokul mezunu' kategorilerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Eşlerin öğrenim durumları da kadınların öğrenim durumlarına benzer bir dağılım vermektedir. Böylece bu konu ile ilgili hipotezimiz doğrulanmıştır. Eşin öğrenim durumu yükseldikçe karısına karşı şiddet uygulama frekansı da düşmektedir.

Bunlara ek olarak şiddete maruz kalan kadımların öğrenim düzeyleri de düşük bulunmuştur. Kadınların öğrenim düzeyleri yükseldikçe şiddete uğrama sıklığı da azalmaktadır. Bu her iki grup için de geçerli bir sonuçtur. Değişkenler arası ilişki anlamlı bulunmuştur. Böylece bu konudaki hipotezimiz doğrulanmıştır.

Şiddete maruz kalan kadının ekonomik bağımsızlığı, kadının kendisinin gelir getiren bir işte çalışıp çalışmadığı ve anne-baba ailesinin kadına maddi destek sağlayıp sağlamadığı gibi iki farklı açıdan incelenmiştir.

Oranlarda bir miktar farklılık olmasına rağmen her iki grupta da sık rastlanılan meslek kategorisinin 'ev kadınlığı' olduğu, yine her iki grubun ailelerinden ek gelir sağlamadıkları bulunmuştur. Suçlu kadınların % 67.6'sı diğer grubun da % 86.7'si gelir getiren bir işte çalışmadıklarını ifade etmişlerdir. Hükümlü grubun çalışma oranı suçlu olmayan gruptan biraz daha yüksek olmakla birlikte, genelde şiddete uğrayan kadınların ekonomik bağımsızlıkları yoktur. Bu durum, ikinci hipotezimizi doğrulamaktadır.

Ekonomik bağımsızlık durumuna ek olarak, her iki grupta da kadının ev içi kararlara katılma oranı düşük bulunmuştur. Oranlar iki grup için de birbirine yakındır.

Kadının gelir ve meslek statüsü ile de ilişkili olarak gerek suçlu gerekse suçlu olmayan grupta, ayrıca fiziksel şiddete uğrayan her iki grupta da kadınların çoğunluğu, evlilikleri süresince ekonomik güçlükler yaşadıklarını, büyük bir kısmı eşlerinin ev dışında sorunları olduğunu ifade etmiştir. Suçlu olmayan grupta bu sorunlar önemli derecede iş çevresinde yoğunlaşırken, suçlu grupta eşin arkadaş ve akraba çevresi ile ilgili sorunları olduğunu ifade edenlerin oranı birbirine yakın bulunmuştur.

Ekonomik sıkıntılar her iki grupta da eşin işsizliği ile yakından ilgilidir. Hükümlü kadınların % 51.3'ü eşinin sık sık işsiz kaldığını belirtirken, bu oran diğer grupta % 26.6 bulunmuştur. Suçlu grupta şiddete maruz kalma ve ekonomik sıkıntı ilişkisi anlamlı bulunmuştur.

İki grupta da şiddete maruz kalan kadınların yarısından fazlası anne-baba ailesinde geçimsizlik olmadığını vurgulamıştır.

İki grupta da kadınların evlenme yaşları düşük bulunmuştur. Suçlu grupta 15-19 yaş diliminde evlenen kadın oranı % 55.8 iken, diğer grupta bu oran % 66.2'dir. Şiddete maruz kalan Ankara, İstanbul, İzmir örneklemleri ve hükümlü örnekleminde de kadınların evlenme yaşı frekansları 15-19 yaş diliminde yoğunlaşmaktadır.

Her iki grupta da görücü usulüyle evlenme frekansları yüksektir. Suçlu olmayan grupta görücü usulüyle evlenmeler yoğun bir biçimde görülürken (% 60.6), suçlu grupta da görücü usulü evlenmelerin oranı % 51.2 dir. Bu tür evlenmeye ek olarak, suçlu olmayan grubun aksine suçlu grupta kaçarak evlenmelere de oldukça sık rastlanmaktadır (% 20.2).

Şiddete maruz kalan suçlu kadınların öğrenim durumları ile çocuklarını dövmele arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Okur-yazar olmayanların % 54'ü, ilkökul mezunlarının da % 31.5'i çocuğunu dövdüğünü ifade etmiştir. Yani şiddete uğrayan suçlu kadının öğrenim düzeyi düştükçe kendisinin maruz kaldığı şiddeti çocuğuna da yansıttığı görülmektedir. Bu durum Ankara, İstanbul ve İzmir örnekleminde elde edilen sonuçlara benzerdir. O grupta da kadınların yarısından fazlası 'eşiniz size şiddet kullandıktan sonra çocuğunuzu dövermişiniz?' sorusuna 'evet' şeklinde cevap vermişlerdir. Özetle elde edilen bu veriler, 'şiddete maruz kalan kadınlar çocuklarına karşı da şiddet kullanırlar' hipotezini doğrular niteliktedir.

Babanın çocuklarını dövmesi durumuna en sık orta sonra alt tabakada rastlanmıştır.

İlgili tablolardan da görülebileceği gibi suçlar genelde şehirde ve şahsa karşı işlenmiş şiddet suçlarıdır. Kırsal kesimde de bu tür suç ilk sıradadır. Her iki yerleşim yerinde de hırsızlık ikinci sırayı almaktadır. Kadınların yaşadıkları yer ile şiddete maruz kalmaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Şiddete maruz kalan kadınların çoğunluğu ilde yaşamakta ilçe ve köylerde yaşayanların oranları birbirine yakın olmaktadır.

Suçlu kadınların çoğunun, suç işledikleri anda evli oldukları görülmektedir (% 69.7).

Hükümlü kadınların evlenme yaşları ile şiddete maruz kalmaları arasında da anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Küçük yaşta evlenenlerin eşlerinin şiddetine maruz kalmaları daha sık görülmektedir.

Suçlar genelde önceden planlanmadan işlenmiştir. Önceden planlanmış suç türü ilk sırada hırsızlık, ikinci sırada ise adam öldürmedir.

Hükümlü kadınlarda şiddete maruz kalma ve işlenen suçun türü arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Suç türü diğer değişkenlerle birlikte regresyon analizine tabi tutulduğunda, kadının cezaevine girmeden önceki çalışma durumunun işlenen suç türü üzerinde etken olduğu görülmüştür. Konu ile ilgili hipotezin doğrulanması için diğer değişkenlerin etkilerinin de dikkate alınması gerekmektedir.

Suçlu kadınların çoğu adam öldürme, öldürmeye teşebbüs ve yaralama suçlarından hüküm giymişler ve suç işlerken genelde kesici alet ve ateşli silah kullanmışlardır.

Kadınlar suç işlemlerinde en önemli nedenin 'maddi sıkıntı' olduğunu, daha sonra da 'namus uğruna ve kıskançlık' nedeniyle suç işlediklerini ifade etmişlerdir.

Suçlu kadınlar arasında kocasını öldürenlerin oranı en yüksek bulunmuştur. Kadınların suçu yönelttikleri kişi ile şiddete maruz kalmaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Adam öldürmüş kadımların % 21.77'si, eşinin geçimsiz olduğunu ifade etmiştir.

Adam öldüren kadınların % 18'i kendilerinin, % 10.5'i de eşlerinin ruhsal sorunları olduğunu ifade etmiştir. Diğer suç türleri de incelenince, bu tür suçu işleyen kadınların ruhsal sorunlara sahip olma oranı en yüksek bulunmuştur.

Ankara, İstanbul ve İzmir örnekleminde üç farklı sosyo-ekonomik tabakaya göre, bazı değişkenlerin çapraz ilişkileri incelendiğinde yukarıdakilere ek bazı ilginç sonuçlar elde edilmiştir. Örneğin, evlenme biçimi açısından sadece dini nikah uygulaması en yaygın alt tabakada görülürken, yalnızca medeni nikah uygulaması üst tabakada daha sık görülmüştür. Oranlar tabakalar arasında değişiklik göstermekle birlikte her iki tür nika-hın birlikte uygulanması en sık görülen şeklidir.

Şiddete maruz kalan suçlu kadınların, erkekten kaynaklanan şiddetin nasıl önlenebileceği konusundaki önerileri ile öğrenim durumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. İlkokul mezunu kadınların büyük çoğunluğu 'erkeğin eğitilmesi' ile 'kadınlara haklarının öğretilmesi' gerektiğini vurgulamışlardır.

Ankara, İstanbul ve İzmir örneklemindeki kadınların da her üç tabakada yarıdan fazlası erkeğin şiddet kullanmasını engellemek için, onları eğitmenin gerekli olduğunu ifade etmişlerdir.

Alt tabakada eşinin kendisine karşı şiddet kullandığını ifade eden kadın oranı % 26.1'dir; bunu orta tabaka takip etmektedir (% 20).

Kadın sosyo-ekonomik düzeye göre suçlu ve suçlu olmayan grupta eşin kötü davranışlarına farklı değil, büyük bir oranla homojen bir tepki vermekte; sabretmekte, katlanmaktadır. Kadımların ileride kızları için de tavsiyeleri bu yöndedir. Zaten çalışma sonuçları eşin şiddet kullanmasından kendini sorumlu görenlerin oranının suçlu grupta % 52.5, diğer grupta da % 69.9 olduğunu göstermiştir. Böylece kadın kendisinin de sorumlu-

luđu olduđunu dűşündüđu bir olaya hem kendisinin hem de ileride kızını n sabretmesini öngörmektedir.

Eşler alt tabakada, kadınlara daha fazla cinsel zorlama uygulamak- tadırlar. Bu oran üst tabakada çok düşüktür.

Kendisine karşı şiddet kullanıldığı zaman suçlu olmayan gruptaki kadınların çoğu (% 34.9) 'ondan kaçıp kurtulmak' istediklerini ifade eder- ken, 'onu öldürmek' diyenlerin oranı en yüksek alt tabakada bulunmuştur.

Sosyo-ekonomik düzey ne olursa olsun, kadına karşı şiddet genelde evde gerçekleşmektedir.

Şiddet kullanımında kocaların bir alet veya silah kullanımı fazla sık olmamakla birlikte orta tabakada daha yaygın bulunmuştur.

Suçlu olmayan grupta kadınların, alt tabakada % 57.2'si, orta taba- kada % 50.1'i eşinin alkol kullandığını ifade ederken, bu oran en yüksek değerini üst tabakada almaktadır (% 69.1).

Gerek suçlu gerekse diğer grupta şiddete maruz kalan kadınların da çoğunluğu, eşlerinin alkol kullandığını ifade etmişlerdir.

Üç farklı sosyo-ekonomik düzeyde, kadınların en büyük bölümü, şid- dete rağmen, hala kocalarıyla birarada bulunmalarının temel nedeninin, 'çocuklarını babasız bırakmamak' olduğunu ifade etmişlerdir. Kadının geli- rinin ve gidecek yerinin olmaması da her üç düzeydeki kadın için önemli orandadır.

Sonuç olarak, şiddetin toplumumuzda önemli ölçüde onaylanan ve- ya sert tepki ile karşılaşmayan bir olgu olduğu söylenebilir.

Şiddet kullanan eşler de buna maruz kalanlar da genelde öğrenim düzeyleri düşük kişiler, ekonomik sıkıntı yaşayanlar, evde kendileri dışın- da, birlikte yaşadıkları aile çevresinden birileri bulunanlardır.

Şiddete maruz kalan kadınlar genelde ev kadını statüsündedirler ve büyük bir kısmı boşanmayı düşünse de bunu uygulamaya koymayıp sab- retmeyi tercih etmektedir.

Eşin fiziksel şiddetine maruz kalan suçlu ve suçlu olmayan gruplar şiddet olgusunda önemli olduğu düşünölen değişkenler açısından regres- yon analizine tabi tutuldukları zaman, iki grup için bazı değişkenlerin şid- det olgusu üzerine önemli etki yarattıkları görölmüştür.

Hükümlü kadın örnekleminde şiddete maruz kalma sonucu üzerinde modele katılan değişkenlerden sadece işsizlik ve alkol kullanma durumunun etkin olduğu bulunmuştur.

Kadınların işledikleri suç ile eşin şiddet kullanımı dahil çeşitli değişkenlere uygulanan lojistik regresyon analizi sonucunda sadece kadının cezaevine girmeden önceki çalışma durumunun işlenen suç türü üzerinde etken olduğu görülmüştür. Böylece şahsa karşı, özellikle eşlerine karşı şiddet suçu işleyen kadınların şiddete maruz kalmaları sık görülürken, bu teknik ile şiddete maruz kalan kadınların şiddet suçlarını daha sık işlediklerini sonucu gösterilememiş, bu yolla da ilgili hipotezimiz doğrulanmamıştır. İlişkiyi yeniden test edebilmek için başka istatistik tekniklerin uygulanması yerinde olacaktır. Aynı zamanda, kadının suç işlemesine etkisi olduğu düşünülen, fakat bu araştırmada incelenmeyen başka değişkenlerin önemi test edilebilir.

Suçlu olmayan grupta ise, ilgili bölümde detaylı olarak açıklandığı gibi, işleme şiddet olgusu ile ilişkili olduğu düşünülen değişkenler katılmıştır. İlk aşamada kadının öğrenim durumu, evlenme biçimi, nasıl evlendiği çocuk olup olmaması, evlilikte ekonomik sıkıntı yaşanıp yaşanmaması, eşin işsizliği, eşin ev dışı sorunları, eşin alkol kullanması değişkenleri önemli bulunmuştur. Daha sonra önem sırasına göre değişkenler modele katıldığında, eşin alkol kullanması, eşin öğrenim durumu, eşin işsizlik durumu ve eşin ev dışı sorunları en belirleyici faktörler olarak bulunmuştur. Böylece erkeğin şiddet kullanmasında alkolün etkisi olduğu şeklindeki hipotezimiz her iki örneklem grubu için de doğrulanmıştır.

Ann Hoff'a göre, kadının içinde yaşadığı çevre, kendi dünyasıyla dış dünya arasındaki ara yapıyı oluşturmaktadır. Kendi dünyası, sorunlu bir kadının dünyasıdır. Dış dünya ise, kadın, evlilik, aile ve şiddete ilişkin değer ve normları temsil eden sosyal, politik ve ekonomik kurumlardan oluşmaktadır. Öncelikle kadının, kadın, evlilik, aile ve şiddet konularında hakim kültürel değerleri büyük bir olasılıkla içselleştirdiği varsayılmaktadır. İkinci olarak, kadının ilk kez şiddete maruz kaldığında bu değerlerin onun tepkisini etkilediği varsayılmaktadır. Üçüncü olarak da, bu değerlerle bazı başka maddi faktörlerin (para, ailenin fiziksel yakınlığı vs.) etkileşiminin kadının taciz edildiği ilişkiyi sürdürmesini ya da terk etmesini belirlediği varsayılmaktadır (Ann Hoff 1991:33).

Gerek diğler ÷lkelerde yapılmış çalışmalarda gerekse bizim araştırma-mızda daha önce de belirtildiği gibi, eşlerine karşı fiziksel şiddet kullanan erkekler ilk bakışta normal, sosyal, çevreyle uyumlu hatta sevimli eşler ola-rak gör÷lmekle birlikte alkolizm ve işsizlik gibi problemleri sıklıkla sergile-mektedirler.

Çalışmalar şiddete uğrayan kadınlarda da ortak bazı özellikler saptamıştır. Bu kadınlara bir dereceye kadar erkek otoritesini ve gücünü kabullen-mektedirler. Bazı çalışmalar bu durumu dinin ve diğler sosyal kurumların öğretileriyle ilişkilendirmektedirler. Koca ve baba otoritesinin koşulsuz ona-yı kadında, içinde bulunduğu olumsuz koşullarda affedici davranma, aile-yi birarada tutma çabası ve çocuklarına karşı da babalarını mazur göste-me eğilimini ortaya çıkarmaktadır.

Yaygın olan görüşün aksine şiddete maruz kalan kadın için evi terketmek kolay değildir. Araştırma sonuçlarımızda da gör÷ldüğu gibi, kadın-ların çoğu bu durumdan rahatsız olmakla birlikte büyük bir kısmı katlan-ma, sabretme yolunu seçmektedir. Bu yolu gelecekte kız çocukları için tavsiye edenlerin oranı da küçümsenemeyecek boyuttadır. Bunun da çeşitli nedenleri vardır. Kadın herşeyden önce ekonomik yönden erkeğe bağımlı durumdadır. Özellikle çocuklarını babasız bırakmak istememektedir, zaten kendi ailesi de olaya çok sert tepki göstermemektedir. Çalışan kadın kazan-cını evi için harcasa da birçok durumda dışarıda çalışması kocasıyla anlaş-mazlık konusu olmaktadır. Çünkü birçok erkek için kadının yeri evidir ve kadının en önemli görevi evin ve çocukların bakımını üstlenmektir (Ata-lay, Konaş ve diğlerleri, 1992:127).

Çalışmayan veya geliri olmayan kadın evi terkederse gidecek yeri ve geçimini sağlayacak parası yoktur. Bunlar varolsa da çocuklarını bırakıp gitmeyi veya onları babasız bırakmayı istememektedir. Evinde kalmak, kadın için bildiği şeylerle mücadeleye devam etmek, evini terketmek ise hiç bilmediği durumlar ve şeylerle mücadele etmek anlamı taşımaktadır.

Bu gerçeğe rağmen, insanlar bir faciaya uğramış kişileri suçlama eğilimi taşımazken, şiddete maruz kalan kadını neden suçlamaktadır? Bu sorunun cevabı, büyük olasılıkla aile ve evliliğe ilişkin görüşler, tutumlar, şiddet olgusunun nasıl bir kavramsal çerçeveye oturtulduğu, kamuoyu ta-rafından nasıl tanımlandığı ve hangi koşullarda onay gör÷düğu gibi nokta-larda verilebilir.

şiddet içeren bir ilişkiye yaşayan kadınların kendilerini suçlama, sı-

kıntılarını içine atma, bu sorunu anne-baba ailesiyle paylaşmama ve yaşadıkları hayal kırıklığı sonucu geldikleri son nokta, kendilerine yönelttikleri yıkıcılıktır. Kendilerini öldürmekten, neyin alıkoyduğu araştırıldığında, büyük bir kısmının çocuklarını düşündükleri ortaya çıkmıştır (Ann Hoff 1991:50-53).

Bizim araştırma sonuçlarımız da, erkeğin şiddet uygulamasından kendisinin de sorumlu olduğunu belirtenlerin oranının, azımsanmayacak kadar yüksek olduğunu göstermiştir. Bu husus, kadının şiddete rağmen, evini terketmemesine daha önce de belirtilen çocukları babasız bırakmama gibi diğer bazı faktörlerle birlikte neden teşkil etmektedir.

Daha önce de belirtildiği gibi, kadına karşı şiddet özellikle erkekler tarafından uygulanmaktadır. Kadına karşı şiddet uygulayan kişi de genellikle kocadır.

Sosyo kültürel yapı içinde genelde erkek çocuğun sosyalizasyonunda kazandırılan 'erkeklik' rolünde kadını küçümseme, ona karşı sert davranma, evde tek hakim olma ve gerektiğinde kadına şiddet kullanma sıklıkla öğretilmektedir. Hatta karısına şiddet kullanan kocalar bazı çevrelerde ayıplanmamaktadır. Bir çok çevrede sosyalleşme süreci boyunca, erkekler öfkelerini çevrelerine yansıtmayı, saldırılara karşı koymayı, kavga etmeyi öğrenmektedirler. Bunun nedeni gerginliklerinin kendilerinden kaynaklanmadığı yolunda geliştirdikleri varsayımdır. Buna karşın, kadınlar yaşadıkları gerginliklerin kendilerinden, kendi yetersizliklerinden kaynaklandığına inanarak sosyalleşmektedirler. Dolayısıyla, onlara göre, sorunları sosyal değil kişiseldir. Bu noktayla bağlantılı olarak da dayak olayında kendilerini suçlama eğilimi geliştirmektedirler.

O halde erkeğin kadına karşı şiddet uygulamasını önleyebilmede önemli bir faktör sosyalizasyon sürecinde cinsiyet rolleri tanımının cinsiyet ayrımcılığına yol açacak şekilde olmamasıdır. Sosyalizasyon sürecinin en önemli uygulayıcısı olan annelerin bu konuda eğitilmiş ve bilinçli olması çok önemlidir.

Kadının eğitimi ve bilinçlendirilmesi hem anne hem de eş olarak sosyal rolünün ve konumunun ne denli önemli olduğunun öğretilmesi, onların daha önce de bahsedildiği gibi hem karşı cinse saygılı, paylaşmayı bilen erkek çocuklar yetiştirmelerine hem de kadın erkek ilişkilerinde haksızlığa uğradıklarında bunun yalnızca kendi tutum ve davranışların-

dan kaynaklanmadığının ve buna katlanmak zorunda olmadıklarının farkına varmalarına yardım edecektir.

Gene, kadının eğitimi ve bilinçlendirilmesi onun sadece evlilik ilişkisinde değil iş ilişkilerinde de ayrımcılığa ve şiddete karşı koyabilmesini sağlayacaktır.

Bu eğitim, hem yaygın hem de örgün eğitim kurumları yardımıyla verilebilir. Aynı zamanda toplumda mevcut cinsiyet ayrımcılığının basın, yayın ve televizyon yardımıyla pekiştirilmesi değil ortadan kaldırılmaya çalışılması da şiddet kullanımına etki edecektir.

Ana okulundan itibaren eğitim ve öğretim süreci boyunca cinsiyet ayrımcılığı ders kitaplarında yer alan yazı ve resimlerle işlenmekte, kız ve erkek çocuklara benimsetilmektedir. Bunun yerine, rollerin yetki ve paylaşımının öğretilmesi problemin çözümünü kanımızca çok kolaylaştıracak bir başka husus olmaktadır.

Eğitim ve öğretim süreçlerinin ilk yıllarından itibaren hem kız hem de erkek çocuklara, şiddetin istenmeyen, onaylanmayan bir davranış olduğu öğretilmeli ve benimsetilmelidir.

Yazılı ve sözlü basında, gerek ürünlerin tanıtımında, gerekse eğlence amacıyla hazırlanan yazı, film ve programlarda kadının bir seks objesi olarak sunulması kadına karşı her tür şiddeti teşvik edicidir.

Sonuç olarak, rutin sosyalizasyon süreçleri, dominant cinsiyet sistemi, süregelen kadın erkek ilişkileri erkekleri kadını mağdur etme konusunda cesaretlendirmektedir. O halde kadının mağdur oluşunda üzerinde öncelikle durulması gereken önemli bir konu, toplumda mevcut cinsiyet rolleridir.

Toplumun kadının mağduriyetine az tepki göstermesinin ardında yatan önemli bir neden kadın oluşa verilen düşük değerdir. Eğer problemle mücadele edilmek isteniyorsa daha önce belirtilen konulara ek olarak kadın haklarının gerçekten önemsenmesi, korunması ve kullanımının teşvik edilmesinin son derece önemli olduğu gözardı edilmemelidir.

Toplumsal değişmeye paralel olarak, kadının işlediği suç türlerinin ve oranlarının da değiştiği bir gerçektir. Bu çerçevede incelenmesi gereken bir diğer konu da, gerek ana-baba ailesinde, gerek evlilikte kadına yönelik saldırgan ve şiddet ögesi içeren davranışların kültürel açıdan ne ölçüde onaylandığıdır. Bu nedenle kadın suçlularla ilgili araştırmalarda, kültürel yapı içinde kadının konumu ve içinde yaşadığı kültürel koşullar dikkate alınmalıdır.

Çalışmanın bir bölümünde ele alınan şiddete maruz kalan suçlu ve suçlu olmayan kadınların birçok özellikleri (örneğin, öğrenim durumu, meslek, evlenme yaşı, ekonomik sıkıntı, evlenme biçimi, eşyle nasıl evlendiği gibi) diğer grubun özelliklerine benzerdir. Yalnız her iki grup şiddete maruz kalma açısından karşılaştırıldığında suçlu kadınlarda bu oranın grubun yarısından fazlasını temsil ettiği (% 63.9) görülmüştür. Şiddete maruz kalmanın, hükümlü kadınların suç işlemelerinde etkin olmakla birlikte sosyal olguların tabiatlarına uygun olarak tek değil fakat önemli bir faktör olduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca, erkeğin şiddet kullanmasında, kendilerinin de payı olup olmadığı konusundaki görüşleri sorulduğunda, olayın ortaya çıkmasında 'hatalı' olduğunu kabul eden kadınların oranı, Ankara, İstanbul ve İzmir örneğinde % 69.9, suçlu grupta da % 52.5 bulunmuştur. Bu farklılık, kocasına karşı şiddet suçu işleyen kadımların uğradıkları şiddetten kendilerini daha az sorumlu tuttuklarını ortaya çıkartmaktadır. Dolayısıyla, suçlu kadın, şiddet uygulanmasında hatalı gördüğü kişiyi, şiddet suçu işleyerek cezalandırmaktadır. Bu durum, ortaya şöyle bir tablo çıkartmaktadır: Kadın, eşinin kendisine haksız yere şiddet uyguladığına inanmakta, buna karşın bu ilişkiyi terk etme yoluna gitmemektedir. Vurgulanması gereken bir diğer faktör, bu noktada belirlemektedir. Gerçekte, çoğu kez, kadının şiddete maruz kaldığı ilişkiyi, boşanma yoluyla sona erdirmeye seçeneği yoktur; İçinde yaşadığı şiddet ortamından kurtulmasının tek yolu, haksız yere kendisine şiddet uygulayan kocasını öldürmektir. Dolayısıyla bu tabloda şiddetin bireysel nedenlerinden öte, sosyo-kültürel nedenleri açıkça ortaya çıkmış olmaktadır. Vurgulanması gereken, kadının bu ilişkiyi sosyal, kültürel ve ekonomik faktörlerin baskısıyla kendince doğru kabul ettiği biçimde sonlandırmasıdır. Buna ek olarak şiddete uğrayıp suç işleyen kadınların suçları, genelde şahsa karşı şiddet suçları olup, suç mağdurları da sıklıkla kocalarıdır.

Fiziksel şiddete maruz kalmakla birlikte kadınların suça yönelmelerinde incelenen değişkenler yanında başka faktörlerin de etkisi olduğu düşünülebilir. Araştırma sonuçlarında bazı noktaların önemi belirgindir:

Birincisi, şiddete maruz kalan kadının, bu problemi çevresiyle paylaşp çözüm aramaması, kendisinin de hatalı olduğunu düşünmesi, bu ilişkiye katlanma yolunu seçmesidir. İkincisi, suçlu grubun şiddetten diğer grup kadar kendini sorumlu görmemesi, problemin çözümünü suç işlemekte araması; üçüncüsü, her iki grupta da şiddete uğrayan kadınların, çocuklarına da şiddet uygulamaları ve bu yolla sosyalleştirdikleri gelecek nesillere şiddet kullanmayı ve şiddete katlanmayı öğretilmeleridir.

KAYNAKLAR

ADLER, Freda

"The Interaction Between Women's Emancipation and Female Criminality: A Cross-Cultural Perspective", F. Adler, R.J. Simon (Eds), *The Criminology of Deviant Women*, Houghton, Mifflin Company, 1979, 407-19.

ANN HOFF, Lee

Battered Women As Survivors, Routledge Pub., New York, 1990.

ATALAY, Beşir, Y.M. KONTAŞ, S. BEYAZIT ve K. MADENOĞLU

Türk Aile Yapısı Araştırması, DPT Yayınları, Ankara 1992.

BAILEY, Kenneth D.

Methods of Social Research, The Free Press, New York, 1987.

BERGMAN, Bo and B. BRISMAR

"A Five Year Follow-up Study of 117 Battered Women", *Ame. Journal of Public Health*, Vol. 81, No. 11, Nov. 1991, 1486-1488.

BLALOCK, Hubert M. Jr. and A. B. BLALOCK

Methodology in Social Research, McGraw-Hill Book Comp., New York, 1987.

CHESNEY-LIND, Meda

"Women and Crime: The Female Offender", *Signs*, Vol. 12, No. 1, 1986, 78-79.

CLARK, Roger

"Cross-National Perspective on Female Crime: An Empirical Investigation", *International Journal of Comparative Sociology*, Vol. 30, No. 3-4, 1989, 195-215.

DALLOS, Rudi and E. MCLAUGHIN (Ed.)

Social Problems and The Family, Sage Pub., London, 1993.

DAVIS, Liana V.

"Battered Women: The Transformation of a Social Problem",
Social Work, No. 32, July/August 1987, 306-311.

DAVIS, Kingsley

"Sexual Behavior", **Contemporary Social Problems**, R.K. Merton
R. Nisbet (Eds.), Harcourt Brace Jovanovich, Inc., New York 1971.

DÖNMEZER, Sulhi

Kriminoloji, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1984.

GIBBONS, Don C.

Delinquent Behavior, Prentice-Hall Inc., Englewood Cliffs, New
Jersey, 1970.

GLUECK, Sheldon and E.T. GLUECK

"Five Hundred Delinquent Women", **The Criminology of Deviant
Women**, F. Adler, R.J. Simon (Eds.), Houghton Mifflin Comp.,
1979.

HAFFORD, Meredith

"Family Violence: Challenging Cases for Probation Officers",
Federal Probation, Sep., 1991, 12-17.

HAGAN, John, J. SIMPSON and A.R. GILLIS

"Class in the Household: A Power Control Theory of Gender And
Delinquency" **American Journal of Sociology**, Vol. 92 No. 4, Jan.
1987, 788-816.

HARTNAGEL, Timothy F. and M. MIZANUDDİN

"Modernization, Gender Role Convergence and Female Crime : A
Further Test", **International Journal of Comparative Sociology**,
Vol. 27, No. 1-2, 1986, 1-14.

HOWARD, Margareth

"Husband-Wife Homicide: An Essay From a Family Law
Perspective", **Law and Contemporary Problems**, Vol. 49, No.1,
1986, 63-88.

İÇLİ, Tülin G.

Sosyal Bilimlerde İstatistik, H.Ü. Fen Fak. Matb., Ankara, 1987.

İÇLİ, Tülin G.

Türkiye'de Suçlular: Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Özellikleri,
Bizim Büro Basımevi, Ankara, 1992.

İÇLİ, Tülin G. ve A. ÖĞÜN

"Sosyal Değişme Sürecinde Kadın Suçluluğu", **H.Ü. Edebiyat Fakültesi Dergisi**, Cilt, 5, Sayı. 1, Aralık, 1988, 17-32.

İÇLİ, Tülin G.

Kriminoloji, Bizim Büro Basımevi, Ankara, 1994.

KLEIN, Dorie and J. KRESS

"Any Women's Blues : A Critical Overview of Women, Crime and the Criminal Justice System", **Crime and Social Justice**, No.5, 1976, 34-39.

MANNHEIM, Hermann

Comparative Criminology, Routledge and Kegan Paul, London, 1965.

NAGLA, Behupandra K.

"Women As Victims of Crime", **Women, Crime and Law**, B.K. Nagla (Ed.), New Delhi, 1991.

NETTLER, Gwynn

Explaining Crime, Mc Graw-Hill Book, Comp, Inc., New York, 1974.

OHLIN, Lloyd and M. TONRY

"Intra Family Violence and Crime and, Violence Outside The Family" **Family Violence**, G.T. Hataling. M.A. Strauss ve A.J. Lincoln (Eds.), The University of Chicago Press, Chicago, 1989.

POLİS 1988, 1989, 1990, 1991, 1992. T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü Çalışmaları.

POLLAK, Otto

"The Masked Character of Female Crime", **The Criminology of Deviant Women**, F. Adler, R.J. Simon (Eds.), Houghton Mifflin Comp., Boston, 1979, 37-45.

REID, Titus S.

Crime and Criminology, Holt Rinehart and Winston, New York, 1981.

RITZER, George

Social Problems, Random House, New York, 1990.

ROSENBERG, Moris

The Logic of Survey Analysis, Basics Books Inc., Publishers, New York, 1968.

SELTZER, Judith A. and D. KALMUSS

"Socialization and Stress Explanations for Spouse Abuse" **Social Forces**, Vol. 67, No. 2, 1988, 473-491.

SIMON, Rita J.

"Arrest Statistics", **The Criminology of Deviant Women**, F. Adler, R.J. Simon (Eds.), Houghton Mifflin Comp., Boston, 1979, 110-114.

SOUTH, Scott J. and S.F. MESSNER

"The Sex-Ratio and Women's Involvement in Crime: A Cross National Analysis", **The Sociological Quarterly**, Vol. 28. No. 2, 1986, 171-188.

STEFFENSMEIER, Darell J.

"Organizational Properties and Sex-Segregation in the Underworld: Building a Sociological Theory of Sex-Differences in Crime", **Social Forces**, Vol. 61, 1983, 1010-1132.

STEFFENSMEIER, Darell, E. ALLAN and C. STREIFEL

"Development and Female Crime: A Cross-National Test of Alternative Explanations", **Social Forces**, Vol. 68, No. 1, Sept. 1989, 262-283.

SUTHERLAND, Edwin, H. and D. CRESSEY

Principles of Criminology, J.B. Lippincot Comp, Chicago, 1966.

WILSON, Susan Kaye, S. CAMERON, P. JAFFE and D. WOLFE

"News and Views. Children Exposed to Wive Abuse: An Intervention Model". **The Journal of Contemporary Social Work**, March 1989, 180-184.

WODARSKI, John S.

"An Examination of Spouse Abuse: Practice Issues for the Profession", **Clinical Social Work Journal**, Vol. 15, No. 2, Summer 1987, 172-187.

WOLFGANG, Marvin E. (Ed.)

Studies in Homicide, Harper and Row Pub. New York, 1967.

EK 1 :

Sayın Cevaplayıcı,

Bu araştırma Hacettepe Üniversitesi Sosyoloji Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. TÛLİN GÛNŞEN İÇLİ tarafından UNESCO ve ADALET BAKANLIĞI ile işbirliği içinde, Türkiye'de aile içinde kadına karşı şiddetin varlığını, boyutlarını ve nedenlerini belirlemek amacıyla yapılmaktadır. Anket uygulanacak kişiler Ankara, İstanbul ve İzmir'in çeşitli semtlerinden Devlet İstatistik Enstitüsü verileri kullanılarak rastgele seçilmiştir. Araştırma çok büyük maddi güçlüklerle gerçekleşmektedir.

Çalışmada sizin kimliğiniz, isminiz, adresiniz bizim için gerekli değildir. Ankette dikkat edeceğimiz gibi isim, soyadı gibi bilgiler sorulmamaktadır. Bizim için önemli olan sadece erkekleri kadınlara karşı şiddete iten nedenleri belirlemektir. Bu anketi cevaplamakla Türkiye'de ve tüm dünyada çok önemli bir problemin bilimsel olarak incelenmesine büyük katkıda bulunacaksınız.

Anketi cevapladıktan sonra, sizin anketiniz binlerce anketten sadece biri olacak ve biz sadece cevaplarınızla işlem yapacağız.

Takdir edersiniz ki bu problemin aydınlatılması ve çözümlenmesi bizlerin olduğu gibi gelecek kuşaklar açısından da çok önemlidir.

Yardımlarınız için çok teşekkür ederiz.

Proje Yürütücüsü
Prof. Dr. TÛLİN GÛNŞEN İÇLİ
Hacettepe Üniversitesi
Sosyoloji Bölümü

"AİLEDE KADINA KARŞI ŞİDDET VE KADIN SUÇLULUĞU"

PROJESİ SORU KAĞIDI

PROJE YÖNETİCİSİ: PROF. DR. TULİN İÇLİ

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ, SOSYOLOJİ BÖLÜMÜ

1. Doğum tarihiniz _____
2. Ne kadar zamandan beri bu ilde oturuyorsunuz?
3. Öğrenim durumunuz
 - 1 () Okur-yazar değil
 - 2 () Okur-yazar, ilkokul mezunu değil
 - 3 () İlkokul mezunu
 - 4 () Ortaokul ve dengi meslek okulu mezunu
 - 5 () Lise mezunu
 - 6 () Yüksekokul ya da üniversite mezunu
4. Sizce kişinin eğitim görmesi kendisine haksızlık edilmesini engeller mi?
 - 1 () Evet, kişinin eğitimli olması kendisine haksızlık edilmesini engeller
 - 2 () Hayır, kişinin eğitimli olması kendisine haksızlık edilmesini engellemez
5. Anne ve babanızın öğrenim durumu nedir?

	<u>Anne</u>	<u>Baba</u>
1. Okur-yazar değil	()	()
2. Okur-yazar, ilkokul mezunu değil	()	()
3. İlkokul mezunu	()	()
4. Ortaokul ve dengi meslek okulu mezunu	()	()
5. Lise veya dengi meslek okul mezunu	()	()
6. Üniversite ya da yüksekokul mezunu	()	()

6. Ana-baba ailenizde aşığıdakilerden hangisi söz konusuydu? (En fazla iki şık işaretlenecek)
- 1 () Annem, babamla anlaşamazdı, babam annemi döverdi
 - 2 () Annemle anlaşamazdım, annem beni sık sık döverdi
 - 3 () Babam beni ve kardeşlerimi döverdi
 - 4 () Erkek kardeşim beni döverdi
 - 5 () Genellikle ailede herkes birbiriyle iyi anlaşırđı
7. Aile içi geçimsizliklerin sebebi sizce neydi?
- 1 () Ekonomik sorunlar
 - 2 () Babamla annemin anlaşamaması
 - 3 () Benden ya da kardeşlerimden kaynaklanan sorunlar
 - 4 () Diğđer belirtiniz.....
8. Çocuklukta anne-babanızın doğru bulmadığı bir davranışta bulunduğunuzda, size nasıl davranılırdı? (En fazla iki şık işaretlenecek)
- 1 () Yumuşak davranır, öğüt verirlerdi
 - 2 () Aldırış etmezlerdi
 - 3 () Sinirlenir, azarlarlardı
 - 4 () Döverlerdi
 - 5 () Arkadaşlarımla oynamama izin vermezlerdi
 - 6 () Aç bırakırlardı
 - 7 () Sevdiğim şeyleri yapmamı engellerlerdi
 - 8 () Harçlığımı keserlerdi
 - 9 () Bir yere kapatırlardı
 - 10 () Diğđer belirtiniz.....
9. Sizce çocuklar anne-babanın istemediği davranışlarda bulduklarında dövülmeli mi?
- 1 () Evet
 - 2 () Hayır, hiçbir zaman

10. Çocuklarınıza, doğru bulmadığınız bir davranışta bulduklarında nasıl davranırsınız? (En fazla iki şık işaretlenecek)

- 1 () Yumuşak davranır öğüt veririm
- 2 () Aldırış etmem
- 3 () Sinirlenir, azarlarım
- 4 () Döverim
- 5 () Arkadaşlarıyla oynamasına izin vermem
- 6 () Aç bırakırım
- 7 () Sevdiği şeyleri yapmasını engellerim
- 8 () Harçlığını keserim
- 9 () Bir yere kapatırım
- 10 () Diğer belirtiniz.....

11. Mesleğiniz nedir?.....

12. Gelir getiren bir işte çalışıyor musunuz?

- 1 () Evet
- 2 () Hayır

Cevabınız hayırsa 16. soruya geçiniz

13. Çalışmanıza kim karar verdi?

- 1 () Ben verdim
- 2 () Eşim verdi
- 3 () Anne ve babam verdi
- 4 () Eşimle birlikte karar verdik
- 5 () Eşimin ailesi
- 6 () Diğer belirtiniz.....

14. İşinizden elde ettiğiniz geliri;

- 1 () Getirip eşinize verirsiniz, harcamalara o karar verir
- 2 () Eşinizin geliri ile sizin gelirinizi birleştirirsiniz ve harcamalara birlikte karar verirsiniz
- 3 () Gelirinizin tümünü istediğiniz gibi harcarsınız
- 4 () Kendi eksiklerinizi tamamlayıp, kalanını eşinize verirsiniz
- 5 () Diğer belirtiniz.....

15. Çalışmanızın amacı neydi?

- 1 () Kendi adıma para kazanmak
- 2 () Ev bütçesine katkıda bulunmak
- 3 () Eşim çalışmıyordu, ben çalışmak zorundaydım
- 4 () Hoşlandığım bir işi yapmak için
- 5 () Diğer belirtiniz.....

16. Anne-babanız size bir gelir sağlıyor mu?

- 1 () Evet
- 2 () Hayır

Cevabınız evetse,

17. Bu geliri harcamanıza eşiniz karışıyor mu?

- 1 () Evet
- 2 () Hayır

18. soruyu gelir getiren bir işte çalışmayanlar cevaplandıracaktır

18. İsteddiğiniz, ihtiyacınız olan birşeyi almak için,

- 1 () Eşiniz size istediğiniz parayı kolayca verir
- 2 () Eşiniz size istediğiniz parayı kolayca vermek istemese de genellikle verir
- 3 () Eşiniz sizin ihtiyacınıza önem vermez
- 4 () Gereken parayı eşinizden istemek yerine ailenizden istemeyi tercih edersiniz
- 5 () Diğer belirtiniz.....

19. Evliliğinizde ekonomik sıkıntı yaşadınız mı?

- 1 () Evet, yaşadım
- 2 () Hayır, yaşamadım

20. Eşiniz uzun süren bir işsizlik dönemi geçirdi mi?

- 1 () Evet
- 2 () Hayır

21. Eşinizin mesleği nedir?.....

22. Eşinizle evlenme biçiminiz nedir?

- 1 () Medeni nikah
- 2 () Dini nikah
- 3 () Her ikisi de

23. Eşinizin öğrenim durumu nedir?
1 () Okuryazar değil
2 () Okuryazar, ilkokul mezunu değil
3 () İlkokul mezunu
4 () Ortaokul ya da dengi meslek okulu mezunu
5 () Lise veya dengi meslek okulu mezunu
6 () Üniversite ya da yüksekokul mezunu
24. Kaç yaşında evlendiniz? Sizin yaşınız _____ Eşinizin yaşı _____
25. Eşinizle nasıl evlendiniz?
1 () Birlikte karar vererek 3 () Arkadaşlarımızın aracılığıyla
2 () Görücü usulü ile 4 () Kaçarak evlendik
5 () Diğer belirtiniz.....
26. Evliliğiniz, yaptığınız ilk evlilik mi?
1 () Evet 2 () Hayır Kaçıncı evliliğiniz? _____
27. Çocuğunuz var mı?
1 () Evet Kaç tane — 2 () Hayır
28. Bir eşte olmasını istediğiniz en önemli iki özelliği belirtiniz
1 () İyi ahlak 4 () Eve ve aileye bağlılık
2 () İyi huy 5 () Gelirinin iyi olması
3 () İyi meslek
29. Eşinizin çocuklarınızla ilişkisi nasıldır?
1 () Yakından ilgilidir
2 () Özel durumlar dışında pek ilgilenmez
3 () Onlara karşı katıdır ve sık sık döver
4 () Diğer belirtiniz.....
30. Eşinizin ev dışı yaşantısında sorunları var mıdır?
1 () Evet 2 () Hayır

Cevabınız hayır ise, 32. soruya geçiniz

31. Eşinizin ev dışındaki sorunları en çok hangi çevrede yoğunlaşmaktadır?

- 1 () İş çevresinde 2 () Arkadaş çevresinde
3 () Akraba çevresinde 4 () Diğer belirtiniz.....

32. Eşinizle anlaşmazlıklarınız, kavgalarınız en çok hangi sebepten/ sebeplerden çıkar? (en fazla iki sık işaretlenecektir)

- 1 () Eşim giyimimi beğenmez
2 () Eşim komşularla akadaşlarımla ilişkilerimi beğenmez
3 () Eşim beni tertipsiz, dağınık bulur
4 () Eşim beni müsrif bulur
6 () Eşim, ailesine karşı davranışlarımı beğenmez
7 () Eşim işimi beğenmez
8 () Eşim yemeklerimi beğenmez
9 () Eşim sinirli olduğu zaman ona cevap vermemi istemez
10 () Eşim ondan habersiz sokağa çıkmamı istemez
11 () Eşim ailemin bize sık sık gelmesini istemez
12 () Geçim sıkıntısından
13 () Çalışıyor olmamdan
14 () Diğer belirtiniz

33. Hiç eşinizden boşanmayı düşündünüz mü?

1 () Evet. Boşanmak istemenizin en önemli sebebi neydi?

- 1 () Ailelerimizin uyuşamaması
2 () Dayak, hakaret
3 () Şiddetli geçimsizlik
4 () Maddi sıkıntılar
5 () Kıskançlık, aşırı koruma, baskı
6 () Diğer belirtiniz.....

2 () Hayır

34. Evinizde önemli kararları kim alır?
- 1 () Eşimin ailesi 3 () Eşim 5 () Benim ailem
2 () Eşim ve ben. 4 () Ben 6 () Diğer belirtiniz..... ..
35. Eşiniz ve çocuklarınız dışında evde sizinle birlikte yaşayan başka kişiler var mı?
- 1 () Evet. Kimler?
- 1 () Kayınvalide
2 () Kayınpeder
3 () Annem
4 () Babam
5 () Görümce, elti, kayınbirader
6 () Kız/erkek kardeşim
7 () Diğer.....
- 2 () Hayır

Cevabınız evetse,

36. Eşinizle aranızda, evde birlikte yaşadığınız kişilerden kaynaklanan sorunlar oldu mu?
- 1 () Evet 2 () Hayır, hiç olmadı
37. Eşiniz, size karşı sevgisini dile getirir mi?
- 1 () Evet 2 () Hayır, hiç dile getirmez
38. Eşinizin kötü davranışlarına nasıl bir tepki gösteriyorsunuz?
- 1 () Sabrediyorum, aslında kötü niyetli olmadığını biliyorum, katlanıyorum
2 () Sözle sert tepki gösteriyorum, kavga etmeye başlıyoruz
3 () Diğer belirtiniz.....

39. Sizce, kadınlar eşlerinden kötü davranış gördükleri zaman ne yapmalıdırlar? (En fazla iki şık işaretlenecektir)
- 1 () Kocasına böyle davranmaması gerektiğini, bir daha yaparsa, onu affetmeyeceğini söylemeli
 - 2 () Varsa çocuklarını alıp, evi terketmeli,
 - 3 () Çocuklarını da bırakıp evi terketmeli,
 - 4 () Komşularına, arkadaşlarına eşinin yaptıklarını anlatıp, onu utandırmalı,
 - 5 () Eşinin ailesine durumu anlatmalı,
 - 6 () Kendi ailesine durumu anlatmalı,
 - 7 () Onu karakola şikayet etmeli,
 - 8 () Doktor, psikolog, sosyolog gibi uzmanlardan yardım istemeli,
 - 9 () Yukarıdakilerden hiçbirini yapmamalı, işi kendi haline bırakmalı, sabretmeli
 - 10 () Ondan boşanmalı
 - 11 () Diğer belirtiniz.....
40. Sizce bir erkek eşi ile cinsel yönden beraber olmak istediği zaman nasıl davranmalı?
- 1 () Kadın da birlikte olmak isterse olmalı, onu zorlamamalı
 - 2 () Kadın birlikte olmak istese de istemese de olmalı.
41. Eşiniz sizinle cinsel yönden birlikte olmak istediğinde,
- 1 () Ben istemezsem, zorlamaz
 - 2 () Benim istememe aldırılmaz, zorla ilişki kurar
 - 3 () Bazen beni kendi halime bırakır, bazen zorla ilişki kurar
42. Bir kız çocuğunuz olsa/varsın, ileride kocasından kötü davranış görse, ne yapmasını istersiniz?
- 1 () Kocasından derhal boşanmasını isterim
 - 2 () Kocasını terketmesini isterim
 - 3 () Sesini çıkarmayıp sabretmesini isterim
 - 4 () Kocasına tavır almasını, küsmesini surat asmasını isterim
 - 5 () Başkalarından yardım istemesini isterim
 - 6 () Onu şikayet etmesini isterim
 - 7 () Diğer belirtiniz.....

43. Sizce erkeklerin eşlerine kötü davranmalarının, dövmelelerinin en önemli iki nedeni nedir? (En fazla iki şık işaretlenecek)

- 1 () Erkek olduğu için, kendinde bu hakkı görmesi
- 2 () Kadınların anlayışsızlığı, bunu haketmeleri
- 3 () Erkeklerin kadına eziyet etmekten hoşlanmaları
- 4 () Erkeğin eğitimsizliği
- 5 () Kadının eğitimsizliği
- 6 () Kadının işinin ve gelirinin olmaması
- 7 () Kadının gidecek yerinin olmaması
- 8 () Kadının çevresinin ve ailesinin baskısı
- 9 () Diğer belirtiniz.....

44. Sizce, erkeklerin kadınlara kötü davranmalarını engellemek için ne yapılmalıdır?

- 1 () Erkekler eğitilmelidir
- 2 () Kadınlara hakları öğretilmelidir
- 3 () Her ikisi de

45. Eşiniz size karşı kaba kuvvet kullanır mı?

- 1 () Evet, kullanır
- 2 () Hayır, kullanmaz

Eğer eşiniz size karşı hiç kaba kuvvet kullanmıyorsa 57. soruya geçiniz.

46. Bu durumlarda fiziksel olarak hırpalanmanızın nedeni nedir?

- 1 () Eşimin ev dışı yaşantısındaki sorunlarını ilişkimize yansıtması,
- 2 () Maddi sorunlarla ilgili kavga ve tartışmalar,
- 3 () Evdeki tavırlarımdan, davranışlarımdan kaynaklanan sorunlar,
- 4 () Çocuklarla ilgili sorunlar,
- 5 () Akrabalarımızla ilgili sorunlar,
- 6 () Diğer belirtiniz.....

47. Eşiniz size kötü davrandığı zaman, ilk anda aklınıza neler geliyor?
- 1 () Evden ve ondan kaçıp kurtulmak
 - 2 () Ondan boşanmak
 - 3 () Onu öldürmek
 - 4 () Onu bana kötü davrandığı için ailesine şikayet etmek
 - 5 () Onu bana kötü davrandığı için aileme şikayet etmek
 - 6 () Onu karakola şikayet etmek
 - 7 () Beni hırpaladığı zaman ona karşı koymak
 - 8 () Diğer belirtiniz.....
48. Eşiniz size kötü davrandığı zaman sıkıntılarınızı, üzüntülerinizi en çok kiminle paylaşırsınız?
- 1 () Kendi ailemden birisiyle / birileriyle
 - 2 () Sevdiğim komşularıyla, arkadaşlarımla
 - 3 () Eşimin ailesinden birileriyle
 - 4 () İşyerimdekilerle
 - 5 () Çocuklarımla
 - 6 () Hiçkimseyle paylaşmıyorum, üzüntümü içime atıyorum
 - 7 () Diğer belirtiniz
49. Eşinizle tartışmalarınız, size karşı şiddet kullanması genelde nerede olur?
- 1 () Evde
 - 2 () Dışarıda
 - 3 () Akrabaların evinde
 - 4 () Diğer belirtiniz.....
50. Bu tür hırpalanmaların ardından sığındığınız bir yer oluyor mu?
- 1 () Anne, babamın yanına gidiyorum
 - 2 () Eşimin anne ve babasının yanına gidiyorum
 - 3 () Akrabalarımın yanına gidiyorum
 - 4 () Arkadaşlarımla yanına gidiyorum
 - 5 () Bir yere sığınmıyorum, evde kalıyorum
 - 6 () Diğer belirtiniz.....

51. Eşiniz sizi hiç doktora, ya da hastaneye başvuracak şekilde hırpaladı mı?

- 1 () Evet, sık sık 2 () Hayır, hiç olmadı

52. Sizin veya ailenizden birinin ruhsal bir sorunu oldu mu?

- 1 () Benim oldu 2 () Eşimin oldu
3 () Çocukları oldu 4 () Hiçbirimizin olmadı

53. Eşinizin sizi fiziksel açıdan hırpalamasıyla ilgili olarak neler düşünüyorsunuz?

- 1 () Sabretmeye çalışıyorum, birgün herşeyin düzeleceğine inanıyorum
2 () Bir süre evi terketmeyi düşünüyorum
3 () Boşanmayı düşünüyorum
4 () Eşimin cezalandırılması için resmi makamlara şikayet etmeyi düşünüyorum
5 () Bu durumu kabulendim, birşey hissetmiyorum
6 () Eşimi haklı buluyorum
7 () Diğer belirtiniz.....

54. Eşiniz tartıştığınız zaman size karşı herhangi bir alet kullanır mı?

- 1 () Bıçak 2 () Tabanca
3 () Kemer 4 () Sopa
5 () Diğer belirtiniz..... 6 () Hiçbir şey

55. Eşiniz alkol kullanır mı?

- 1 () Evet, kullanır 2 () Hayır, hiç kullanmaz

56. Eşinizin bu davranışları karşısında arkadaşlarının, ailesinin tutumu nasıldır?

- 1 () Normal karşılıklar
2 () Onu ayıplarlar
3 () Onu dışlar, arkadaşlık etmek / ilişkilerini sürdürmek istemezler
4 () Onu uyarır, tutumundan vazgeçmesini isterler
5 () Aldırmazlar
6 () Diğer belirtiniz.....

60. Evliliğinizde yaşadığınız en önemli 2 güçlük aşağıdakilerden hangisi-
dir? (En fazla iki şık işaretlenecektir)

- 1 () Ailelerimizin uyuşmaması
- 2 () Dayak, hakaret ve kötü davranma
- 3 () Şiddetli geçimsizlik
- 4 () Aldatılma
- 5 () Maddi sıkıntılar
- 6 () Kişiliklerimizin uyuşmaması
- 7 () Kıskançlık, aşırı koruma, baskı
- 8 () Çevrenin baskısı
- 9 () Diğer belirtiniz

61. Eşiniz, onaylamadığınız tavırlarıyla ilgili olarak, değişeceğine dair söz
veriyor mu?

- 1 () Evet, her zaman
- 2 () Hayır, hiçbir zaman

62. Eşiniz size kötü davrandıktan sonra kendisini affettirmeye çalışıyor
mu?

- 1 () Evet
- 2 () Hayır, hiçbir zaman

63. Sosyal çevreniz geniş midir.

- 1 () Evet
- 2 () Hayır

64. Yakın çevrenizdeki evlilikleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

- 1 () Çevremdeki evliliklerin çoğu mutlu
- 2 () Çevremdeki evliliklerin çok azı sorunlu
- 3 () Çevremdeki evliliklerin çoğu mutsuz
- 4 () Diğer belirtiniz.....

65. Çevrenizde kocalar eşleriyle tartıştıkları zaman kadınlar aşağıdakilerden hangisini yaparlar?

- 1 () Konuşarak anlaşmaya çalışırlar
- 2 () Küserler
- 3 () Evi terkederler
- 4 () Kocalarını döverler
- 5 () Kocalarına küfür ederler, bağırırlar
- 6 () Sabrederler
- 7 () Diğer belirtiniz

66. Uğradığınız sözlü ya da fiziksel kötü davranışı hak ettiğinizi / bu durumun sizden kaynaklandığını düşündüğünüz oluyor mu?

- 1 () Evet
- 2 () Hayır, hiç olmuyor

67. Eşiniz ev dışında başka insanlara nasıl davranır?

- 1 () Uyumlu, sakin
- 2 () Neşeli, hareketli
- 3 () Geçimsiz, kavgacı
- 4 () Diğer belirtiniz.....

68. Eşiniz evde nasıl davranır?

- 1 () Uyumlu sakin,
- 2 () Neşeli, hareketli
- 3 () Geçimsiz, kavgacı
- 4 () Diğer.....

"AİLEDE KADINA KARŞI ŞİDDET VE KADIN SUÇLULUĞU"
PROJESİ SORU KAĞIDI
PROJE YÖNETİCİSİ : PROF. DR. TULİN İÇLİ
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ, SOSYOLOJİ BÖLÜMÜ

1. Doğum tarihiniz
2. Şu andaki medeni haliniz?
1 () Hiç evlenmemiş 2 () Evli 3 () Eşi ölmüş
4 () Boşanmış 5 () Çok eşli
3. Öğrenim durumunuz?
1 () Okur-yazar değil
2 () Okur-yazar, ilkokul mezunu değil
3 () İlkokul mezunu
4 () Ortaokul ve dengi meslek okulu mezunu
5 () Lise veya dengi meslek okulu mezunu
6 () Üniversite veya yüksekokul mezunu
4. Anne ve babanızın öğrenim durumu nedir?

	<u>Anne</u>	<u>Baba</u>
1. Okur-yazar değil	()	()
2. Okur-yazar, ilkokul mezunu değil	()	()
3. İlkokul mezunu	()	()
4. Ortaokul ya da dengi meslek okulu mezunu	()	()
5. Lise veya dengi meslek okulu mezunu	()	()
6. Üniversite ya da yüksekokul mezunu	()	()
5. Siz dahil kaç kardeşiniz?
1 () Erkek..... 2 () Kız..... 3 () Toplam.....
6. Cezaevine girmeden önce yaşadığınız yer?
1 () İl..... 2 () İlçe..... 3 () Köy.....

EĞER İL VEYA İLÇEDE YAŞIYORDUYSANIZ,

7. Yaşadığınız yer şehrin hangi bölgesindeydi?

- 1 () Gecekondu 2 () Merkez

8. Mesleğiniz nedir?

9. Cezaevine girmeden önce, gelir getiren bir işte çalışıyor muydunuz?

- 1 () Evet 2 () Hayır

Cezaevine girmeden önce gelir getiren bir işte çalışmıyordunuz
14. soruya geçiniz.

10. Çalışmanıza kim karar verdi?

- 1 () Ben verdim
2 () Eşim verdi
3 () Anne ve babam verdi
4 () Eşimle birlikte karar verdik
5 () Eşimin ailesi karar verdi
6 () Anne ve babamla birlikte karar verdik
7 () Diğer.....

11. Çalışmanızın amacı neydi?

- 1 () Kendi adıma para kazanmak
2 () Ev bütçesine katkıda bulunmak
3 () Eşim çalışmıyordu, ben çalışmak zorundaydım
4 () Hoşlandığım bir işi yapmak için
5 () Diğer.....

12. İşinizden elde ettiğiniz geliri

- 1 () Götürüp eşinize veriyordunuz, harcamalara o karar veriyordu
2 () Eşinizin geliri ile sizin gelirinizi birleştiriyordunuz ve harcamalara eşinizle birlikte karar veriyordunuz
3 () Gelirinizin tümünü kendiniz istediğiniz gibi harcıyordunuz
4 () Kendi eksiklerinizi alıp, kalanını eşinize veriyordunuz

13. Evinizde önemli kararları kim alırdı?

- 1 () Eşimin ailesi 3 () Eşim 5 () Benim ailem
2 () Eşim ve ben 4 () Ben 6 () Diğer.....

14. Aile içi ilişkilerinizde aşağıdakilerden hangisi söz konusuydü?

- 1 () Annem, babamla anlaşamazdı, babam annemi döverdi
2 () Annemle anlaşamazdım, annem beni sık sık döverdi
3 () Babam beni ve kardeşlerimi döverdi
4 () Erkek kardeşim beni döverdi
5 () Genellikle ailede herkes birbiriyle iyi anlaşırđı

15. Aile içi geçimsizliklerin sebebi sizce neydi?

- 1 () Ekonomik sorunlar
2 () Babamla annemin geçinememesi
3 () Benden ya da kardeşlerimden kaynaklanan sorunlar
4 () Diğer.....

16. Çocuklukta anne-babanızın doğru bulmadığı bir davranışta bulunduğunuzda, size nasıl davranırlardı?

- 1 () Yumuşak davranır, öğüt verirlerdi
2 () Aldırış etmezlerdi
3 () Sinirlenir, azarlarlardı
4 () Döverlerdi
5 () Arkadaşlarımla oynamama izin vermezlerdi
6 () Aç bırakırlardı
7 () Sevdiğim şeyleri yapmamı engellerlerdi
8 () Harçlığımı keserlerdi
9 () Bir yere kapatırlardı
10 () Diğer.....

17. Sizce, kadınlar eşlerinden kötü davranış gördükleri zaman ne yapmalıdırlar? (En fazla iki şık işaretlenecektir)
- 1 () Kocasına böyle davranmaması gerektiğini, bir daha yaparsa, onu affetmeyeceğini söylemeli
 - 2 () Varsa çocuklarını alıp, evi terketmeli
 - 3 () Çocuklarını da bırakıp evi terketmeli
 - 4 () Komşularına, arkadaşlarına eşinin yaptıklarını anlatıp, onu utandırmalı
 - 5 () Eşinin ailesine durumu anlatmalı
 - 6 () Kendi ailesine durumu anlatmalı
 - 7 () Onu karakola şikayet etmeli
 - 8 () Doktor, psikolog, sosyolog gibi uzmanlardan yardım istemeli
 - 9 () Yukarıdakilerden hiçbirini yapmamalı, işi kendi haline bırakmalı, sabretmeli
 - 10 () Ondan boşanmalı
 - 11 () Diğer
18. Sizce bir erkek eşi ile cinsel yönden beraber olmak istediği zaman nasıl davranmalı?
- 1 () Kadın da birlikte olmak isterse olmalı, onu zorlamamalı
 - 2 () Kadın birlikte olmak istese de istemese de olmalı.
19. Bir kız çocuğunuz olsa/varsın, ileride kocasından kötü davranış görse, ne yapmasını istersiniz?
- 1 () Kocasından derhal boşanmasını isterim
 - 2 () Kocasını terketmesini isterim
 - 3 () Sesini çıkarmayıp sabretmesini isterim
 - 4 () Kocasına tavır almasını, küsmesini surat asmasını isterim
 - 5 () Başkalarından yardım istemesini isterim
 - 6 () Onu şikayet etmesini isterim
 - 7 () Diğer

20. Sizce erkeklerin eşlerine kötü davranmalarının, dövmelelerinin en önemli iki nedeni nedir? (iki şık işaretlenecek)
- 1 () Erkek olduğu için, kendinde bu hakkı görmesi
 - 2 () Kadınların anlayışsızlığı, bunu haketmeleri
 - 3 () Erkeklerin kadına eziyet etmekten hoşlanmaları
 - 4 () Erkeğin eğitimsizliği
 - 5 () Kadının eğitimsizliği
 - 6 () Kadının işinin ve gelirinin olmaması
 - 7 () Kadının gidecek yerinin olmaması
 - 8 () Kadının çevresinin ve ailesinin baskısı
 - 9 () Diğer belirtiniz.....
21. Sizce, erkeklerin kadınlara kötü davranmalarını engellemek için ne yapılmalıdır?
- 1 () Erkekler eğitilmelidir
 - 2 () Kadınlara hakları öğretilmelidir
 - 3 () Her ikisi de
22. Sizce çocuklar anne ve babanın istemediği davranışları yaptıklarında dövülmeli mi?
- 1 () Evet
 - 2 () Hayır hiçbir zaman
23. Yakın çevrenizdeki evlilikleri nasıl değerlendiriyordunuz?
- 1 () Çevremdeki evliliklerin çoğu mutluydu
 - 2 () Çevremdeki evliliklerin çok azı sorunluydu
 - 3 () Çevremdeki evliliklerin çoğu mutsuzdu
 - 4 () Diğer.....
24. Çevrenizde kocaları eşleriyle tartıştıkları zaman kadınlar aşağıdakilerden hangisini yaparlardı?
- 1 () Konuşarak anlaşmaya çalışırlardı
 - 2 () Küserlerdi
 - 3 () Evi terkederlerdi
 - 4 () Kocalarını döverlerdi
 - 5 () Kocalarına küfür ederler, bağınrıldardı
 - 6 () Sabrederlerdi
 - 7 () Diğer

25. Sizin veya ailenizden birinin hiç ruhsal bir sorunu oldu mu?

- 1 () Benim oldu
- 2 () Eşimin oldu
- 3 () Çocuklarımlın oldu
- 4 () Hiçbirimizin olmadı
- 5 () Anne/Baba/Kardeşlerimin oldu
- 6 () Diğer.....

26. Suç işlediğiniz zamanki medeni durumunuz?

- 1 () Hiç evlenmemiş
- 2 () Evli
- 3 () Eşi ölmüş
- 4 () Boşanmış
- 5 () Çok eşli

SUÇ İŞLEDİĞİNİZDE EVLİ DEĞİLDİYSENİZ, 70. SORUYA GEÇİNİZ

27. Eşinizin öğrenim durumu nedir?

- 1 () Okur-yazar değil
- 2 () Okur-yazar, ilkokul mezunu değil
- 3 () İlkokul mezunu
- 4 () Ortaokul ya da dengi meslek okulu mezunu
- 5 () Lise ya da dengi meslek okulu mezunu
- 6 () Üniversite ya da yüksekokul mezunu

28. Eşinizle evlenme biçiminiz nedir?

- 1 () Medeni nikah
- 2 () Dini nikah
- 3 () Her ikisi de

29. Eşinizin mesleği nedir?.....

30. Kaç yaşında evlendiniz? Sizin yaşıınız—— Eşinizin yaşı——

31. Eşinizle nasıl evlendiniz?

- 1 () Birlikte karar vererek
- 2 () Görücü usulü ile
- 3 () Arkadaşlarımızın aracılığıyla
- 4 () Kaçarak evlendik
- 5 () Diğer.....

32. Çocuğunuz var mı?

1 () Evet Kaç tane ——— 2 () Hayır

33. Eşinizle ilişkileriniz nasıldı?

1 () İyi anlaşırdık

2 () Sık sık kavga ederdik

3 () Sık sık kavga ederdik, eşim beni döverdi

4 () Birbirimize karışmazdık

5 () Diğer.....

34. Eşinizin çocuklarınızla ilişkisi nasıldı?

1 () Yakından ilgiliydi

2 () Özel durumlar dışında pek ilgilenmezdi

3 () Onlara karşı katıydı ve sık sık döverdi

4 () Diğer.....

35. Çocuklarınıza, doğru bulmadığınız bir davranışta bulduklarında nasıl davranırdınız?

1 () Yumuşak davranır öğüt verirdim

2 () Aldırış etmezdim

3 () Sinirlenir azarlardım

4 () Döverdim

5 () Arkadaşlarıyla oynamasına izin vermezdim

6 () Aç bırakırdım

7 () Sevdiği şeyleri yapmasını engellerdim

8 () Harçlığını keserdim

9 () Bir yere kapatırdım

10 () Diğer.....

36. Eşinizin ev dışı yaşantısında sorunları var mıydı?

1 () Evet

2 () Hayır

36. soruya evet cevabı verdiyseniz

37. Eşinizin ev dışındaki sorunları en çok hangi çevrede yoğunlaşmaktaydı?

- 1 () İş çevresinde 2 () Arkadaş çevresinde
3 () Akraba çevresinde 4 () Diğer.....

38. Evliliğinizde ekonomik sıkıntı yaşadınız mı?

- 1 () Evet, yaşadım 2 () Hayır, yaşamadım

39. Eşiniz uzun süreli bir işsizlik dönemi geçirdi mi?

- 1 () Evet 2 () Hayır

40. Anne-babanız size bir gelir sağlıyor muydu?

- 1 () Evet 2 () Hayır

41. Cevabınız evetse, bu geliri harcamanıza eşiniz karşıyor muydu?

- 1 () Evet, karşıyordu
2 () Hayır, istediğim gibi harcayabiliyordum

42. soruyu gelir getiren bir işte çalışmayanlar cevaplandıracaktır

42. İsteddiğiniz bir şeyi, bir ihtiyacınızı almak için,

- 1 () Eşim bana istediğim parayı kolayca verirdi
2 () Eşim bana istediğim parayı kolayca vermek istemese de genellikle verirdi
3 () Eşim beni tertipsiz, dağınık bulurdu
4 () Eşim beni müsrif bulurdu
6 () Eşim, ailesine karşı davranışlarımı beğenmezdi
7 () Eşim işimi beğenmezdi
8 () Eşim yemeklerimi beğenmezdi
9 () Eşim sinirli olduğu zaman ona cevap vermemi istemezdi
10 () Eşim ondan habersiz sokağa çıkmamı istemezdi
11 () Eşim ailemin sbize sık sık gelmesini istemezdi
12 () Geçim sıkıntısından
13 () Çalışıyor olmamdan
14 () Diğer.....

43. Eşinizle anlaşmazlıklarınız, kavgalarınız en çok hangi sebepten / sebeplerden çıkardı? (en fazla iki şık işaretlenecektir.)

- 1 () Eşim giyimimi beğenmezdi.
- 2 () Eşim komşularla, arkadaşlarımla ilişkilerimi beğenmezdi.
- 3 () Eşim beni tertipsiz, dağınık bulurdu.
- 4 () Eşim beni müsrif bulurdu.
- 5 () Eşim, ailesine karşı davranışlarımı beğenmezdi.
- 6 () Eşim işimi beğenmezdi.
- 7 () Eşim yemeklerimi beğenmezdi.
- 8 () Eşim sinirli olduğu zaman ana cevap vermemi istemezdi.
- 9 () Eşim ondan habersiz sokağa çıkmamı istemezdi.
- 10 () Eşim ailemin bize sık sık gelmesini istemezdi.
- 11 () Geçim sıkıntısından.
- 12 () Çalışıyor olmamdan.
- 13 () Diğer, belirtiniz.....

44. Hiç eşinizden boşanmayı düşündünüz mü?

- 1 () Evet. Boşanmak istemenizin sebebi neydi?
 - 1 () Ailelerimizin uyuşamaması
 - 2 () Dayak, hakaret
 - 3 () Şiddetli geçimsizlik
 - 4 () Maddi sıkıntılar
 - 5 () Kıskançlık, aşırı koruma, baskı
 - 6 () Diğer.....

2 () Hayır

45. Eşiniz ve çocuklarınız dışında evde sizinle birlikte yaşayan başka kişiler var mıydı?

1 () Evet. Kimler?

- 1 () Kayınvalide 3 () Annem 5 () Görümce, elti, kayınbirader
- 2 () Kayınpeder 4 () Babam 6 () Kız/erkek kardeşim
- 7 () Diğer.....

2 () Hayır

Cevabınız evetse,

46. Eşinizle aranızda, evde birlikte yaşadığınız kişilerden kaynaklanan sorunlar oldu mu?

- 1 () Evet
- 2 () Hayır, hiç olmadı

47. Eşiniz, size karşı sevgisini dile getirir miydi?
1 () Evet 2 () Hayır, hiç dile getirmezdi
48. Eşinizin hoşunuza gitmeyen tavırlarına nasıl bir tepki gösteriyordunuz?
1 () Sabrediyordum, aslında kötü niyetli olmadığını biliyordum, katlanıyordum.
2 () Sözle sert tepki gösteriyordum, kavga etmeye başlıyorduk
3 () Diğer
49. Aşağıdakilerden hangisi eşinizin en sık tekrarladığı iki davranıştı?
(En fazla iki şık işaretlenecektir)
1 () Aşırı içki içmek
2 () Kumar oynamak
3 () Eve kadın getirmek
4 () Cinsel zorlamalarda bulunmak
5 () Başka kadınlarla ilişki kurmak
6 () Uyuşturucu kullanmak
7 () Hakaret, sövme, dayak
8 () Eve para getirmemek
9 () Sık sık işinden ayrılmak, işsiz kalmak
10 () Diğer
50. Eşiniz sizinle cinsel yönden birlikte olmak istediğinde,
1 () Ben istemezsem, zorlamazdı
2 () Benim istememe aldırmaz, zorla ilişki kurardı
3 () Bazen beni kendi halime bırakır, bazen zorla ilişki kurardı
51. Evliliğinizde yaşadığımız en önemli iki güçlük aşağıdakilerden hangisiydi? (İki şık işaretlenektir)
1 () Ailelerimizin uyuşmaması
2 () Dayak, hakaret ve kötü davranma
3 () Şiddetli geçimsizlik
4 () Aldatılma
5 () Maddi sıkıntılar
6 () Kişiliklerimizin uyuşmaması
7 () Kıskançlık, aşırı koruma, baskı
8 () Çevrenin baskısı
9 () Diğer.....

52. Eşiniz alkol kullanır mıydı?

- 1 () Evet kullanırdı 2 () Hayır, hiç kullanmazdı.

53. Eşiniz size karşı kaba kuvvet kullanır mıydı?

- 1 () Evet, kullanırdı 2 () Hayır, kullanmazdı.

Eğer eşiniz size karşı hiç kaba kuvvet kullanmıyorsa 64. soruya geçiniz.

54. Bu durumlarda fiziksel olarak hırpalanmanızın nedeni neydi?

- 1 () Eşimin ev dışı yaşantısındaki sorunlarını ilişkimize yansıtması,
2 () Maddi sorunlarla ilgili kavga ve tartışmalar,
3 () Evdeki tavırlarımdan, davranışlarımdan kaynaklanan sorunlar,
4 () Çocuklarla ilgili sorunlar,
5 () Akrabalarımızla ilgili sorunlar,
6 () Diğer.....

55. Eşiniz size kötü davrandığı zaman, ilk anda aklınıza neler geliyordu?

- 1 () Evden ve ondan kaçıp kurtulmak
2 () Ondan boşanmak
3 () Onu öldürmek
4 () Onu bana kötü davrandığı için ailesine şikayet etmek
5 () Onu bana kötü davrandığı için aileme şikayet etmek
6 () Onu karakola şikayet etmek
7 () Beni hırpaladığı zaman ona karşı koymak
8 () Diğer.....

56. Eşiniz size kötü davrandığı zaman sıkıntılarınızı, üzüntülerinizi en çok kiminle paylaştınız?

- 1 () Kendi ailemden birisiyle / birileriyle
2 () Sevdiğim komşularıyla, arkadaşlarımla
3 () Eşimin ailesinden birileriyle
4 () İşyerimdekilerle
5 () Çocuklarımla
6 () Hiçkimseyle paylaşmıyorum, üzüntümü içime atıyordum
7 () Diğer

70. Daha önce tutuklandıysanız ya da hüküm giydiyseniz, hangi suç-
tandı?

- 1 () Adam öldürme
- 2 () Yaralama, öldürmeye teşebbüs
- 3 () Hırsızlık
- 4 () Zina
- 5 () Irza tecavüz
- 6 () Uyuşturucu madde suçları
- 7 () Gasp, sahte senet ve çek suçu
- 8 () Birden fazla suç
- 9 () Diğer.....

71. Halen hangi suçtan hüküm giydiniz?

- 1 () Adam öldürme
- 2 () Yaralama, öldürmeye teşebbüs
- 3 () Hırsızlık
- 4 () Zina
- 5 () Irza tecavüz
- 6 () Uyuşturucu madde suçları
- 7 () Gasp, sahte senet ve çek suçu
- 8 () Birden fazla suç
- 9 () Diğer.....

72. Suçu hangi yerleşim yerinde işlediniz?

- 1 () Şehirde
- 2 () Kasabada
- 3 () Köyde
- 4 () Diğer.....

73. Suçu nerede işlediniz?.

- 1 () Evde
- 2 () Sokakta
- 3 () İşyerinde
- 4 () Diğer.....

74. Suçu işlerken kullandığınız silah (alet) neydi?

- 1 () Alet kullanmadım
- 2 () Ateşli silah
- 3 () Kesici alet
- 4 () İp
- 5 () Zehir
- 6 () Taş
- 7 () Diğer.....

75. Suçu işlemeye önceden karar vermiş miydiniz?

- 1 () Önceden karar vermiş, planlamıştım
- 2 () Suçu işlemeye bir anda karar verdim
- 3 () Kazayla oldu
- 4 () Diğer.....

76. Neden suç işlediniz.

- 1 () Evlenmek için
- 2 () Namus uğruna kıskançlıktan
- 3 () Kan davası nedeniyle
- 4 () Sarhoşken çıkan kavga yüzünden
- 5 () Para alacağı için
- 6 () Arazi anlaşmazlığından
- 7 () Maddi sıkıntı yüzünden
- 8 () Diğer.....

77. Suç işlerken teşvik ya da yardım gördünüz mü?

- 1 () Teşvik gördüm
- 2 () Yardım gördüm
- 3 () İkisini de gördüm
- 4 () Hiçbiri

78. Teşvik ya da yardım gördünüzse, kimden?

- 1 () Annemden
- 2 () Babamdan
- 3 () Kardeşlerimden
- 4 () Eşimden
- 5 () Çocuklarımdan
- 6 () Akrabalarımdan
- 7 () Ailemden birkaç kişiden
- 8 () Diğer.....

79. Suçu yönelttiğiniz kişi, olay anında silah taşıyor muydu?

- 1 () Evet. Ne tür silah?_____
- 2 () Hayır

